

CODUL COMERCIAL

Cu modificările până la 26 iunie 1995*)

EMITENT • PARLAMENTUL

Publicat în BROȘURĂ

Data intrării în vigoare 01-09-1887

Formă consolidată valabilă la data 26-06-1995

Prezenta formă consolidată este valabilă începând cu data de 26-06-1995 până la data de 26-06-1997

Notă

*) Codul Comercial a fost promulgat prin decret la 10 mai 1887 și a intrat în vigoare la 1 septembrie 1887.

În cursul anilor, Codul comercial a suferit modificări substanțiale. O parte din articolele abrogate au fost păstrate în text, iar pentru a evidenția faptul că sunt abrogate ele sunt marcate în text, după numărul articolului, cu "****". Actul abrogator este menționat la sfârșitul articolului sau seriei de articole abrogate.

Cartea I DESPRE COMERȚ ÎN GENERE

Titlul I DISPOZIȚIUNI GENERALE

Articolul 1

În comerț se aplică legea de față.

Unde ea nu dispune se aplică Codul civil.

Articolul 2

Bursele, balciurile (iarmarocurile), târgurile, docurile și antrepozitele, precum și celelalte instituțiuni care servesc comerțului, se regulează prin legile și regulamentele lor speciale.

Titlul II DESPRE FAPTELE DE COMERȚ

Articolul 3

Legea considera ca fapte de comerț:

1. Cumpărăturile de produse sau mărfuri spre a se revinde, fie în natura, fie după ce se vor fi lucrat sau pus în lucru, ori numai spre a se închiria; asemenea și cumpărarea spre a se revinde, de obligațiuni ale Statului sau alte titluri de credit circulând în comerț;
2. Vânzările de produse, vânzările și închirierile de mărfuri, în natura sau lucrate, și vânzările de obligațiuni ale Statului sau de alte titluri de credit circulând în comerț, când vor fi fost cumpărate cu scop de revinzare sau închiriere;
3. Contractele de report asupra obligațiunilor de Stat sau a altor titluri de credit circulând în comerț;
4. Cumpărările și vânzările de părți sau de acțiuni ale societăților comerciale;
5. Orice întreprinderi de furnituri;
6. Întreprinderile de spectacole publice;
7. Întreprinderile de comisioane, agenții și oficiuri de afaceri;
8. Întreprinderile de construcții;
9. Întreprinderile de fabrici, de manufactura și imprimerie;
10. Întreprinderile de editura, librărie și obiecte de artă, când altul decât autorul sau artistul vinde;
11. Operațiunile de banca și schimb;
12. Operațiunile de mijlocire (samsarie) în afaceri comerciale;
13. Întreprinderile de transporturi de persoane sau de lucruri pe apă sau pe uscat;
14. Cambiile și ordinele în produse sau mărfuri;
15. Construcțiunea, cumpărarea, vânzarea și revinzarea de tot felul de vase pentru navigarea interioară și exterioară și tot ce privește la echiparea, armarea și aprovizionarea unui vas.
16. Expedițiunile maritime, închirierile de vase, împrumuturile maritime și toate contractele privitoare la comerțul de mare și la navigațiune;
17. Asigurările terestre, chiar mutuale, în contra daunelor și asupra vieții;
18. Asigurările, chiar mutuale, contra riscurilor navigațiunei;
19. Depozitele pentru cauza de comerț;

20. Depozitele în docuri și antrepozite, precum și toate operațiunile asupra recipiselor de depozit (warante) și asupra scrisurilor de gaj, liberate de ele.

Articolul 4

Se socotesc, afară, de acestea, ca fapte de comerț celelalte contracte și obligațiuni ale unui comerciant, dacă nu sunt de natura civilă sau dacă contrariul nu rezultă din însuși actul.

Articolul 5

Nu se poate considera ca fapt de comerț cumpărarea de produse sau de mărfuri ce s-ar face pentru uzul sau consumația cumpărătorului, ori a familiei sale, de asemenea revinzarea acestor lucruri și nici vânzarea produselor pe care proprietarul sau cultivatorul le are după pământul sau cel cultivat de dinsul.

Articolul 6

Asigurările de lucruri sau stabilimente care nu sunt obiectul comerțului și asigurările asupra vieții sunt fapte de comerț numai în ce privește pe asigurator.

Contul curent și cecul nu sunt considerate ca fapte de comerț, în ce privește pe necomercianți, afară numai dacă ele n-au o cauza comercială.

Titlul III DESPRE COMERCIANȚI

Articolul 7

Sunt comercianți aceia care fac fapte de comerț, având comerțul ca o profesiune obișnuită, și societățile comerciale.

Articolul 8

Statul, județul și comuna nu pot avea calitatea de comercianți.

Articolul 9

Orice persoană care într-un chip accidental face o operațiune de comerț, nu poate fi considerată ca comerciant, ea este însă supusă legilor și jurisdicțiunii comerciale pentru toate contestațiunile ce se pot ridica din aceasta operațiune.

Articolul 10 *)**

Minorul de orice sex, pentru a putea face comerț și prin urmare a fi considerat ca major, întrucât privește obligațiunile contractate de dinsul ca comerciant va trebui să aibă etatea de 18 ani împliniți, să fie emancipat, să aibă autorizațiunea în scris a tatălui sau, sau în caz de moarte, interdicțiune ori absenta a tatălui, aceea a mamei sale; iar în lipsa de tata și mama, autorizația tutorelui cu avizul consiliului de familie omologat de tribunalul civil.

Actele de emancipare și de autorizare vor fi prezentate la tribunalul în jurisdicțiunea căruia minorul voește a-și stabili domiciliul sau comercial, spre a fi transcrise în registrul destinat pentru aceasta și afișate în sala tribunalului, în sala comunei, în localurile bursei celei mai apropiate, dacă vor fi, și publicate în foaia anunțurilor judiciare a locului; toate acestea prin îngrijirea grefei.

Grefierului tribunalului va păstra la dosar proba ca afișările și publicațiunile s-au făcut.

Înainte de transcriere, afișare și publicațiune, minorul nu va putea începe comerțul sau.

Articolul 11 *)**

Dispozițiunea articolului precedent este aplicabilă minorului emancipat, chiar necomerciant, pentru actele pe care legea le considera ca fapte de comerț.

Articolul 12 *)**

Minorul comerciant în condițiunile art. 10, pentru tot ce privește comerțul sau, poate ipoteca și instraina imobilele sale, fără a avea necesitate de vreo autorizațiune.

***) Articolele 10-12 a fost abrogate prin art. V din Decretul nr. 185/1949 (B. Of. nr. 25 din 30 aprilie 1949).

Articolul 13

Tatăl sau mama care exercită puterea părintească sau, în lipsa lor, tutorul, nu pot continua comerțul în interesul unui minor dacă nu vor fi autorizați, cel dintâi de tribunalul civil și cel de al doilea prin încheierea consiliului de familie omologata de tribunal. *)

Actul de autorizare va fi afișat și publicat conform art. 10.

*) În baza dispozițiilor legii din 20 aprilie 1932, privitoare la ridicarea incapacității Civile a femeii maritate, aceasta nu mai are nevoie la autorizarea Consiliului de familie, ambii părinți fiind supuși aceluiași regim juristic.

Articolul 14

Interzisul și cel pus sub un consiliu judiciar nu pot fi comercianți și nici a continua un comerț.

Articolul 15-16

Abrogate prin legea privitoare la ridicarea incapacității civile a femeii maritate (B. Of. nr. 94 din 20 aprilie 1932).

Articolul 17

Când prin contractul de căsătorie bărbatul va avea vreun drept asupra bunurilor câștigate de femeie, aceste bunuri și veniturile lor rămân exclusiv afectate la plata datoriilor comerciale. *)

*) Urmare Legii din 20 aprilie 1932 bărbatul nu poate avea vreun drept asupra bunurilor femeii.

Articolul 18 ***

Autorizațiunea de a face comerț, data minorului de către părintele sau, sau de către un tutor în condițiunile prevăzute mai sus, precum și aceea data de către bărbat femeii, pot fi revocate în orice timp. Actul de revocare însă trebuie să fie făcut cu observarea formelor prevăzute la art. 10.

Cu toate acestea, dacă minorul sau femeia începuse a exercita comerțul, revocarea nu va putea produce nici un efect de nu va fi aprobată și de tribunalul civil după ce acesta, în camera de consiliu, va fi ascultat pe minor sau pe femeie și pe aceia care le-au retras autorizațiunea.

În nici un caz revocarea nu poate vătămă drepturile celui de al treilea nici chiar prin afacerile în curs de executare.

***) Abrogat prin art. V din Decr. nr. 185/1949 (B. of. nr. 25 din 30 aprilie 1949).

Articolul 19

Contractul de căsătorie între persoane dintre care una este comercianta, va trebui să fie trimis în copie certificată, în termen de o luna de la data lui, de către ofițerul stării civile care a celebrat căsătoria, la tribunalul în jurisdicțiunea căruia se găsește stabilimentul comerciantului, pentru a fi publicat conform art. 10 (Art. 10 fiind abrogat, publicitatea se va face prin Monitorul oficial).

Ofițerul stării civile care va omite a îndeplini îndatorirea impusa prin acest articol va fi supus la o amenda de 25 până la 100 de lei; iar dacă omisiunea a fost facuta cu rea credința, la destituire; în amindoua cazurile fără prejudiciul drepturilor părților interesate. *).

*) Minimul și maximul amenzii s-a majorat de 5 ori prin D.L. pentru majorarea amenzilor judecătorești (M. of. 139 din 18 iunie 1943)

Articolul 20

Dacă soțul devine comerciant în urma căsătoriei sale, dînsul este dator să depună copie după contractul sau de căsătorie, în termen de o luna socotit din ziua când și-a început comerțul, sub pedeapsa, în caz de faliment, de a fi considerat ca un bancrutar simplu. *).

*) Textul se aplică ambilor soți, nu numai bărbatului.

Articolul 21

Cererea de separatiune de patrimonii între soți dintre care unul este comerciant, trebuie să fie publicată în modul prevăzut la art. 10. *)

*) Dispozițiile acestui text se vor corobora cu art. 3-6 alin. 2 din Codul familiei.

Hotărârea asupra cererii de separatiune nu va putea fi pronunțată decît după o luna de zile de la sus zisa publicațiune.

Dacă se admite separația, hotărârea definitivă va trebui să fie publicată tot în același mod, în termen de o luna de la data ei.

În lipsa acestei publicațiuni, creditorii comerțului soțului pot opune, oricând interesul lor o cere, nulitatea separatiunei pronunțate și sa atace restituirea drepturilor dotale ale femeii, dacă a avut loc.

Deosebit de aceasta, ei pot sa exercite acțiunea ce le acorda art. 975 din Codul civil, când separatiunea ar fi fost facuta în fraudă drepturilor lor.

Titlul IV DESPRE REGISTRELE COMERCIANȚILOR

Articolul 22

Registrele obligatorii pentru comercianți sunt: registrul jurnal, registrul inventar și registrul copier.

Articolul 23

Orice comerciant este dator ca în registrul jurnal sa înscrie pe fiecare zi ce are sa ia și ce are sa dea, operațiunile comerțului sau, convențiunile, acceptatiunile sau girurile efectelor comerciale, și în general tot ce primește și plătește sub orice titlu trecind la fiecare finit de luna și sumele întrebuintate pentru cheltuielile casei sale. Acest registru jurnal este deosebit de alte registre ce se obisnuiesc în contabilitatea comercială, dar care nu sunt obligatorii.

Articolul 24

Comerciantul este dator a forma la începutul comerțului sau și în fiecare an, sub a sa semnatura, un inventar de averea sa mobila și imobilă și de datoriile sale active și pasive, încheind bilanțul cuvenit. Acest inventar și bilanț le va copia în registrul special pentru aceasta și le va semna.

Toate efectele și datoriile active trebuiesc evaluate în inventar și bilanț după prețul curent la epoca facerii inventariului.

Datoriile active greu de încasat sau îndoioase se vor prețui după probabilitate; creanțele ce nu se pot încasa se vor înscrie numai pentru memorie.

Dacă sunt mai mulți tovarasi solidari, trebuie să subsemneze fiecare.

Articolul 25

El este ținut a copia în registrul special și după ordinea zilei toate scrisorile ce trimite.

Articolul 26

Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagina și, afară de registrul copier, parafate de un judecător al tribunalului locului de reședință al comerciantului, sau de către judecătorul ocolului respectiv în localitățile unde nu exista tribunal.

Pe ultima pagina a acestor registre, judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru și va semna aceasta certificare punând sigiliul tribunalului sau al judecătoriei. *)

*) Decretul 662 (Legea 165) pentru adăugarea unor dispozițiuni la art. 26 și 27 la Codul Comercial publicat în M. Of. 74 din 28 martie 1944.

Articolul 27

Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, afară de copier, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de ocol la finele fiecărui an comercial spre încheiere și viza.

Tribunalul sau judecătorul de ocol va pune imediat, sub ultima operațiune înscrisă, următoarea viza: "Astăzi la ... anul ... s-a prezentat registrul (jurnal, inventariu) al comerciantului și s-a vizat cu a noastră semnatura" punându-se și sigiliul tribunalului sau judecătoriei.

Nici un fel de taxa, timbre sau altele nu se vor percepe pentru îndeplinirea formalităților prevăzute la aceste doua articole. *)

*) Decretul 662 (Legea 165) pentru adăugarea unor dispozițiuni la art. 26 și 27 la Codul Comercial publicat în M. Of. 74 din 28 martie 1944.

Articolul I

Art. 26 din Codul Comercial va avea următorul cuprins:

Registrele obligatorii vor fi numerotate pe fiecare pagina și afară de registrul copier, parafate de un judecător al tribunalului locului de reședință al comerciantului, sau de către judecătorul de pace respectiv, în localitățile unde nu exista tribunal.

Pe ultima pagina a acestor registre judecătorul va constata numărul filelor ce compun fiecare registru și va semna aceasta certificare punând sigiliul tribunalului sau al judecătoriei.

Formalitățile prevăzute de articolul de față se vor putea efectua la începutul noului an, chiar dacă registrele folosite în anul expirat nu au fost încheiate și vizate, în condițiile articolului următor.

Articolul II

Art. 27 din Codul Comercial va avea următorul cuprins:

Registrele pe care comerciantul este obligat a le avea, afară de copier, vor fi prezentate tribunalului sau judecătorului de pace, la finele fiecărui an comercial și cel mult până la încheierea bilanțului, spre încheiere și viza.

Tribunalul sau judecătorul de pace va pune imediat, sub ultima operațiune înscrisă, următoarea viza: "Astăzi la ... anul ... s-a prezentat registrul (jurnal, inventar) al comerciantului și s-a vizat cu a noastră semnatura" punându-se și sigiliul tribunalului sau judecătoriei.

Articolul III

Dispozițiunile adăugate la art. 26 și 27 din Codul Comercial, au caracter interpretativ.

Articolul 28

La fiecare tribunal comercial și, în localitățile unde acestea nu exista, la fiecare tribunal de județ, se va tine un registru, în care se va înscrie numele comercianților care și-au prezentat registrele lor, ce anume registre, precum și numărul filelor fiecăruia. Tot astfel se va urma și cu registrele pe care comerciantul le prezintă anual pentru încheiere și viza.

Dacă numerotarea sau viza unui registru a fost facuta de judecătorul de ocol, atunci acesta, la finele fiecărui an, este dator sa trimită un tablou tribunalului județului sau tribunalului comercial respectiv.

Articolul 29

Registrele comercianților vor fi ținute în limba română sau în una din limbile moderne, după ordinea datei fiecărei operațiuni, fără a se lasă vreun loc în alb, fără ștergere sau adaogire; se pot face îndreptări și ștersături, dacă aceasta este necesar, se vor face însă numai astfel ca cuvintele îndreptate sau șterse să fie citibile.

Articolul 30

Comercianții sunt datori a păstra, în timp de 10 ani de la cea din urma viza, registrele pe care legea le impune a tine, precum și scrisorile și telegramele primite.

Asemenea sunt datori a păstra cel puțin până la doi ani facturile mărfurilor cumpărate și introduse în stabilimentele lor.

Articolul 31

Comuniciunea registrelor nu poate fi ordonată de judecată după cererea unei părți decât în afaceri de succesiuni, comunități de bunuri, societăți și în caz de faliment.

Articolul 32

În cursul unei contestatiuni și oricare ar fi natura ei, judecata, după cererea unei părți sau chiar din oficiu, va putea ordona înfățișarea registrelor spre a se extrage dintr-însele numai ceea ce este privitor la litigiu.

Articolul 33

Când registrele oferite, cerute sau ordonate a se infatisa se afla în circumscripțiunea unui alt tribunal, judecătoria va adresa o comisiune rogatorie tribunalului sau judecătorului de ocol respectiv pentru a lua cunoștința de conținutul acelor registre, a-l consemna într-un proces-verbal și a-l trimite tribunalului unde cauza este pendinte.

Articolul 34

Dispozițiunile cuprinse în prezentul titlu nu se aplică colportorilor, comercianților care fac micul trafic ambulant, cărăușilor sau acelor al căror comerț nu iese din cercul unei profesii manuale.

Titlul V

DESPRE OBLIGAȚIUNILE COMERCIALE ÎN GENERAL

Articolul 35

Contractul sinalagmatic între persoane depărtate nu este perfect dacă acceptarea n-a ajuns la cunoștința propuitorului în termenul hotărât de dînsul sau în termenul necesar schimbului propunerii și acceptării după natura contractului.

Propuitorul însă poate primi ca buna și o acceptare ajunsă peste termenul hotărât de dînsul cu condițiunea ca sa încunoștințeze îndată pe acceptant despre aceasta.

Articolul 36

Când propuitorul cere executarea imediata a contractului și un răspuns prealabil de acceptare nu este cerut și nici chiar necesar după natura contractului, atunci contractul este perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui.

Articolul 37

Până ce contractul nu este perfect, propunerea și acceptarea sunt revocabile. Cu toate acestea, deși revocarea împiedica ca contractul sa devie perfect, dacă ea ajunge la cunoștința celeilalte părți, după ce aceasta întreprinsese executarea lui, atunci cel ce revoacă contractul răspunde de daune-interese.

Articolul 38

În contractele unilaterale propunerea este obligatorie îndată ce ajunge la cunoștința părții căreia este facuta.

Articolul 39

Acceptarea condiționată sau limitată se considera ca un refuz al primei propuneri și formează o noua propunere.

Articolul 40

Când urmează a se hotărî adevăratul preț sau prețul curent al productelor, mărfurilor, transporturilor, navlului, al primelor de asigurare, cursul schimbului, al efectelor publice și al titlurilor industriei, el se ia după listele bursei sau după mercurialele locului unde contractul a fost încheiat, sau, în lipsa, după acelea ale locului celui mai apropiat, sau după orice fel de proba.

Articolul 41

Când moneda arătată într-un contract nu are curs legal sau comercial în țara și când cursul ei n-a fost determinat de însăși părțile, plata va putea fi facuta în moneda tarii, după cursul ce va avea schimbul la vedere în ziua scadentei și la locul plății; iar când în acea localitate n-ar fi un curs de schimb, după cursul pieței celei mai apropiate, afară numai dacă contractul poarta clauza "efectiv" sau o alta asemenea.

Articolul 42

În obligațiunile comerciale codebitorii sunt ținuti solidariceste, afară de stipulațiune contrarie.

Aceeași presumpțiune exista și contra fidejursorului, chiar necomerciant, care garantează o obligațiune comercială. Ea nu se aplică și la necomercianți pentru operațiuni care, încât îi privește, nu sunt fapte de comerț.

Articolul 43

Datoriile comerciale lichide și plătibile în bani produc dobinda de drept din ziua când devin exigibile.

Articolul 44

În obligațiunile comerciale judecătorul nu poate acorda termenul de grație permis de art. 1021 din Codul civil.

Articolul 45

Contractul litigios prevăzut de art. 1402, 1403 și 1404 din codul civil nu poate avea loc în caz de cesiune a unui drept derivând dintr-un fapt comercial.

Articolul 46

Obligațiunile comerciale și liberatiunile se probează:

Cu acte autentice;

Cu acte sub semnatura privată;

Cu facturi acceptate;

Prin corespondența;

Prin telegrame;

Cu registrele părților;

Cu martori, de câte ori autoritatea judecătorească ar crede ca trebuie să admită proba testimonială și aceasta chiar în cazurile prevăzute de art. 1191 din codul civil;

În fine, prin orice alte mijloace de proba admise de legea civilă.

Articolul 47

Telegrama face proba, ca act sub semnatura privată, când originalul este subscris de însăși persoana arătată într-însă ca trimitătorul ei. Ea face aceeași proba, chiar dacă aceasta persoana este subscrisă de o alta mană, când ar fi probat ca originalul a fost predat oficiului telegrafic sau trimis spre a i se preda, de însăși acea persoana.

Dacă subscrierea originalului este autenticată de autoritatea competentă, atunci se aplică principiile generale. În caz când identitatea persoanei care a subscris sau predat originalul telegramei s-a stabilit prin alte moduri prevăzute de regulamentele telegrafo-poștale, proba contrarie este admisă.

Data telegramelor stabilește, până la proba contrarie, ziua și ora în care ele au fost în adevăr expediate de oficiurile telegrafice.

Articolul 48

În caz de eroare, schimbare sau întârziere în transmiterea unei telegrami, se aplică principiile generale asupra culpei. Cu toate acestea trimitătorul unei telegrami se prezuma afară de orice culpa dacă a îngrijit a o colationa sau recomanda conform dispozițiilor regulamentelor telegrafo-poștale.

Articolul 49

În comerț, mandatul și orice declarațiune de consimțămînt, chiar judiciar, transmise prin telegraf cu subscrierea declarată autentică de autoritatea competentă, sunt valabile și fac proba în justiție.

Articolul 50

Registrele comercianților, ținute în regula, pot face proba în justiție între comercianți pentru fapte și chestiuni de comerț.

Înscrierea în registre, făcută de prepusul care ține scriptele sau este însărcinat cu contabilitatea, are același efect ca și când ar fi făcută de însuși stăpanul.

Articolul 51

Registrele pe care comercianții sunt obligați a le avea și care nu vor fi ținute în regula și nici investite cu formele prevăzute de lege, nu sunt permise a face proba în justiție, spre folosul celui ce le-a ținut.

Neîndeplinirea prescripțiilor legii în aceasta privință, poate atrage încă după sine aplicarea pedepselor prevăzute în caz de faliment.

Articolul 52

Registrele comercianților, chiar netinute în regula fac proba, contra lor. Partea însă care voiește a se referi la dănele nu poate scinda conținutul lor.

Articolul 53 ***)

Dacă partea la registrele căreia cealaltă parte oferă sa dea crezământ, refuza a le prezenta, judecata poate deferi acestei din urma jurământul asupra obiectelor contestațiunii.

***) Abrogat prin Decretul nr. 205/1950 (M. Of. 68 din 12 august 1950).

Articolul 54

Judecata este în drept a aprecia dacă se poate atribui conținutului registrelor unui comerciant, un caracter de validitate mai mult sau mai puțin mare, dacă trebuie a se renunța la această probă în caz când registrele comerciale ale părților nu concorda, sau a atribui o credință mai mare registrelor uneia din părți.

Articolul 55

Când codul comercial cere proba prin scris, proba testimonială nu poate fi admisă decât în cazurile în care este permisă și de codul civil.

Articolul 56

Dacă un act este comercial numai pentru una din părți, toți contractanții sunt supuși, încât privește acest act, legii comerciale, afară de dispozițiile privitoare la persoana chiar a comercianților și de cazurile în care legea ar dispune altfel.

Articolul 57

Data actelor și a contractelor comerciale trebuie să arate locul, ziua, luna și anul.

Ea poate fi stabilită, față cu cei de al treilea, prin toate mijloacele de probă arătate în art. 46.

Data arătată în cambie și în orice alte titluri la ordin, precum și în girurile lor, se considera drept adevărată până la proba contrarie.

Articolul 58

Posesorul unui titlu la purtător, uzat, stricat sau distrus, are dreptul ca contradictoriu cu emitentul să ceară un duplicat al acestui titlu echivalent.

Cheltuielile privesc pe reclamant.

În privința titlurilor datoriei publice, a biletelor de bancă și a altor titluri de asemenea natură, se observă legile speciale.

Revendicarea titlurilor la purtător pierdute sau furate nu se admite decât contra aceluia care le-a găsit sau furat și contra acelora care le-au primit cu orice titlu, cunoscând viciul cauzei posesiunii.

Articolul 59

Orice obligațiune comercială trebuie să fie executată în locul arătat prin contract, sau în locul care ar rezulta din natura operațiunii, ori din intențiunea părților contractante.

În lipsa de o clauză expresă, contractul trebuie să fie executat în locul unde cel ce s-a obligat își avea stabilimentul sau comercial, sau cel puțin domiciliul ori reședința, la formarea contractului.

Dacă însă urmează a se preda un lucru determinat, care după cunoștința părților se găsea într-altă parte în momentul formării contractului, atunci predarea se va face în acel loc.

Titlul VI DESPRE VÂNZARE

Articolul 60

Vânzarea făcută pe un preț nedeterminat în contract este valabilă dacă părțile au convenit asupra unui mod de a-l determina în urma.

Articolul 61

Vânzarea făcută pe adevăratul preț sau pe prețul curent este asemenea valabilă. În acest caz prețul se determină conform dispozițiilor art. 40.

Determinarea prețului poate fi încredințată arbitrajului unei a treia persoane desemnate în contract sau rămase a se alege în urma.

Când persoana desemnată sau aleasă nu voiește sau nu poate primi, părțile trebuie să procedă la o nouă numire.

Dacă părțile nu se învoiesc, numirea se face de justiție.

Articolul 62

Când mărfurile vândute sunt arătate în contract numai prin catime, fel și calitate, fără nici o altă indicațiune de natură a desemna un corp cert și determinat, vânzătorul este obligat a preda, în locul și timpul stipulat, câtimea, felul și calitatea convenite, chiar dacă mărfurile care ar fi fost la dispozițiunea sa în momentul formării contractului sau pe care el și le-ar fi procurat în urma în executarea lui, ar fi pierit, sau dacă expedierea sau sosirea acelor mărfuri ar fi fost împiedicată din vreo cauză oarecare.

Articolul 63

Vânzarea mărfurilor care se afla în călătorie cu arătarea vasului care le transporta sau care urmează a le transporta, este supusă condițiunii sosirii în buna stare a aceluși vas.

Dacă vânzătorul își rezerva drepturile ca, în timpul fixat prin convențiune, să arate vasul care transporta sau urmează a transporta mărfurile vândute și dacă acest termen a trecut, cumpărătorul are dreptul să ceară sau executarea contractului sau daune-interese.

Pentru aprecierea pagubei cauzate, judecata va ține seama de timpul fixat pentru predarea mărfurilor vândute sau de acela determinat pentru desemnarea vasului.

Dacă prin convențiune nu se fixează vreun termen pentru arătarea vasului, cumpărătorul e în drept să ceară ca termenul să fie fixat de justiție.

Articolul 64

Dacă prin contract, sau mai în urma s-a fixat un termen pentru sosirea vasului în care se afla mărfurile ce călătoresc și termenul expira fără ca vasul să fie sosit, cumpărătorul are dreptul a renunța la contract sau a-i prelungi termenul odată sau de mai multe ori.

Când însă nu s-a fixat nici un termen pentru sosirea vasului se înțelege ca părțile au luat drept termen timpul necesar pentru împlinirea călătoriei.

În caz de întârziere, justiția ținând seama de împrejurări, poate fixa un termen, și dacă și acest termen expira fără ca vasul să sosească, contractul se considera ca reziliat.

În nici un caz justiția nu poate fixa un termen mai lung decât un an, socotit din ziua plecării vasului de la locul unde mărfurile au fost încărcate.

Articolul 65

Dacă în cursul călătoriei, din cauza de forta majoră sau caz fortuit, marfa vinduta este transportată din vasul desemnat pe un alt vas, contractul nu se desființează, și vasul pe care s-a făcut transportul se considera, pentru toate efectele contractului, ca substituit primului vas.

Articolul 66

Avariile intimplate în timpul călătoriei reziliază contractul, dacă mărfurile sunt până într-atât deteriorate încât nu mai pot servi la întrebuințarea pentru care fusesse destinate.

În orice alt caz, cumpărătorul este dator să primească mărfurile în starea în care se vor afla la sosire, însă cu o potrivita scădere de preț.

Articolul 67

Când, mai înainte de expirarea termenului fixat pentru executarea convenției, una din părți a oferit celeilalte predarea lucrului vândut sau plata prețului, și aceasta nu-și îndeplinește la termenul fixat obligațiunea sa, atunci condițiunea rezolutorie se împlinește de drept în favoarea părții care își executase obligațiunea sa.

În lipsa de asemenea oferte sau stipulațiuni exprese, rezilierea contractului se regulează după dispozițiunile codului civil, privitoare la condițiunea rezolutorie tacită.

În amindoua cazurile cel în culpa răspunde de daunele interese cauzate.

Articolul 68

Când cumpărătorul unui lucru mișcător nu-și îndeplinește obligațiunea sa, vânzătorul are facultatea sau a depune lucrul vândut la o casa acreditată de comerț pe socoteala și cheltuiala cumpărătorului, sau de a-l vinde.

Vânzarea se va face prin licitație publică, sau chiar pe prețul curent, dacă lucrul are un preț la bursa sau în târg, de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte și cu dreptul pentru vânzător la plata diferenței dintre prețul obținut și acela convenit la prima vânzare, precum și la daune interese.

Dacă neexecutarea contractului provine din partea vânzătorului, cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul de către un ofițer public însărcinat cu asemenea acte.

Cumpărătorul are dreptul de a pretinde diferența în mai mult dintre prețul plătit a doua oară și acela convenit cu primul vânzător, precum și a cere daune interese, dacă ele se cuvin.

Partea care va uza de dreptul ce i se acordă prin acest articol este datoare să încunoștiințeze prealabil despre aceasta pe cealaltă parte contractantă.

Articolul 69

Dacă termenul stipulat într-un contract de vânzarea unui lucru mobil este esențial naturii operațiunii, partea care voiește executarea convenției, fără să țină seama de expirarea termenului stipulat în favoarea sa, trebuie să încunoștiințeze pe cealaltă parte, în termen de 24 de ore de la expirarea termenului.

Chiar în acest caz vânzarea lucrului nu se poate face decât a doua zi după încunoștiințare.

Articolul 70

Cumpărătorul unor mărfuri sau produse provenind din o alta piață, este dator să denunțe vânzătorului viciile aparente în timp de doua zile de la primire, ori de câte ori un timp mai lung n-ar fi necesar din cauza condițiilor excepționale în care se afla lucrul vândut sau persoana cumpărătorului.

El este dator să denunțe viciile ascunse ale lucrului în cele dintâi doua zile de la descoperirea lor.

O dată acest termen expirat, cumpărătorul nu mai poate fi primit a reclama ceva pentru viciile lucrului vândut.

Articolul 71

Prezidentul tribunalului, și acolo unde nu exista tribunal, judecătorul de ocol poate ordonă, după cererea cumpărătorului sau a vânzătorului, cu atât calitatea cât și starea în care se afla lucrul vândut să fie constatate de unul sau mai mulți experți, pe care îi va numi din oficiu.

Prin aceeași ordonanță de numire a experților, sau prin o alta, prezidentul tribunalului sau judecătorul de ocol poate ordonă sau sechestrarea lucrului vândut, sau depunerea lui într-un depozit public sau într-alt loc pe care-l va desemna; și dacă păstrarea lucrului poate aduce mari pagube sau ocaziona cheltuieli însemnate, chiar vânzarea aceluia lucru, pe socoteala celui ce se cuvine și în condițiunile ce se vor determina prin însăși ordonanța.

Articolul 72

Ordonanța prezidentului tribunalului sau judecătorului de ocol va trebui să fie comunicată, înainte de punerea ei în lucrare, celeilalte părți sau reprezentantului sau, dacă vreunul dintre ei se afla în localitate.

În caz contrariu, ordonanța va fi comunicată în termenul prevăzut de art. 137 din procedura civilă, de la executarea ei.

Cumpărătorul care nu va voi a beneficia de dispozițiunile cuprinse în articolul precedent, va trebui, în caz de contestatiune, sa probeze atât identitatea cît și viciile mărfii cumpărate de dinsul.

Articolul 73

Dispozițiunile cuprinse în articolele 67, 68 și 69 se aplică și la contractele de bursa încheiate după formele prevăzute de legea ei specială.

Titlul VII DESPRE REPORT

Articolul 74

Contractul de report consta în cumpărarea pe bani gata a unor titluri de credit circulind în comerț, și în revinzarea simultanee cu termen și pe un preț determinat către aceeași persoana a unor titluri de aceeași specie.

Pentru validitatea contractului este necesară predarea reală a titlurilor date în report.

Proprietatea lor se transfera la cumpărător.

Părțile pot stipula ca primele, rambursurile și dobânzile ce se vor cuveni titlurilor în termenul reportului, sa rămână în profitul vânzătorului.

Articolul 75

Revinzarea titlurilor date în raport poate fi prelungită prin voința părților, pentru unul sau mai multe termene succesive.

Articolul 76

Dacă la expirarea termenului reportului, părțile lichidează diferențele înspre a face separat plățile lor și reînnoiesc reportul asupra unor titluri ce diferă prin cantitatea sau specia lor, sau pe un alt preț, atunci se considera ca părțile au încheiat un nou contract de report.

Titlul VIII DESPRE SOCIETĂȚI ȘI DESPRE ASOCIAȚIUNI COMERCIALE

Capitolul 1 DESPRE SOCIETĂȚI

Secțiunea I - VI

Articolul 77 - 220

Abrogate prin [Legea nr. 31/1990](#) privind societățile comerciale.

Secțiunea VII

Dispozițiuni relative la societățile cooperative.

Articolul 221- 235

Abrogate prin [Legea privind organizarea cooperației din 28 martie 1929, cu modificările ulterioare.](#) (vezi și art. 226 din Codul Cooperăției din 1935,)

Secțiunea VIII

Dispozițiuni relative la societățile civile și la societățile constituite în tari străine

Articolul 236

Abrogat prin [art. 225 din Legea nr. 31/1990.](#)

Articolul 237

Societățile pe acțiuni și celelalte societăți și asociațiuni comerciale, industriale sau financiare, constituite și având sediul în țara străină, vor putea să-și stabilească un sediu secundar sau o reprezentanta în România.

a) Dacă vor dovedi printr-o declarație a guvernului lor, ca în țara unde sunt înființate se observa deplina reciprocitate pentru societățile române de același fel;

b) Dacă vor îndeplini prescripțiile din prezenta secțiune, fiecare fel de societate în ceea ce o privește.

Articolul 238

(Modificat prin [Legea 6 din 6 aprilie 1900](#))

Societățile legal constituite în țara străină, care își stabilesc în România un sediu secundar sau o reprezentanță, sunt supuse la dispozițiunile prezentului cod în ce privește depunerea și transcripțiunea, afișarea și publicațiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor care aduc schimbări la unul sau altul din zisele acte, și a bilanțurilor; ele sunt datorare încă să publice, în formele prevăzute de lege, numele persoanelor care dirij sau administrează aceste sedii, sau care reprezintă în orice mod societatea în țară. Aceste persoane răspunzătoare față cu cei de al treilea, ca administratorii societăților naționale.

Dacă societățile sunt altfel decât cele prevăzute în art. 77, ele vor fi supuse la îndeplinirea formalităților prescrise pentru depunerea și publicarea actului constitutiv și a statutelor societăților prin acțiuni, și le sunt aplicabile toate dispozițiunile prezentei secțiuni, relative la aceleași societăți.

Publicațiunile vor trebui să cuprindă și arătarea capitalului constituit pentru operațiunile din România.

Articolul 239

Societățile care, deși constituite în țara străină au însă în România sediul și obiectivul principal al întreprinderilor, vor fi supuse chiar pentru forma și validitatea actului constitutiv, deși încheiat în străinătate, la toate dispozițiunile prezentului cod, raminind supuse și la îndeplinirea prescripțiunilor secțiunii de față, pentru a putea funcționa în țară.

Articolul 240

Nici o societate străină nu va putea face în România operațiuni la care nu este îndreptățită în țara unde își are sediul principal.

Articolul 241

Guvernul va putea, ori de câte ori va găsi cu cale, a revizui operațiunile societăților străine.

Articolul 242

Societățile străine sunt supuse acelorași impozite la care sunt supuse societățile române de aceeași natură.

Articolul 243

Abrogat (suprimat) prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.

Articolul 244

Societățile pe acțiuni, legal constituite în țara străină, nu vor putea să-și înființeze un sediu secundar sau o reprezentanță în România, fără a avea prealabilă autorizație a guvernului român.

Aceasta autorizație nu se va putea decât după ce se va lua avizul Camerei de Comerț din București; și dacă societatea își stabilește sediul într-un alt loc, și pe acel al Camerei de Comerț din acea localitate, sau a celei mai apropiate, când n-ar fi Camera de Comerț în acel loc.

Articolul 245

(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)

Cererea de autorizație va fi însoțită de următoarele acte:

- 1)** Statutele societății autentificate în regula, precum și orice alte acte dovedind existența legală a societății în țara unde s-a înființat; și o declarațiune formală ca societatea se supune legilor române.
- 2)** Recipisa Cassei de depuneri, constatind depunerea cauțiunei fixată de guvern, pentru a asigura îndeplinirea obligațiunilor ce societatea va contracta în țară. Aceasta cauțiune nu va putea, în nici un caz, să fie mai mică de 100.000 lei, și guvernul va putea cere chiar sporirea ei până la o pătrime din capitalul de acțiuni al societății. Societățile de asigurare vor da o cauțiune de cel puțin 250.000 lei, pentru fiecare ramură în parte.
Aceste cauțiuni vor servi pentru desdaunarea cu preferință a acționarilor și creditorilor din țară. Cauțiunea va consista exclusiv în efecte publice ale Statutului Roman, după cursul zilei când se face consemnarea, și va fi depusă pe numele societății, care singură va fi recunoscută de proprietară. Societățile care vor înființa fabrici sau alte stabilimente industriale, cele care s-ar ocupa cu creări sau exploatare de cai de comunicațiuni și de mine, precum și băncile, având de obiect operațiuni financiare și de credit, vor fi scutite de depunerea sus-zisei cauțiuni.
- 3)** O declarație a societății, omologată de autoritatea competentă a țării respective, ca cauțiunea va servi spre a garanta numai afacerile făcute de societate în România.

Articolul 246

(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)

Deosebit de condițiunile stabilite prin articolele precedente și de acelea pe care guvernul le va lua după împrejurări, societățile pe acțiuni străine, vor avea să observe și dispozițiunile speciale următoare:

- 1)** Societățile pe acțiuni străine își vor alege unul din orașele țării ca domiciliu, unde vor avea un reprezentant general pentru toate operațiunile lor din țară.

Acest reprezentant va depune o copie autentică după procura sa generală.

2) Societățile pe acțiuni străine vor publică, pentru fiecare an, cel mai târziu în luna mai a anului următor, un bilanț asupra operațiunilor lor din țara, conform prescripțiilor legii.

Asemenea ele vor înainta guvernului, imediat după publicarea lor, dările de seama și bilanțurile ce vor publică la sediul lor principal;

3) Guvernul va putea, prin ministerul public, cere tribunalului de comerț să pronunțe retragerea autorizațiunii în cazurile următoare:

a) Când capitalul de acțiuni al societății autorizate va fi redus, prin orice împrejurare, la jumătatea sumei arătată când s-a făcut cererea de autorizațiune;

b) Când, prin orice împrejurare, s-ar diminua cauțiunea depusa conform art. 245, fără ca societatea, în termen de 30 de zile, să o fi completat;

c) Când se va constata că societatea face operațiuni străine celor prevăzute în actul de constituire;

d) Când aceste societăți nu vor observa dispozițiunile prezentei secțiuni;

e) Când ar înceta reciprocitatea prevăzută de alin. 1 de sub art. 237;

f) Când societatea a încetat de a funcționa în țara sa de origine.

Tribunalul de comerț va statua în camera de consiliu, ascultând și societatea incriminată și motivat.

Încheierea sa nu e susceptibilă decât de apel, în termenul de o luna de la pronunțare. Curtea de apel, ascultând societatea, va statua definitiv.

4) Cauțiunea depusa se va restitui numai atunci, când se va dovedi că nu mai există în țara nici o obligațiune a societății autorizate, sau când o societate română, recunoscută ca bună de guvern, va garanta necondiționat pentru societatea străină care va cere liberarea cauțiunei;

5) Acțiunile societăților străine funcționând în țara nu vor putea fi admise la cota bursei române, decât după ce societățile vor fi funcționat cel puțin un an în România, având publicat bilanțul lor pentru exercițiul respectiv.

Articolul 247

Îndeplinirea formalităților și condițiilor prescrise prin articolele precedente supune societățile străine la consecințele legale stabilite pentru societățile naționale, fără ca aceste societăți străine să poată dobândi în România alte drepturi decât cele recunoscute străinilor prin legi și regulamente, și fac pe societate răspunzătoare de toate obligațiunile contractate de administratorii sau reprezentanții săi, chiar când aceștia prin contractarea lor ar fi depășit puterile ce li se conferise.

Articolul 248

Abrogat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.

Articolul 249

Societățile străine de felul celor prevăzute de art. 239, care funcționează, precum și celor care vor avea un sediu secundar sau reprezentante la punerea în aplicatiune a prezentei legi, li se acordă un termen de trei luni spre a-și regla pozițiunea în conformitate cu dispozițiunile legii de față.

Articolul 250

Persoanele care vor face orice fel de operațiuni sub orice titlu, în favoarea și pe seama societăților străine, care nu vor îndeplini condițiunile și formele prescrise prin prezenta secțiune, și vor păgubi printr-aceasta și pe Stat de taxele la care are drept, vor fi răspunzătoare de daunele cauzate Statului Roman prin operațiunile lor și supuse la pedepsele prevăzute de art. 323 din codul penal.

Capitolul 2 DESPRE ASOCIAȚIUNI

Secțiunea I

Despre asociatiunea în participațiune

Articolul 251

Asociatiunea în participațiune are loc atunci când un comerciant sau o societate comercială acorda uneia sau mai multor persoane ori societăți o participațiune în beneficiile și pierderile uneia sau mai multor operațiuni, sau chiar asupra întregului comerț.

Articolul 252

Asociatiunea în participațiune poate să aibă loc asemenea și pentru operațiunile comerciale făcute de către necomercianți.

Articolul 253

Asociatiunea în participațiune nu constituie, în privința celor de al treilea, o ființă juridică distinctă de persoana interesatilor. Cei de al treilea nu au nici un drept și nu se obliga decât către acela cu care au contractat.

Articolul 254

Participanții nu au nici un drept de proprietate asupra lucrurilor puse în asociațiune, chiar dacă au fost procurate de dânsii.

Cu toate acestea, întru cât privește raporturile lor între dânsii, asociații pot să stipuleze ca lucrurile ce au adus să li se restituie în natura, având dreptul, în caz când restituțiunea nu s-ar putea face, la reparațiunea daunelor suferite. Afară de aceste cazuri, drepturile asociaților se marginesc în a li se da cont de lucrurile ce au pus în asociațiune și de beneficii și pierderi.

Articolul 255

Afară de dispozițiunile articolelor precedente, convențiunile părților determina forma, întinderea și condițiunile asociațiunei.

Articolul 256

Asociațiunile în participațiune sunt scutite de formalitățile stabilite pentru societăți, dar ele trebuie să fie probate prin act scris.

Secțiunea II

Despre asociatiunea de asigurare mutuala

Articolul 257

Asociatiunea de asigurare mutuala are ca scop de a împărți între asociați daunele cauzate prin riscurile care sunt obiectul asociațiunii.

Ea constituie, față cu cei de al treilea, o persoană juridică distinctă de persoana asociaților.

Articolul 258

Asociatiunea de asigurare mutuala trebuie să fie probată prin act scris.

Ea se regulează prin convențiunile părților.

Articolul 259

Asociatiunea se administrează prin asociați, care sunt mandatarii săi temporali și revocabili.

Articolul 260

Regulile privitoare la responsabilitatea administratorilor, la publicațiunea actului constitutiv, a statutelor, a actelor care aduc schimbări unuia sau altuia dintr-însele, a bilanțurilor societăților anonime și la penalitățile relative la aceste societăți, sunt aplicabile și asociațiunilor de asigurare mutuala.

Din bilanțurile acestor asociațiuni va trebui să rezulte îndeplinirea dispozițiunilor art. 147

Articolul 261

Asociații nu sunt obligați să contribuie decât cu partea determinată prin contract; și în nici un caz nu sunt ținuti către cei de al treilea, decât fiecare în proporțiune cu valoarea lucrului pentru care a fost admis în asociațiune.

Articolul 262

Acela care a pierdut lucrul pentru care s-a asociat încetează de a face parte din asociațiune, rămânându-i însă dreptul la indemnitatea ce i se cuvine.

Articolul 263

Asociatiunea nu se dizolva prin interdicția sau moartea unuia din asociați.

Falimentul unui asociat poate da loc la excluderea sa.

Capitolul 3

DISPOZIȚIUNI PENALE ȘI TRANZITORII

Articolul 264

Se vor pedepsi cu pedepsele stabilite de codul penal pentru escrocherie, acei care simulind sau afirmind fals existența subscripțiunilor sau vărsămintelor într-o societate pe acțiuni, sau anunțind publicului, cu rea credință, ca interesate în societate, persoane care nu sunt, sau care prin alte simulațiuni au obținut sau au încercat să obțină subscripțiuni sau vărsăminte.

Articolul 265

(Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.)

Se vor pedepsi cu o amendă până la cinci mii lei, afară de pedepsele mai grele prescrise de codul penal:

1. Fondatorii, administratorii, directorii, censorii și lichidatorii societăților, care în relațiunile sau comunicările de tot felul făcute către adunarea generală, în bilanțuri sau în situațiunea acțiunilor societății, sau care cu știința au ținut ascunse, în totul sau în parte, fapte relative la aceleași condițiuni;
2. Administratorii și directorii care, cu știința, în lipsa de bilanțuri sau contrariu cu ceea ce rezultă dintr-însele, sau prin mijlocire de bilanțuri fraudulos stabilite, au distribuit asociaților, acționarilor sau comanditarilor, interese sau dividende neluate din beneficiile reale;

3. Administratorii și directorii care au emis acțiuni mai jos decât valoarea lor nominală, au cumpărat acțiuni ale societății, contrariu dispozițiilor art. 146, sau au înaintat bani pe acțiuni ale societății, sau emis obligațiuni prin încălcarea dispozițiilor alin. I și II ale art. 174;

4. Administratorii și directorii care au efectuat reducțiunea capitalului sau fuziunea societății, contravenind dispozițiilor art. 101 și 197;

5. Administratorii și directorii societăților de asigurare asupra vieții și al societăților administrative de tontine, care vor fi contravenind dispozițiilor art. 147;

6. Lichidatorii care au reimpărțit activul social între asociați, contravenind dispozițiilor art. 203.

Aceiași pedeapsa se aplică cenzorilor care, în cazurile arătate în numerele 2, 3, 4, 5 și 6 de sub acest articol, nu au îndeplinit îndatoririle lor.

Articolul 266

Dacă depunerea actului constitutiv și a statutelor societăților în comandită pe acțiuni sau anonime, a actelor care aduc schimbări ziselor acte, a situațiilor lunare și a bilanțurilor, la Tribunalul civil sau la Tribunalul de comerț, după împrejurări, nu s-a făcut în termenele fixate, sau s-a făcut în mod incomplet, fiecare din persoanele care sunt datoare a o face sau de a ordona să se facă, se va pedepsi cu o amendă care va putea să se ridice până la cincizeci lei pentru fiecare zi de întârziere.

Articolul 267 ***

Administratorii societăților cooperative, având asociați cu responsabilitate nemărginită, care nu depun la tribunalul de comerț, la finele fiecărui trimestru lista prescrisă de art. 229, și grefierul care nu va denunța aceasta omisiune procurorului în cele 10 zile următoare vot fi pedepsiți cu o amendă până la 300 lei.

***) Abrogat prin Legea cooperăției din 1929.

Articolul 268

Orice abatere de la dispozițiile art. 104, 157, 167 și 200 și de la cele dintâi doua aliniate ale art. 174, se va pedepsi cu o amendă care nu va trece peste una suta lei.

Articolul 269

Societățile constituite înainte de punere în lucrare a prezentului cod, vor fi supuse dispozițiilor art. 104, 169, 180, 181 și 182, precum și dispozițiilor care carmuiesc lichidarea și fuziunea societăților sau reducerea capitalului lor.

Societăților existente, care ar voi să-și modifice statutele lor, sau care ar voi să prelungească termenul pentru care fuseseră constituite, vor fi datoare să-și pună statutele în conformitate cu prezentul cod.

Titlul IX

DESPRE CAMBIE ȘI DESPRE CEC

ART. 270 - 369

Dispozițiile acestui titlu au fost abrogate prin art. 112 din Legea promulgată prin decretul nr. 1249/1934, publicat în M. Of. nr. 100 din 1 mai 1934, lege care a dat o alta reglementare cambiei și biletului de la ordin.

Titlul X

DESPRE CONTUL CURENT

Articolul 370

Contractul de cont curent produce:

1) Strămutarea proprietății valorilor înscrise în contul curent asupra primitorului lor, prin aceea ca el le trece în debitul sau, și novatiunea obligațiunii de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor. Înscrierea însă în contul curent a unui efect de comerț sau a unui alt titlu de credit e presupusa făcută sub "rezerva încasării";

2) Compensatiunea reciprocă între părți, până în concurența debitului și a creditului respectiv la încheierea socotelei, cu rezerva platei diferenței;

3) Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în contul curent în debitul primitorului, de la data înscrierii.

Dobânzile sunt cele comerciale și se socotesc pe zi, dacă părțile nu s-au învoit altfel.

Articolul 371

Existenta contului curent nu exclude drepturile de comision și plata cheltuielilor pentru afacerile însemnate în contul curent.

Articolul 372

Încheierea contului curent și lichidarea diferenței vor avea loc la scadenta termenelor stabilite prin convențiuni, și în lipsa la 31 Decembrie a fiecărui an.

Dobinda diferenței curge de la data lichidării.

Numai diferența (saldo) lichidată la încheierea contului curent poate fi supusă execuțiunii sau opririi în mana unui al treilea, sau asigurată prin ipoteca. Dacă s-a consimțit o ipoteca prin credit deschis, posesorii efectelor create sau negociate în termenul acestei deschideri de credit nu se vor putea folosi de dînsul, decît până la concurența soldului final al contului.

Articolul 373

Contractul de cont curent e de drept desființat:

- 1) Prin scadenta termenului convenit;
- 2) În lipsa de convențiune, prin retragerea uneia din părți;
- 3) Prin falimentul uneia din părți.

Desființarea contractului de cont curent se poate cere în caz de moarte, de interdicțiune sau incapacitate legală a uneia din părți.

Titlul XI

DESPRE MANDATUL COMERCIAL ȘI DESPRE COMISION

Capitolul 1

DESPRE MANDATUL COMERCIAL

Secțiunea I

Despre mandatul comercial în general

Articolul 374

Mandatul comercial are de obiect tratarea de afaceri comerciale pe seama și socoteala mandatului.

Mandatul comercial nu se presupune a fi gratuit.

Articolul 375

Deși conceput în termeni generali, mandatul comercial nu se întinde și la afacerile care nu sunt comerciale, afară numai dacă aceasta se declară cu precizie prin mandat.

Dacă mandatarul nu are instrucțiuni decît asupra unor părți ale afacerii, mandatul se socotește liber pentru celelalte.

Mandatul pentru o anume afacere cuprinde împuternicire și pentru toate actele necesare executării lui, chiar când nu ar fi anume arătate.

Articolul 376

Comerciantul care nu vrea să primească o însărcinare este dator, în cel mai scurt termen posibil, să facă cunoscut mandantului neprimirea; în acest caz este încă dator să facă să se păstreze în loc sigur lucrurile ce i s-au expediat și să îngrijească de dănsle în socoteala mandantului, până ce acesta va putea lua măsurile necesare.

În caz de întârziere, el va putea încă cere sechestrul judiciar și chiar vânzarea lucrurilor, după formele prevăzute de art. 71.

Articolul 377

Dacă lucrurile primite în socoteala mandantului, prezintă semne de stricăciuni suferite în timpul transportului, mandatarul va trebui să ia toate măsurile necesare pentru păstrarea drepturilor mandantului, față cu cel ce a făcut transportul; altfel este responsabil de lucrurile primite după descrițiunile cuprinse în scrisorile de carat sau în polițele de încărcare. Dacă stricăciunea reclama îngrijiri urgente, mandatarul poate cere vânzarea lucrurilor, după formele prevăzute de art. 71.

Articolul 378

Mandatarul este îndatorat să facă cunoscut mandantului toate faptele ce ar putea să-l hotărască să revoca sau să modifice mandatul.

Articolul 379

Mandatarul este răspunzător de stricăciunile lucrurilor ce-i sunt încredințate spre păstrare, afară de cele provenite din caz fortuit, forța majoră, din viciul sau chiar natura lor.

Articolul 380

Mandatarul este ținut să plătească dobînda la sumele de bani cuvenite mandantului din ziua în care era dator să le trimită sau să le consemne.

Articolul 381

Mandatarul, care nu se conformă instrucțiunilor primite de la mandant, răspunde de daune interese.

Articolul 382

Mandatarul este dator să încunostiințe fără întârziere pe mandant despre executarea mandatului.

Dacă în urma primirii acestei încunostiintari, mandantul întârzie răspunsul un timp mai lung decât cel cerut de natura afacerii, el este considerat ca a acceptat executarea mandatului, chiar dacă mandatarul a trecut peste limitele mandatului.

Articolul 383

Mandatarul care schimbă destinațiunea sumelor primite în socoteala mandantului, e dator dobînda la aceste sume din ziua în care le-a primit, deosebit de daune interese provenind din neîndeplinirea mandatului și de orice alta acțiune, chiar penală, în caz de dol sau fraudă.

Articolul 384

Mandatarul este dator să-și arate mandatul persoanelor cu care tratează, când i se cere.

El nu poate opune celor de al treilea instrucțiunile deosebite ce i s-ar fi dat de către mandant, afară numai dacă nu probează ca aceștia aveau cunoștința de ele în momentul când obligațiunea a fost contractată.

Articolul 385

Mandantul e ținut a procura mandatarului mijloacele necesare pentru îndeplinirea mandatului, afară numai dacă nu exista convențiune contrarie.

Articolul 386

Suma ce se datorește mandatarului pentru executarea mandatului se determină, în lipsa de convențiune, de către judecata, după împrejurări.

Articolul 387

Mandatarul, pentru tot ce i se datorește din executarea mandatului sau și, chiar pentru retribuțiunea sa, are un privilegiu special. Acest privilegiu se exercită asupra lucrurilor mandantului pe care mandatarul le deține pentru executarea mandatului, sau care se găsesc la dispozițiunea sa, în magazinele sale, sau în depozite publice, sau pentru care el poate proba prin posesiunea legitima a poliței de încărcare, sau a scrisorii de carat, ca i s-au expedit.

Creanțele sus-zise au precădere asupra oricăror alte creanțe contra mandantului și chiar contra vinzatorului ce revendică, cu toate ca plățile și cheltuielile vor fi fost făcute înainte sau după ce lucrurile au intrat în posesiunea mandatarului.

În caz de faliment al mandantului, privilegiul mandatarului asupra lucrurilor cumpărate în socoteala lui, se exercită conform dispozițiilor de la cap. III, titlul IV, cartea III, din acest cod.

Dacă lucrurile mandantului au fost vândute de către mandatar, privilegiul subzistă asupra prețului.

Articolul 388

Pentru a exercita dreptul arătat în articolul precedent, mandatarul trebuie să notifice formal mandantului sumele ce-i sunt datorate, cu invitația de a i se face plata în termen de cinci zile și cu prevestirea ca, la caz de neplata, se va procedea la vânzarea lucrurilor supuse privilegiului.

Mandantul va putea face opoziție, citind pe mandatar înaintea judecății. Opozițiunea va trebui să fie notificată mandatarului în termen de trei zile de la primirea notificației de către mandant.

Dacă mandantul nu are reședința sau domiciliul ales în locul de reședință al mandatarului, termenul pentru opozițiune va fi de 10 zile, dacă mandantul domiciliază în circumscripțiunea unui tribunal limitrof; de 20 zile, dacă domiciliază în orice altă parte a țării; de două luni dacă domiciliază afară din România.

Dacă termenul a trecut sau opozițiunea s-a respins, mandatarul poate, fără alta formalitate, să facă a se vinde lucrurile sus zise, conform dispozițiilor art. 68.

Articolul 389

Dacă mai mulți mandatari sunt numiți prin același act, fără a se arata ca ei trebuie să lucreze împreună, fiecare din ei poate lucra în lipsa celuilalt.

Dacă prin act se declara ca mandatarii trebuiesc să lucreze împreună și mandatul nu este primit de toți acei ce accepta se socotesc autorizați a-l îndeplini, când ar forma majoritatea celor numiți.

Comanditarii sunt responsabili solidar.

Articolul 390

Afară de cazurile prevăzute de codul civil, mandatul încetează:

1. Prin căsătoria femeii comercianta ce a dat sau a primit mandatul, dacă nu este autorizată a continua comerțul conform dispozițiilor art. 15;

2. Prin revocarea autorizației de a exercita comerțul, ce fusese acordată femeii maritate sau minorului care au dat sau primit mandatul.

Articolul 391

Mandantul sau mandatarul care, fără cauza justă, prin revocarea sau renunțarea sa, întrerupe executarea mandatului, răspunde de daune interese.

Dacă executarea mandatului este întreruptă prin moartea mandantului sau a mandatarului, retribuirea acestui din urma se va determina după ceea ce s-a executat, în proporțiune cu ceea ce s-ar fi datorat pentru completa executare a mandatului.

Secțiunea II

Despre prepuși și reprezentanți

Articolul 392

Prepus este acela care este însărcinat cu comerțul patronului sau, fie în locul unde acesta îl exercita, fie în alt loc.

Articolul 393

Patronul răspunde de faptele prepusului și de obligațiunile contractate de el, în limitele însărcinării ce i-a dat. Dacă sunt mai mulți patroni, fiecare din ei este solidar responsabil.

Dacă patronul este o societate comercială, responsabilitatea societărilor se regulează după natura societății.

Articolul 394

Mandatul dat prepusului poate fi expres sau tacit.

Mandatul expres trebuie să fie depus la tribunalul a cărui jurisdicțiune prepusul are a îndeplini însărcinarea, spre a fi transcris în registrul destinat pentru aceasta și a fi conform dispozițiunilor art. 10.

Un extract al mandatului va fi publicat, prin îngrijirea grefierului, în foaia anunțurilor judiciare a localității. Până la îndeplinirea formalităților de mai sus, se aplică dispozițiunile articolului următor.

Articolul 395

Fața cu cei de al treilea, mandatul tacit al prepusului se socotește general, și cuprinde toate actele necesare exercițiului comerțului pentru care este dat.

Patronul nu poate opune celor de al treilea vreo restricțiune a mandatului tacit, dacă nu probează ca ei o cunoșteau în momentul contractării obligațiunii.

Articolul 396

Prepusul este totdeauna dator a trata în numele patronului și sa arate în subsemnătura sa, pe lângă numele și prenumele sau propriu, numele și prenumele sau firma patronului, cu mențiunea "prin procura", sau alta asemenea.

În lipsa unei asemenea declarațiuni, prepusul se obliga personal; cei de al treilea însă pot exercita și contra patronului acțiunile ce deriva din actele prepusului, privitoare la exercițiul comerțului cu care acesta a fost însărcinat.

Articolul 397

Prepusul nu poate, fără învoirea expresă a patronului, a face operațiuni, nici a lua parte, în socoteala sa proprie sau a altuia, la alte negoțuri de natura aceluia cu care este însărcinat.

În caz contrariu, prepusul este responsabil de daune interese, și patronul are încă dreptul de a retine pentru sine foloasele ce ar rezultă din aceste operațiuni.

Articolul 398

Prepusul e responsabil solidar cu patronul de observarea dispozițiunilor cuprinse în titlurile III și IV ale acestei cărți, în ce privește comerțul cu care este însărcinat.

Articolul 399

Revocarea mandatului expres trebuie să fie facuta în aceleași forme cu care el a fost dat.

Articolul 400

Prepusul poate intenta orice acțiune și a fi chemat în judecata în locul patronului pentru obligațiunile contractate de dinsul, în exercițiul comerțului cu care a fost însărcinat.

Articolul 401

Dispozițiunile acestei secțiuni se aplică reprezentanților caselor comerciale sau ai societăților străine, care de obicei tratează sau încheie în țara, în numele și pe socoteala acestora, afacerile comerciale cu care au fost însărcinați.

Secțiunea III

Despre comisi călători pentru comerț

Articolul 402

Oricine trimite în alta localitate o persoană din serviciul sau, autorizând-o cu scrisori, avizuri, circulari sau alte asemenea documente, ca sa trateze sau să facă operațiuni de ale comerțului sau, rămâne obligat prin faptele contractate de aceasta persoana în marginile însărcinării ce i-a dat.

Articolul 403

Dispozițiunile art. 396 se aplică comisilor călători; aceștia însă nu pot subscrie "prin procura", ci trebuie numai sa arate numele patronului lor.

Secțiunea IV

Despre comisii pentru negot

Articolul 404

Comisii pentru negot sunt prepuși pentru vânzarea în detaliu a mărfurilor; ei au dreptul ca, în locul unde exercitează comerțul și în momentul predării, sa ceara și sa încaseze prețul mărfurilor vândute, putind da pentru aceasta, chitanța valabilă în numele patronului lor.

Afară din magazin, ei nu pot cere plata creanțelor patronului, fără autorizație specială.

Capitolul 2

Despre comision

Articolul 405

Comisionul are ca obiect tratarea de afaceri comerciale de către comisionar în socoteala comitentului.

Între comitent și comisionar exista aceleași drepturi și obligațiuni ca între mandant și mandatar, cu deosebirile stabilite prin articolele următoare.

Articolul 406

Comisionarul este direct obligat către persoana cu care a contractat, ca și cum afacerea ar fi fost a sa proprie.

Comitentul nu are acțiune în contra persoanelor cu care a contractat comisionarul și nici acestea nu au vreo acțiune în contra comitentului.

Articolul 407

Comisionarul trebuie să țină deosebite între dănsese și chiar de ale sale proprii, lucrările diferiților comitenți, și să aibă în registrele sale partida deosebită pentru fiecare operațiune.

Dacă comisionarul are în contra aceleiași persoane creanțe provenind din diferite operațiuni făcute în contul comitentilor săi, sau din o operațiune a sa proprie și a altuia, el este dator a cere de la acel debitor un înscris deosebit pentru fiecare afacere, și în caz de plată sa arate în registrele sale persoana pentru care plata s-a făcut.

În lipsa de asemenea arătare, plata se va împărți proporțional între fiecare creanta.

Articolul 408

Operațiunile făcute de comisionar cu violarea mandatului sau peste limitele sale rămân în sarcina sa, și prin urmare:

- 1)** Dacă a vândut cu preț mai mic decât cel hotărât sau, în lipsa, mai mic decât cel curent, el este dator sa plătească comitentului diferența, afară numai dacă nu ar proba ca vânzarea cu prețul hotărât nu se putea face și ca vinzind astfel comitentul a fost scutit de paguba;
- 2)** Dacă a cumpărat cu un preț mai mare decât cel hotărât, comitentul poate refuza operațiunea și a o considera ca facuta în socoteala comisionarului, dacă acesta nu ar oferi sa plătească diferența prețului;
- 3)** Dacă lucrul cumpărat nu corespunde cu calitatea convenită, comitentul îl poate refuza.

Articolul 409

Comisionarul care, fără autorizațiunea comitentului, face înaintări de bani, vinzari sau alte operațiuni pe credit, își ia asupra-și orice răspundere și comitentul îi poate cere plata neintirziata a creditelor făcute, cedându-i interesele și foloasele ce ar rezultă din aceasta.

Articolul 410

Comisionarul care vinde pe datorie este dator sa arate comitentului în scrisoarea de aviz, persoana cumpărătorului și termenul acordat; altminteri operațiunea se presupune ca s-a făcut pe bani gata; proba contrarie nu este admisă.

Articolul 411

Când comisionarul este însărcinat sa vinda sau sa cumpere cambii, obligațiuni sau efecte ale Statului ori alte titluri de credit, circulând în comerț sau mărfuri, având preț la bursa ori în piața, dacă comitentul nu a dispus într-altfel, el însuși poate să-i procure pe prețul cerut, ca vinzator, lucrurile ce trebuia sa cumpere sau sa retina pentru sine, după prețul curent, ca cumpărător, lucrurile ce trebuia sa vândă în socoteala comitentului, deosebit de dreptul sau la proviziune.

Dacă, în cazurile mai sus arătate, comisionarul, după îndeplinirea însărcinării sale, nu face cunoscut comitentului persoana cu care a contractat, comitentul are dreptul sa considere ca cumpărarea sau vânzarea s-a făcut pe contul sau și sa ceara de la comisionar executarea contractului.

Articolul 412

Comisionarul nu este răspunzător pentru îndeplinirea obligațiilor luate de către persoanele cu care a contractat, afară de convențiune contrarie.

Când comisionarul ia o asemenea răspundere, el este obligat personal, față de comitentul, pentru îndeplinirea obligațiilor rezultând din contract.

În acest caz, el are dreptul la proviziunea specială numită "pentru garanție, "pentru credit". Aceasta proviziune se stabilește de părți prin convențiunea lor, iar în lipsa este lăsată la aprecierea judecății.

Titlul XII

DESPRE CONTRACTUL DE TRANSPORT

Articolul 413

Contractul de transport are loc între expeditor sau acela care da însărcinarea pentru transportul unui lucru și întreprinzătorul care se obliga a-l face în numele sau propriu și în socoteala altuia, ori între unul dintre aceștia și cărașul ce se însărcinează a-l face.

Se numește "căraș" persoana care își ia însărcinarea ca într-un mod oarecare să transporte, sau să facă a se transporta, un obiect oarecare.

Obligațiile între expeditor și întreprinzătorul de transporturi pe apă și căpitan sau patron, sunt regulate prin dispozițiunile prevăzute în cartea II-a a acestui cod.

Articolul 414

Expeditorul trebuie să dea cărașului care i-ar face cerere o scrisoare de carat.

Scrisoarea de carat poate fi la ordin sau la purtător.

Forma și efectele girului scrisorii de carat sunt reglementate prin dispozițiunile titlului IX din aceasta carte.

Articolul 415

Scrisoarea de carat trebuie să fie data, scrisă de expeditor și să cuprindă:

- 1.** Natura, greutatea, măsura sau numărul lucrurilor de transportat și dacă lucrurile sunt în lăzi sau pachete și calitatea acestora, numărul și sigiliile sau mărcile puse pe dănsale;
- 2.** Numele expeditorului și locuința sa;
- 3.** Numele și locuința cărașului;
- 4.** Locul de destinație și persoana destinatarului, cu arătare dacă scrisoarea de carat este la ordin sau la purtător;
- 5.** Portul sau prețul transportului și sumele datorate cărașului pentru expedițiune, adăugându-se cheltuielile anticipate sau de provizion;
- 6.** Timpul în care trebuie să fie făcut transportul sau, când transportul are loc pe calea ferată, dacă trebuie făcută cu mare sau mica iuteala;
- 7.** Celelalte stipulațiuni asupra cărora părțile s-au înțeles.

Expeditorul se poate desemna el însuși ca destinatar.

Articolul 416

Expeditorul este dator să încredințe cărașului actele de vamă sau altele ce ar fi de trebuință; el este răspunzător de cuprinsul și regularitatea lor.

Articolul 417

Cărașul va da expeditorului, când acesta i-ar cere, un exemplar al scrisorii de carat, scris de dînsul.

Dacă scrisoarea de carat e la ordin sau la purtător, girul sau remiterea exemplarului semnat de căraș, transferă posesiunea lucrurilor transportate.

Convențiunile necuprinse în scrisoarea de carat nu au nici o tărie, față cu destinatarul sau posesorul exemplarului scrisorii de carat la ordin sau la purtător, ce a fost scris de căraș.

Articolul 418

Dacă cărașul primește lucrurile de transportat fără nici o rezervă, se presupune că ele nu prezintă vicii aparente de imbalotare.

Articolul 419

Cărașul este dator să facă expediția lucrurilor de transportat după ordinea în care le-a primit, afară dacă prin natura lor, din cauza destinației ce acele lucruri au, sau pentru alte cuvinte, nu ar trebui să se urmeze într-altfel, sau dacă nu ar fi împiedicat de vreun caz fortuit sau forța majoră.

Articolul 420

Dacă, din caz fortuit sau forța majoră, transportul este împiedicat sau peste măsura întârziat, cărașul trebuie să încunoștiințeze îndată pe expeditor, care are facultatea de a rezilia contractul, plătind numai cheltuielile făcute de

cărauş, şi dacă împiedicarea are loc în timpul efectuării transportului, cărauşul are încă dreptul la plata portului în proporţiune cu drumul făcut. În amândouă cazurile se va înapoia cărauşului exemplarul scrisorii de carat la ordin sau la purtător, pe care l-a scris.

Articolul 421

Expeditorul are dreptul de a suspenda transportul şi de a cere restituirea lucrurilor transportate, sau predarea lor unei alte persoane decât aceea arătată în scrisoarea de carat, ori va dispune cum va crede de cuviinţă; dar este dator a plăti cărauşului cheltuielile făcute şi pagubele directe şi imediate rezultând din executarea acestui contra ordin.

Obligaţiunile cărauşului de a executa ordinul expeditorului încetează din momentul în care, lucrurile fiind ajunse la locul de destinaţiune, persoana căreia îi sunt destinate şi care posedă actele necesare a făcut cererea de predare cărauşului, sau din momentul în care acesta i-a remis scrisoarea de carat. În aceste cazuri, numai destinatarul lucrurilor transportate are facultatea de a dispune de dănsese.

Dacă scrisoarea de carat este la ordin sau la purtător, dreptul arătat în prima parte a acestui articol este al celui ce posedă exemplarul scrisorii de carat, scris de cărauş. Cărauşul primind contra-ordin, are dreptul să ceară restituirea exemplarului sus zis, sau, dacă destinaţiunea lucrurilor de transportat s-a schimbat, el poate pretinde o nouă scrisoare de carat.

Articolul 422

Termenul predării lucrurilor transportate se hotărăşte prin învoirea părţilor. În lipsa, el este lăsat la aprecierea judecăţii.

Articolul 423

Cărauşul este răspunzător de faptele subordonaţilor săi, de ale tuturor cărauşilor succesivi şi de ale oricărei alte persoane căreia dînsul i-a încredinţat facerea transportului.

Articolul 424

Diferiţii cărauşi au dreptul de a face să se declare, pe scrisoarea de carat sau într-altfel, starea în care se afla lucrurile ce se transportă în momentul când ele le sunt încredinţate.

În lipsa unei asemenea declaraţiuni, se presupune ca ei au primit lucrurile în buna stare şi conform cu arătările cuprinse în scrisoarea de carat.

Articolul 425

Cărauşul este răspunzător de pierderea sau stricăciunea lucrurilor ce i-au fost încredinţate spre transport, din momentul în care le primeşte până la acela al predării lor destinatarului, afară dacă nu probează că pierderea sau stricăciunea au provenit din caz fortuit sau din forta majoră, din chiar viciul propriu al lucrurilor sau din natura lor, din faptul expeditorului sau din acel al destinatarului.

Articolul 426

Dacă sunt de transportat lucruri fragile, sau care se strică uşor, animale sau lucruri pentru care transportul urmează să fie făcut în anume condiţiuni, administraţiunile căilor ferate pot stipula ca pierderea sau stricăciunea să se presupună ca provenită din viciul lucrurilor transportate, din cauza naturei lor, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului, afară numai dacă ele sunt în culpa vădită.

Articolul 427

Stricăciunile se vor proba conform dispoziţiunilor art. 71, şi expeditorul, posesorul scrisorii de carat sau destinatarului, după distincţiunile prevăzute în art. 421, poate fi autorizat de către justiţie să ceară predarea lucrurilor transportate, cu sau fără cauţiune.

Articolul 428

În caz de întârziere în efectuarea transportului peste termenul stabilit prin art. 422, cărauşul pierde o parte din preţul transportului, în proporţiune cu durata întârzierii şi pierde întreg preţul transportului, dacă întârzierea a durat îndoit de timpul hotărât pentru facerea transportului, afară de pagubele mai mari de care este răspunzător, dacă s-ar proba ca ele au provenit din aceasta cauza.

Cărauşul nu este responsabil de întârziere, dacă probează că ea a provenit din caz fortuit sau forta majoră, sau din faptul expeditorului ori al destinatarului.

Lipsa mijloacelor îndestulătoare de transport nu ajunge pentru a justifica intirzierea.

Articolul 429

Cărauşul îşi poate margini răspunderea până la concurenţa unei sume de atât la suta pentru lucrurile care, prin natura lor, sunt supuse în timpul transportului la o micşorare în greutate sau în măsura. Aceasta suma trebuie să fie hotărâtă mai dinainte şi specificată pentru fiecare lada sau colet, dacă lucrurile sunt împărţite în lăzi sau colete.

Cărauşul nu poate beneficia de convenţiunea prin care dînsul şi-a mărginit răspunderea, dacă expeditorul sau destinatarul probează că micşorarea nu a provenit din natura lucrurilor, sau dacă probează că, după împrejurările ce au avut loc, micşorarea nu putea ajunge la aceea hotărâtă de părţi.

Articolul 430

Paguba provenită prin pierdere sau stricăciune se calculează după prețul curent al lucrurilor transportate la locul și în timpul predării. Prețul curent se stabilește după dispozițiunile art. 40, scăzându-se cheltuielile ce întotdeauna se fac în caz de pierdere sau stricăciune.

Dacă paguba este cauzată prin dol sau neglijența vădită, cuantumul despăgubirii se determina după dispozițiunile art. 1084 și 1806 din codul civil.

În caz de pierdere a obiectelor unui călător predate căraușului fără arătarea conținutului, cuantumul despăgubirii se determina după împrejurările particulare ale faptului.

Articolul 431

Căraușul nu răspunde de lucrurile prețioase, bani și titluri ce nu i-au fost declarate, și în caz de pierdere sau stricăciune nu este răspunzător decât de valoarea arătată.

Articolul 432

După ajungerea lucrurilor transportate, sau după trecerea zilei în care ele trebuiau să ajungă la locul de destinație, destinatarul poate exercita toate drepturile derivând din contractul de transport, precum și acțiunile de despăgubire; din acel moment el poate pretinde predarea chiar a lucrurilor și a scrisorii de carat.

Articolul 433

Căraușul nu este obligat să predea lucrurile transportate, până când persoana ce se prezintă a le primi nu-și îndeplinește obligațiunile.

În caz de neînțelegere, dacă destinatarul plătește suma ce crede că datorește, și depune în același timp și diferența până la suma pretinsă de cărauș, acesta este dator să-i predea lucrurile transportate.

Dacă scrisoarea de carat e la ordin sau la purtător, căraușul se poate opune ca să facă predarea, până la restituirea exemplarului subscris de dînsul.

Articolul 434

Destinatarul are dreptul să verifice cu cheltuiala sa, în momentul predării, starea în care se afla lucrurile transportate, deși ele n-ar prezenta însă semne exterioare de stricăciune.

Destinatarul care primește lucrurile e obligat să plătească ceea ce se datorește pentru transport după scrisoarea de carat, precum și toate celelalte cheltuieli.

Articolul 435

Dacă căraușul preda lucrurile transportate, fără a arăta sumele ce i se datoresc lui, căraușilor anteriori sau expeditorului, sau fără a pretinde depunerea sumei asupra căreia exista neînțelegere, pierde dreptul de regres și rămâne răspunzător către expeditori și căraușii anteriori pentru sumele ce li se cuvenea; are însă acțiune contra destinatarului.

Articolul 436

Orice cerere de despăgubire trebuie îndreptată contra primului sau ultimului cărauș. Se poate îndrepta și contra căraușului intermediar, când s-ar proba că paguba s-a cauzat în timpul când acesta a făcut transportul.

Orice cărauș chemat să răspunde de fapte care nu sunt ale sale, are facultatea să cheme în garanție sau pe căraușul care l-a precedat imediat, sau pe căraușul intermediar răspunzător de paguba, după dispozițiunile stabilite mai sus.

Articolul 437

Pentru toate creanțele rezultând din contractul de transport, căraușul are privilegiu asupra lucrurilor transportate până la predarea lor destinatarului.

Dacă sunt mai mulți cărauși, cel din urma dintre ei exercită drepturile celor anteriori.

Articolul 438

Dacă nu se găsește destinatarul, sau se ivește neînțelegere în privința primirii lucrurilor transportate, președintele tribunalului respectiv, sau judecătorul de ocol poate ordona depunerea sau sechestrul acelor lucruri. Poate asemenea face să se verifice starea în care se afla lucrurile, și să ordone vânzarea lor până la concurența sumelor datorite căraușului, observându-se formele prevăzute de art. 71.

Dacă nu e nici o contestație, căraușul, pentru a obține plata ce i se datorește, se va conforma dispozițiunilor art. 388.

Articolul 439

Dacă în contractul de transport a fost prevăzută vreo clauză penală pentru neîndeplinire sau întârziere a predării, se poate cere și executarea transportului și clauza penală.

Pentru plata clauzei penale nu se cere ca paguba să se probeze.

Când s-ar dovedi că paguba suferită este mai mare decât clauza penală, se poate cere diferența.

Clauza penală nu poate să aibă loc când, în cazurile prevăzute de art. 425 și 428, căraușul nu este supus la răspundere.

Articolul 440

Plata portului și primirea fără rezerva a lucrurilor transportate, chiar când plata portului ar fi fost făcută înainte, sting orice acțiune contra cărașului.

Cu toate acestea, acțiunea contra cărașului, pentru pierderea parțială sau stricăciunea ce nu se putea cunoaște în momentul predării, subzistă și după plata portului și primirea lucrurilor transportate dacă se dovedește ca pierderea sau stricăciunea a avut loc între darea lucrului în primire cărașului și predarea făcută de acesta, cu condiția însă ca cererea pentru verificare să fie făcută îndată după ce se va fi descoperit paguba, și nu mai târziu decât cinci zile după primirea lucrurilor de către destinatar.

Articolul 441

Orice stipulațiune care ar exclude sau ar margini în transporturile pe cale ferată, obligațiunile și răspunderile stabilite prin art. 417, 418, 419, 425, 427, 428, 429, 430, 432, 433, 436, și 440, sunt nule și de nul efect, chiar dacă ar fi fost permise prin regulamente generale sau particulare, afară numai de cazul când prin tarife speciale s-ar stabili ca prețul transportului să fie mai mic decât acela cuprins în tarifele ordinare.

Titlul XIII

DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE

Articolul 442- 477

Dispozițiunile acestui titlu au fost înlocuite prin legea pentru construirea și funcționarea întreprinderilor private de asigurări și reglementarea contractului de asigurare din 7 iulie 1930, modificată la 9 aprilie 1931, la 1 mai 1932 și la 10 aprilie 1936.

Activitatea de asigurare, în prezent, este reglementată de dispozițiunile Legii nr 47 din 16 iulie 1991, privind constituirea, organizarea și funcționarea societăților comerciale din domeniul asigurărilor.

Titlul XIV

DESPRE GAJ

Articolul 478

Gajul constituit de către un comerciant sau de un necomerciant pentru fapte de comerț, se constată, între părțile contractante, prin toate probele admise de legea comercială și prevăzute în art. 46 din acest cod, fără a se distinge dacă părțile au sau nu același domiciliu.

Fața însă cu cei de al treilea, gajul nu poate fi dovedit decât prin înscris, dacă suma pentru care s-a constituit gajul trece peste 500 lei (Textul modificat prin Decr. nr. 154/1948, B. of. nr. 166/21 iunie 1948).

Articolul 479

Gajul cambiilor și titlurilor la ordin poate fi constituit prin gir cu clauza "valoarea în garanție" sau o alta de asemenea, din care să rezulte voința părților ca aceste titluri au fost date în gaj, iar nu ca s-a transmis proprietatea lor.

Gajul asupra creanțelor și drepturilor încorporate netransmisibile prin gir pot fi constituite prin acte făcute în forma cesiunilor. În aceste cazuri însă actul trebuie să conțină mențiunea ca cesiunea se face cu titlul de gaj. (Adaos L. 15 iunie 1906.)

Gajul asupra acțiunilor, părților de interes și obligațiunilor nominale ale societăților financiare, industriale, comerciale sau civile, poate fi constituit prin un transfer înscris în registrele societății, cu arătarea "pentru cauza de garanție".

Dacă s-a dat în gaj o creanța mobilă, creditorul gajist pentru, a-și avea privilegiul sau fața cu cel de al treilea, urmează să notifice debitorului creanței date în gaj, constituirea gajului.

Articolul 480

Creditorul are dreptul de a fi plătit cu privilegiu asupra lucrului ce i s-a constituit în gaj.

Acest privilegiu nu există decât dacă lucrul s-a pus și se afla în posesiunea creditorului sau a unei alte persoane aleasă de părți. *)

Creditorul este presupus ca are în posesiunea sa lucrurile date în gaj când ele se afla în magazinele sale sau ale comisionarului sau, în vasele sale, la vama sau într-un depozit public, sau dacă înainte de sosirea lor e în posesiunea poliției de încărcare sau a scrisorii de carat, girata cu clauza "valoarea în garanție" sau o alta asemenea.

(Adaos L. 15 iunie 1906). Prin derogare la dispoziția de mai sus, gajul constituit asupra produselor solului pendinte încă prin rădăcini sau deja culese precum și asupra materiilor industriale prime, în stare de fabricațiune sau deja fabricate și aflate în fabrici sau depozite, se considera constituit prin singurul efect al convențiunei, de la data actului, care va indica numărul, natura, calitatea și locul unde se afla gajul, fără ca să se ia din posesiunea debitorului sau constituentului, lucrurile constituite în gaj.

Data actului face deplina credință.

În timp de 5 zile aceste acte de gaj se vor transcrie în registrul prevăzut de art. 728 bis din procedura civilă.

În cazul în care gajul se va afla în o comuna alta decât aceea unde este reședința județului, grefierul tribunalului va comunica de urgenta primarului respectiv un extract de orice intabulare efectuată pentru a se face mențiune de ea în registrul care se va înființa în acest scop.

În privința celor de al treilea, drepturile creditorului gajist nu vor începe decât de la data intabulării; iar atunci când este locul a se face mențiunea în registrul primăriei, de la data acelei mențiuni.

Se vor respecta dispozițiile art. 1729 și 1730 din codul civil.

*) Legea 590 (decret 2335) pentru modificarea unor texte din legea pentru organizarea și reglementarea comerțului de banca din 8 mai 1934, cu modificările ulterioare publicată în M. Of. 167 din 26 iulie 1945.

Articolul I

...

Prin derogare de la art. 1685 și 1688 din Codul civil, art. 480, alin. 2 din Codul Comercial și de la dispozițiile oricăror legi în vigoare pe tot cuprinsul României, băncile vor putea încheia convenții de gaj, fără a lua gajul din posesia debitorului sau constituantului.

În acest caz, gajul se considera valabil constituit prin singurul efect al semnării convenției. Debitorul sau constituantul îl va deține pentru banca creditoare, raspunzind de conservarea sa.

Gajul devine opozabil față de terți, prin transcrierea făcută în conformitate cu dispozițiile art. 480, alin. 6 și 7 din Codul Comercial (a se vedea și alte precizări din lege).

Legea 63 (Decretul 611) pentru modificarea art. 132 din Codul Comercial din 1887 și a art. 217 din Codul Comercial din 1938, publicată în M. Of. nr. 75 bis din 31 martie 1947.

Articolul I

Art. 132, alin. III din Codul Comercial din 10 mai 1887, va avea următorul cuprins:

"Nu se vor putea emite noi acțiuni decât după plata integrală a celor datorii. Aceasta "dispozițiune se aplică societăților comerciale în caz de fuzionare".

Articolul II

Art. 217, alin. II și III din Codul comercial din 10 noiembrie 1937, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 7 octombrie 1939, va avea următorul cuprins:

"Fiecare acțiune da dreptul la un vot".

Articolul III

Orice prevedere din actele constitutive sau statutele societăților anonime, contrarii dispozițiilor legii de fapt se considera nescrise. (prevederi abrogate prin Legea nr. 31 privind societățile comerciale din 16 noiembrie 1990, publicată în M. Of. 126 - 127 din 17 noiembrie 1990).

Articolul 481

Creditorul e dator a face actele necesare pentru conservarea lucrului primit în gaj. Dacă efectele date în gaj au sosit la scadenta, creditorul gajist este dator a urmări și incasa valoarea lor.

Cheltuielile făcute îi sunt înapoiate și, după ce-și va incasa creanța cu toate accesoriile ei, va da socoteala de ceea ce rămâne.

Articolul 482 *)

În caz de neplata la termen a întregii datorii pentru care s-a constituit gajul, creditorul poate procedea la vânzarea obiectelor date în gaj.

Pentru acest sfârșit, el se va adresa la președintele tribunalului, cu cerere de a fi autorizat să vândă gajul.

Președintele va statua asupra cererii de vânzare a gajului și, prin ordonanță ce va da, va încuviința vânzarea, fie în modul convenit de părți, dacă ele au stipulat în ce mod să vândă gajul, fie în mod public și prin organul unui agent judecătoresc desemnat de președinte, dacă părțile n-au prevăzut alt mod de vânzare.

În caz de faliment, cererea de vânzare a gajului se va notifica sindicului, pentru ca, în termen de trei zile, să poată uza de facultatea ce-i este lăsată de art. 782.

Dacă în acest termen sindicul nu va reține gajul, executarea cerută și încuviințată de președinte își va urma cursul ei, fără a putea fi împiedicată sau suspendată prin lucrările falimentului.

Suma prinsă din vânzarea gajului va fi în acest caz depusă la Casa de consemnațiuni și creditorii falimentului vor putea exercita asupra acestei sume drepturile eventuale ce le-ar câștiga prin contestațiuni făcute cu ocaziunea verificării creanțelor.

*) Modificat prin Legea 6 din 6 aprilie 1900.

Articolul 483

Ordonanța aceasta nu va deveni executorie, decât după ce va fi fost notificată debitorului și aceluia care a procurat gajul, cu indicarea zilei, locului și orei la care se va procedea la vânzare și, după ce vor fi expirat cele trei zile ale opozițiunii, ordonanța va rămâne definitivă și în ultim resort, dacă în trei zile de la primirea ei debitorul sau tertiul care a procurat gajul nu vor fi făcut opozițiune și nu vor fi chemat pe creditor înaintea tribunalului.

În caz de opozițiune, citarea părților și judecarea opozițiunii se vor face de urgență și cel mult în termen de opt zile de la primirea opozițiunii.

Articolul 484

Termenul pentru a face apel contra hotărârii intervenite asupra acestei opozițiuni va fi de opt zile de la comunicarea hotărârii Tribunalului.

Articolul 485

Termenele mai sus fixate nu sunt susceptibile de a fi mărite în raport cu distanța.

Dacă debitorul sau tertul care a procurat gajul nu sunt domiciliați în cuprinsul acestui Tribunal și n-au făcut electiune de domiciliu în acel cuprins, notificările menționate la articolele precedente vor fi valabil făcute prin afișarea lor în sala de audiență a tribunalului și prin publicarea în "Monitor" sau în foile anunțurilor judecătorești din acea localitate.

Procesul-verbal al portărelului, constatând îndeplinirea acestor formalități, va tine loc în acest caz de dovadă a notificării.

Notificarea primei ordonanțe a președintelui se va face, chiar în aceasta ultima ipoteză, conform art. 74 din procedura civilă.

Articolul 486

Ordonanța care autoriza vânzarea, dacă nu s-a făcut opoziție în termenul prescris, și hotărârea dată de tribunal asupra opoziției, în caz când s-a făcut asemenea opoziție, sunt executorii de drept și fără cauțiune, chiar când s-ar fi făcut apel contra acelor acte și înainte de expirarea termenului de apel.

Articolul 487

Drepturile acordate creditorului gajist prin articolele precedente nu sunt suspendate prin falimentul sau moartea debitorului, ori celui care a procurat lucrul dat în gaj.

Articolul 488

Este nulă orice clauza care ar autoriza pe creditor a-și apropia gajul, ori a dispune de dînsul fără îndeplinirea formelor de mai sus.

Articolul 489

Dispozițiunile precedente nu modifica legile speciale și regulamentele ce privesc băncile și alte institute autorizate a face împrumuturi și bani și împrumuturi pe depozite și lucruri date în gaj.

Gajul asupra mărfurilor depuse în magazinele generale e regulat prin dispozițiunile legii speciale din 28 Iunie 1881; și gajul asupra vaselor de comerț prin dispozițiunile cartei a II-a a acestui cod.

Cartea II

DESPRE COMERȚUL MARITIM ȘI DESPRE NAVIGAȚIE

Titlul I

DESPRE VASE ȘI PROPRIETARIILOR

Articolul 490

Vasele sunt bunuri mobile.

Fac parte din vas: imbarcațiunile, uneltele, instrumentele, armele, munițiunile, proviziunile și în general toate lucrurile destinate uzului sau permanent, chiar când ar fi oarecare timp separate de vas.

Articolul 491

Contractele pentru construcția vaselor, modificările și rezilierile lor, precum și declarațiunile și cesiunile de participare la proprietatea unui vas în construcție, făcute de către comitent sau de către constructorul care a luat asupra sa construcția, trebuiesc a fi făcute în scris, și nu se pot opune celor de al treilea, dacă nu sunt transcrise în registrele căpităniei portului sau a autorității maritime unde e întreprinsă construcțiunea.

Articolul 492

Pe lângă drepturile decurgând din dispozițiunile codului civil relative la locațiune, comitetul mai poate cere rezilierea contractului pentru incapacitatea manifesta sau pentru fraudă constructorului.

Constructorul poate desființa contractul pentru caz de forță majoră.

În caz de moarte a constructorului, contractul se desființează după dispozițiunile art. 1485 din codul civil.

Articolul 493

Orice înstrăinare sau cesiune totală sau parțială a proprietății sau folosinței unui vas trebuie făcută prin act scris, afară de dispozițiunile cuprinse în titlul IV din aceasta carte.

Dacă înstrăinarea sau cesiunea are loc în țară, ea poate fi făcută prin act public sau prin act privat, dar nu se poate opune celor de al treilea dacă nu e transcrisă în registrele căpităniei portului unde vasul se găsește înscris.

Afară din țara, înstrăinarea trebuie făcuta prin act încheiat dinaintea consulului și nu are tărie față cu cei de al treilea, dacă nu este transcrisă în registrele consulatului. Consulul este dator să trimită copie legalizată după actul de înstrăinare la căpitania portului unde se afla vasul înscris.

În toate cazurile, înstrăinarea trebuie să fie notată și pe actul de naționalitate cu arătare dacă vânzătorul rămâne creditor al prețului total sau în parte.

Capitanii de porturi și autoritățile consulare nu pot primi și transcrie actul de înstrăinare, dacă nu li se prezintă actul de naționalitate al vasului, afară de cazul prevăzut la art. 499, din acest cod.

Când se va fi înstrăinat vasul la mai multe persoane, data adnotatiunii pe actul de naționalitate determină preferința.

Articolul 494

Autoritățile consulare în țara străină nu pot primi actele de înstrăinare ale vaselor, dacă nu se va fi asigurat plata sau garanția datoriilor privilegiate notate pe actul de naționalitate.

Articolul 495

Contractul de gaj asupra vasului sau asupra unei porțiuni din el, trebuie făcuta prin înscris.

Înscrisul făcut în țara, prin care se constituie gajul, nu are putere față cu cei de al treilea, dacă nu este transcris în registrele căpitaniei portului unde se găsește vasul este înscris sau în acele ale autorității consulare ale locului unde se găsește vasul, când înscrisul de gaj este făcut în țara străină. Consulul este obligat să trimită îndată o copie legalizată după contractul de gaj la oficiul maritim unde vasul se afla înscris.

În amândouă cazurile, gajul trebuie să fie notat pe actul de naționalitate al vasului.

Capitanii de porturi și autoritățile consulare în țara străină nu pot transcrie actul de gaj, dacă nu li se prezintă actul de naționalitate, afară de cazurile prevăzute în art. 496 și 499.

În actul de transcripție se va face mențiune despre adnotarea gajului pe actul de naționalitate.

Articolul 496

Înscrisul constitutiv al gajului asupra unui vas în construcție nu are putere față cu cei de al treilea, dacă nu e transcris în registrele oficiului maritim în a cărui circumscripție se face construcția.

Când după terminarea construcției se da vasului actul de naționalitate, se va adnota în acest act înscrisurile constitutive de gaj ce au fost transcrise în registrele căpitaniei portului.

Articolul 497

Nu este necesitate de numirea vreunui custode, pentru că gajul asupra unui vas să-și aibă tărie.

Articolul 498

Dacă înscrisul care constituie gajul e la ordin, girul transmite creanța și orice alt drept accesoriu.

Articolul 499

Dacă înstrăinarea, cesiunea sau constituirea în gaj a unui vas se face în țara, pe când vasul se afla în călătorie către o țară străină, părțile pot conveni ca adnotarea pe actul de naționalitate să se facă în cancelaria consulatului locului unde se afla vasul sau unde se duce, cu condițiune ca acest loc să fie declarat în scris deodată cu cererea de transcripție a titlului. În acest caz capitanul portului va trimite îndată o copie legalizată după acel titlu, oficiului consular sus-zis cu spesele reclamantului.

Contractul nu are tărie față cu cei de al treilea decât de la data adnotării pe actul de naționalitate.

Articolul 500

Contractele de construcție, de înstrăinare sau de gaj ale vaselor mici care nu sunt destinate a ieși din porturi, din riuri, din canale sau lacuri, și a altora ce n-au acte de naționalitate, nu au putere față cu cei de al treilea, dacă nu sunt transcrise într-un registru ce se va ține de autoritățile și în formele ce se vor determina printr-un regulament de administrațiune publică.

Articolul 501

Proprietarul unui vas este răspunzător de faptele căpitanului și ale celorlalte persoane ale echipajului și ținut de obligațiunile contractate de căpitan, pentru tot ce privește vasul și expedițiunea. Cu toate acestea, proprietarul sau coproprietarul care nu s-a obligat personal poate, în toate cazurile prin abandonul vasului sau a navlului ce i se datorează sau este a i se datori, să se elibereze de răspundere sau de obligațiunile sus-zise, exceptându-se însă acelea relative la salariile și emolumentele persoanelor echipajului.

Când capitanul este proprietar sau coproprietar al vasului, el nu are dreptul de abandon; iar dacă el nu este decât coproprietar, în lipsa de speciale convențiuni, nu este răspunzător personal pentru îndeplinirea obligațiunilor ce a contractat relativ la vas și expedițiune, decât în proporțiune cu interesul ce are.

Articolul 502

Abandonul vasului se poate face către toți creditorii sau numai către unii dintr-înșii.

Declarațiunea de abandon va fi transcrisă în registrele oficiului maritim unde vasul este înscris, și după ce transcriptiunea s-a făcut, ea va fi notificată creditorilor a căror titluri sunt transcrise în același registru sau adnotate pe actul de naționalitate.

În privința creditorilor care au introdus o acțiune sau făcut o somațiune, abandonul se va face prin portarei, notificându-se la domiciliul ales de creditor, sau în lipsa, la grefa tribunalului de comerț, în termen de opt zile de la primirea citațiunei sau a somațiunei primită de la creditor, sub pedeapsa de a nu se mai tine în seama.

Articolul 503

În caz de abandon, orice creditor poate lua pentru sine vasul, cu obligațiunea de a plăti pe ceilalți creditori privilegiați. Dacă sunt mai mulți creditori care voiesc a lua vasul, se va referi cel ce a făcut întâi declarațiunea; și dacă declarațiunea este făcută în același timp, se va preferi creditorul mai mare în suma.

Dacă nici un creditor nu voiește a lua pe seama sa vasul, el va fi vândut după stăruințele creditorului celui mai diligent, prețul va fi distribuit între creditori, și ceea ce va rămânea după plata datoriilor, va fi a proprietarului.

Articolul 504

Proprietarul poate departa pe căpitan.

În caz de depărtare nici o despăgubire nu va fi datorită, afară numai dacă acest drept n-a fost stipulat în scris.

Dacă capitanul departat e coproprietar al vasului, el poate renunța la coproprietate și cere plata capitalului ce ar reprezintă partea sa de proprietate.

Suma acestui capital se determina prin expertiza.

Articolul 505

Pentru tot ce se atinge de interesul comun al proprietarilor unui vas, deciziunile majorității sunt obligatorii și pentru minoritate.

Majoritatea se formează din cei care reprezintă un interes în vas mai mare decât jumătatea valorii lui.

Tribunalul este ținut să încuviințeze vânzarea cu licitație a unui vas, când i se va cere de un număr de coproprietari reprezentind jumătatea proprietății vasului, afară numai dacă părțile n-ar fi convenit într-altfel.

Dacă vânzarea unui vas este cerută de grave și urgente împrejurări privitoare la interesul comun, tribunalul o poate încuviința, deși coproprietarii ce o cer nu reprezintă mai mult decât o pătrime a proprietății vasului.

Titlul II DESPRE CĂPITAN

Articolul 506

Capitanul sau patronul însărcinat cu comanda unui vas este răspunzător pentru greșelile sale, chiar ușoare, pe care le comite în exercițiul funcțiunilor sale.

Responsabilitatea căpitanului, în cazurile prevăzute de acest cod, nu încetează decât probându-se obstacole provenite din caz fortuit sau forța majoră.

Articolul 507

Capitanul nu poate refuza încărcarea lucrurilor cu transportul cărora s-a însărcinat, sub cuvint că nu sunt potrivite cu vasul sau.

Articolul 508

Capitanul este răspunzător de lucrurile încărcate.

Da recipisa de primire prin polița de încărcare.

Capitanul nu răspunde de lucrurile prețioase, de bani și titlurile de credit ce nu i-au fost declarate.

Capitanul este răspunzător de stricăciunile ce din orice cauza s-au întâmplat lucrurilor așezate de dinsul pe podeala de sus a vasului, fără consimțământul în scris al încărcătorului. Aceasta dispozițiune nu se aplică la călătoriile cele scurte ce se fac din port în port și din liman în liman, pe lângă tarmuri, fie pe mare, fie pe riuri.

Articolul 509

Capitanul are dreptul a întocmi echipajul vasului, a fixa retribuțiunea persoanelor ce-l compun, însă e dator să face aceasta în înțelegere cu proprietarii vasului, când ei se vor afla într-acel loc.

Articolul 510

Capitanul este dator să țină un registru al vasului împărțit în următoarele patru cărți:

Jurnal general și de contabilitate;

Jurnal de navigațiune;

Jurnal de încărcare sau manual al bordului, și

Inventarul bordului.

Registru nu poate fi întrebuițat, dacă mai întâi fiecare foaie nu va fi fost numerotată și parafată de funcționarul însărcinat special cu aceasta; el va fi ținut conform dispozițiunilor art. 29, observându-se regulile următoare:

În jurnalul general și de contabilitate va fi notat tot ceea ce se raporta la atribuțiunile căpitanului față cu echipajul și cu călătorii, la lucrurile încărcate, la ceea ce se petrece mai important în timpul călătoriei, la deciziunile luate, la veniturile și cheltuielile vasului, și în general la tot ceea ce privește interesul proprietarilor, armatorilor sau încărcătorilor și care poate da loc la vreo răspundere sau cerere în judecata, afară de însemnările particulare ce trebuiesc făcute în celelalte jurnale;

În jurnalul de navigațiune se va însemna, în special, direcțiunile urmate, calea parcursă, manevrele făcute, observațiunile geografice, meteorologice și astronomice și tot ce privește navigatiunea;

În jurnalul de încărcare sau manual al bordului vor fi însemnate datele și locurile încărcării, natura, calitatea și cantitatea lucrurilor încărcate, destinațiunea lor, persoana încărcătorilor și destinatarilor, locul și data predării și tot ce privește încărcarea;

În inventarul bordului trebuiesc a fi însemnate uneltele, instrumentele și toate obiectele ce se afla pe vas, precum și orice schimbare li s-ar întâmplă.

Regulile pentru ținerea uniformă a jurnalului nautic, a cărților din care se compune și pentru verificarea inventariului față cu legile maritime, sunt determinate de regulament publicat prin decret regal.

Articolul 511

Ținerea registrului nu e obligatorie pentru navigatiunea pe riuri sau lacuri și pentru călătoriile vaselor cu capacitate mai mica de cincizeci tone, când aceste călătorii nu se întind mai departe de țămurile Mării Negre, la Odessa și Constantinopole.

Articolul 512

Capitanul va face sa i se viziteze vasul în cazurile și modurile stabilite prin regulamentele și legile speciale.

Înainte de plecare, el se va asigura ca vasul este în stare proprie de a face călătoria, ca este bine încărcat sau cu savura necesară.

Articolul 513

Capitanul este dator a avea pe vas:

1. Actul de naționalitate;
2. Lista echipajului;
3. Polițele de încărcare și contractul de navlu;
4. Actele de vizita;
5. Chitanțele de plată sau înscrisurile de cauțiune ale vamei.

Articolul 514

Capitanul va comanda în persoana vasul la intrarea și esirea din porturi, limanuri, canaluri sau riuri.

El este obligat a întrebuița, cu spesele vasului, un pilot experimentat ori de câte ori aceasta ar fi declarata obligatorie prin legile țării sau prescrisă de regulamentele ori uzurile locale în străinătate.

Articolul 515

În caz de contravențiune la dispozițiunile art. 510, 512, 513 și 514 capitanul este răspunzător de orice paguba către cei interesați.

Articolul 516

Când capitanul se afla în localitatea unde domiciliază proprietarii, armatorii sau Procuraturii lor, el nu poate, fără specială lor autorizare, sa ordone reparațiunea vasului, sa cumpere pânze, funii sau alte lucruri pentru vas, și nici sa-l închirieze sau sa ia bani cu împrumut în contul vasului sau poverii (incarcaturei) sale.

Articolul 517

Dacă vasul este închiriat cu consimțământul proprietarilor sau al majorității acestora și vreunui dintre coproprietari refuza a contribui la cheltuielile necesare pentru expeditiune, capitanul, după douăzeci și patru de ore de la somatiunea facuta celor ce refuza a da partea lor de cheltuiala, poate cere autorizațiunea tribunalului comercial sau, în lipsa, a judecătorului de ocol, ca sa ia în contul lor cu împrumut suma cuvenită, cu sau fără gaj, asupra părții de interes ce dinsii au în vas.

Articolul 518

În timpul călătoriei, capitanul, după ce va constata necesitatea printr-un proces-verbal subscris de către fruntasii echipajului, poate întrebuița pentru serviciul vasului lucrurile ce se găsesc pe bord, cu obligațiune de a plăti prețul lor celui în drept.

Articolul 519

Dacă în cursul călătoriei va fi trebuinta de bani pentru reparațiuni, cumpărare de proviziuni, sau pentru alte urgente trebuințe ale vasului, capitanul este dator, dacă e posibil, a încunostiinta neîntârziat pe armatori, incarcatori sau destinatari, și după ce va constata necesitatea după cum s-a stabilit prin articolul precedent, poate cere, în țara, autorizația tribunalului de comerț, și, în lipsa, a judecătorului de ocol, iar în străinătate a autorității consulare a Regatului, sau, în caz de lipsa, a autorității străine locale, pentru a-și procura suma necesară, luând

bani cu împrumut pe corpul vasului, dând gaj sau vinzind lucrurile încărcate sau obligându-se către cei ce vor procura direct material, unelte, proviziuni sau vreo lucrare.

Titlul împrumutului și actul probând operațiunile sus zise se vor transcrie în modul stabilit prin prezentul cod și adnota pe actul de naționalitate al vasului de către funcționarul maritim sau consular, sau de către autoritatea ce a dat autorizarea, prin îngrijirea căpitanului, în timp de zece zile de la data contractului, sub pedeapsa de a pierde rangul privilegiului.

Vînzarea lucrurilor încărcate se va face prin licitație publică.

Proprietarii vasului sau capitanul ce îi reprezintă vor ține cont de lucrurile vîndute, după valoarea ce vor avea în locul și timpul descărcării vasului.

Inchirietorul sau diferiți incarcatori, când se învoiesc, se pot opune la vînzarea sau darea în gaj a lucrurilor lor, descarcîndu-le și plătiînd navlul în proporțiune cu calea făcută. Dacă consimțămîntul unuia sau mai multor incarcatori lipsește, acela care va voi să uzeze de aceasta facultate, va plăti navlul întreg pentru partea sa de încărcare.

Articolul 520

În cursul călătoriei, capitanul poate, dacă este urgentă, să notifice orice acte sau chiar să pornească judecata în numele și interesul proprietarilor vasului, întrucît privește vasul și navigațiune cu care este însărcinat.

Asemenea, cei de al treilea, când se vor afla în alt loc decît acela unde domiciliază proprietarii vasului sau cei ce îi reprezintă, pot să facă somațiuni, să urmărească sau să intenteze acțiuni contra căpitanului, încât privește faptele lui sau ale echipajului, sau obligațiunile contractate de el în cursul expedițiunei. Actele trebuie notificate sau personal căpitanului, sau la bordul vasului.

Proprietarii pot totdeauna să-și însușească judecata pornită de căpitan sau contra lui.

Condamnatiunile pronunțate contra căpitanului nu ridică proprietarilor dreptul de a abandona vasul, conform dispozițiunilor art. 501.

Articolul 521

Capitanul, mai înainte de a pleca din locul în care a făcut cheltuielile extraordinare sau a contractat obligațiuni, va trimite proprietarilor sau armatorilor vasului sau procuratorilor un cont subscris de ei însuși, atît de cheltuielile făcute cu arătarea actelor justificative dacă sunt, cît și de obligațiunile contractate, cu numele, pronumele și locuința creditorilor.

Dacă încărcarea s-a făcut în contul proprietarilor sau armatorilor, capitanul le va trimite un cont de lucrurile încărcate și de prețul lor.

Articolul 522

Capitanul care fără necesitate a contractat obligațiuni, a pus în gaj sau vîndut lucruri încărcate sau proviziuni, sau a pus în conturile sale avarii și cheltuieli neadevărate, e obligat personal către armatori și către toți cei interesați la despăgubire, afară de acțiunea penală, dacă este caz.

Articolul 523

Capitanul nu poate vinde vasul fără mandat special din partea proprietarului, afară de cazul când vasul nu mai e în stare de a putea naviga.

Declarațiunea de imposibilitate a navigațiunei cum și autorizarea pentru vînzare vor fi pronunțate, în țara, de tribunalul respectiv, iar în străinătate de către autoritatea consulară a țării.

Vînzarea va fi făcută prin licitație publică.

Articolul 524

Capitanul care s-a îndatorat a face o călătorie, e ținut a o îndeplini; altfel e obligat la daune și cheltuieli către proprietari și inchirietori.

Dacă vasul a fost declarat în imposibilitate de a mai naviga, capitanul e dator a îngriji, cu tot dinadinsul, să-și procure alt vas cu care să poată transporta lucrurile încărcate la locul de destinație.

Articolul 525

Capitanul, care călătorește avînd parte din profit asupra încărcării, nu poate face, pe contul sau particular, nici un fel de comerț, dacă în scris nu s-a convenit într-altfel.

În caz de contravenție lucrurile încărcate de căpitan în contul sau particular rămân în profitul celorlalți interesați.

Articolul 526

La sosire în portul de destinațiune, atît la ducere cît și la întoarcere, sau la locul unde cu voie sau silit se adăposteste, precum și în caz de naufragiu, capitanul va cere să i se vizeze registrul vasului de către funcționarul public competent. Dacă s-a întimplat evenimente extraordinare care interesează vasul, lucrurile încărcate sau persoanele, capitanul, afară de îndatoririle la care este supus de cod și regulamentele marinei comerciale, e ținut să-și facă raportul sau.

Raportul va cuprinde locul și timpul plecării, calea urmată, pericolele peste care a dat, dezordinele întimplate pe vas și în general, toate evenimentele importante ale călătoriei.

Articolul 527

Raportul va fi făcut cât de neîntârziat, și cel mult în douăzeci și patru de ore după sosire sau adăpostire, către președintele tribunalului, către judecătorul de ocol, dacă sosirea sau adăpostirea este într-un port al țării; și către autoritatea consulară a țării și în lipsa către autoritățile străine locale, dacă vasul se afla sosit sau adăpostit în port străin.

Raportul făcut în țară se va depune la grefa tribunalului respectiv. Judecătorul de ocol îl va trimite asemenea, fără întârzierea președintelui tribunalului.

Articolul 528

Președintele, judecătorul de ocol sau autoritatea consulară care a primit raportul, va verifica faptele cuprinse întru-însul, interogînd, în neaprezentă căpitanului și separat, persoanele echipajului și dacă e cu putință și călătorii. Răspunsurile trebuie a fi scrise. Orice alte informații folositoare în descoperirea adevărului trebuie culese prin toate mijloacele permise de lege.

Verificarea va fi făcută în cel mai scurt timp, și ziua fixată pentru acest sfârșit se va face cunoscută printr-un anunț lipit pe poarta localului autorității către care raportul a fost făcut, prin afișe la bursa cea mai apropiată, în vecinătățile jocului unde vasul este ancorat și oriunde se va găsi de cuviință.

Persoanele interesate și cei ce vor să le reprezinte, chiar fără mandat, sunt admise a asista la verificare.

Procese-verbale încheiate asupra operațiunilor de mai sus se vor alătura la raport.

Constatările cuprinse în raport pot fi combătute prin proba contrarie.

Articolul 529

Rapoartele ce nu sunt verificate, nu pot fi primite în descărcarea căpitanului și nu fac proba în judecata, afară de cazul când căpitanul singur a scăpat din naufragiu în locul unde și-a făcut raportul.

Articolul 530

Căpitanul nu poate descarca nici un lucru din vas, până ce nu și-a făcut și nu i s-a verificat raportul, exceptându-se cazurile urgente.

Titlul III

DESPRE ÎNROLAREA ȘI SALARIILE PERSOANELOR ECHIPAJULUI

Articolul 531

Persoanele ce compun echipajul sunt: căpitanul sau patronul, ofițerii marinarii și lucrătorii indicați în rolul echipajului, format în modul prevăzut de regulamente, precum și mașiniștii, fochiștii și toate celelalte persoane funcționând sub orice numire în serviciul mașinilor la vasele cu abur.

Rolul va arăta salariile sau partea de beneficiu datorite persoanelor echipajului. Celelalte condițiuni ale înrolării trebuie cuprinse în contractul de înrolare.

Articolul 532

Contractul de înrolare va fi făcut prin act scris, legalizat de autoritatea maritimă în țară, de cea consulară în străinătate, trecut în registrele oficiului maritim și transcris în registrul vasului.

Dacă cineva este înrolat în țară străină, unde nu se afla autoritate consulară română, contractul va fi transcris numai în registrul vasului.

În orice caz, contractul de înrolare va fi scris de căpitan și de înrolat, și, dacă acesta nu poate sau nu știe subscrie de doi martori.

Convențiunile care nu sunt investite cu aceste formalități nu au nici o tărie.

Dispozițiunile precedente nu sunt obligatorii pentru contractele de înrolare în cazurile prevăzute de art. 511.

Articolul 533

Contractul de înrolare enunță, în mod lămurit și precis, durata lui și navigațiunea în vederea căreia se încheie.

În vederea speculațiunilor comerciale, destinațiunea și navigațiunea pot fi ținute secrete; în asemenea caz, însă, echipajul trebuie să fie încunoștințat și să consimtă a fi înrolat în astfel de condițiuni. Consimțământul trebuie exprimat prin act în scris în forma stabilită prin articolul precedent.

Articolul 534

Înrolatul e dator a-și continua serviciul și după expirarea termenului înrolării până la întoarcerea vasului în țara la locul destinațiunii sale, cu condițiunea ca întoarcerea să se facă direct, fără alte întârzieri decît cele neaparate. În acest caz, acela căruia s-a prelungit înrolarea, are dreptul la o retribuțiune proporțională salariului.

Înrolarea se înțelege întotdeauna terminată, deși termenul prevăzut în contract nu a expirat, când vasul s-a întors în țară la locul destinației sale, după ce și-a făcut prima călătorie și după ce a fost descărcat.

Articolul 535

Dacă durata înrolării nu este fixată, marinarul poate cere părăsirea serviciului după doi ani de la înrolare, afară de dispozițiunea prevăzută în articolul precedent. Dacă vasul se afla în țară străină și nici s-a dispus, nici s-a

început călătoria de întoarcere în țara, marinarul, afară de plată salariului ce i se cuvine, mai are dreptul la cheltuielile de întoarcere în patrie, dacă capitanul nu i-ar înlesni alta îmbarcare.

Marinarul nu poate cere să iasă din serviciu într-un port, care nu este cel de destinație.

Înrolarea pe timp nedeterminat și pentru toate călătoriile ce s-ar întreprinde, nu împiedică pe marinar de a cere după doi ani ieșirea din serviciu, fără numai dacă nu s-a convenit în mod expres ca serviciul să continue și peste doi ani.

Articolul 536

După expirarea termenului înrolării, capitanul va da act scris fiecărei persoane a echipajului, pentru ieșirea din serviciu.

Acest act va arata numele și felul vasului, numele și prenumele căpitanului, timpul cât a ținut înrolarea, și va fi înscris în registrul vasului.

Când, dintr-o cauza oarecare, capitanul se va afla în neputință de a scrie însuși actul, el va fi scris, în prezenta sa, de ajutorul sau locțiitorul sau, și subscris de doi martori.

Articolul 537

Capitanul și persoanele echipajului nu pot, sub nici un cuvânt, încarca în contul lor, pe vas, nici un fel de marfa, fără învoirea proprietarilor și fără să plătească navlul, dacă nu sunt autorizați a face aceasta prin condițiunile înrolării lor.

Articolul 538

Persoanele echipajului înrolate cu luna au dreptul la salariu din ziua în care sunt înscrise pe rol, dacă nu s-a convenit într-alt fel.

Articolul 539

Când călătoria a fost împiedicată prin faptul proprietarilor, căpitanului sau inchirietorilor, înainte de plecarea vasului, marinarii înrolați pentru călătoria întreaga sau cu luna, au dreptul la plata zilelor servite, și ca despăgubire a reține ceea ce au primit înainte. Dacă nu li s-a plătit nimic înainte, marinarii înrolați cu luna primesc ca despăgubire salariul convenit pe o luna; cei ce au fost înrolați pentru călătoria întreaga, primesc o sumă corespunzătoare salariului pe o luna, facindu-se calculul după durata probabila a călătoriei, și dacă durata probabila nu trece peste o luna, primesc întreg salariul cu cât s-au învoit.

Când călătoria este împiedicată după plecarea vasului;

1. Marinarii înrolați pentru întreaga călătorie au dreptul la tot salariul conform învoielii;
2. Marinarii înrolați cu luna au dreptul la salariul convenit pentru timpul cât au servit și afară de aceasta încă la o dreaptă despăgubire, în proporțiune cu salariul convenit pentru restul duratei probabile a călătoriei pentru care se înrolase;
3. Marinarii înrolați pentru călătoria întreaga sau cu luna au încă dreptul la cheltuielile pentru întoarcere la locul de unde a plecat vasul, dacă capitanul sau altul interesat, sau autoritatea competentă, nu le procura imbarcarea pe alt vas cu destinațiune pentru acel loc.

Articolul 540

Dacă comerțul cu locul de destinație al vasului este interzis, sau dacă vasul este oprit printr-un ordin al guvernului înainte de începerea călătoriei, marinarii nu au dreptul decât la plata zilelor servite până atunci.

Articolul 541

Dacă interzicerea comerțului sau oprirea vasului se întâmplă în cursul călătoriei:

1. În caz de interzicere, marinarii au dreptul la plata salariului pentru timpul cât au servit;
2. În caz de oprire, marinarii înrolați cu luna au dreptul la jumătatea salariului pentru timpul cât tine oprirea, și marinarii înrolați pentru întreaga călătorie au dreptul la salariul convenit prin înrolare.

Dacă se acordă vreo despăgubire pentru interzicere sau pentru oprire, marinarii înrolați cu luna primesc restul salariului; iar cei înrolați pentru întreaga călătorie primesc o adaogire de salariu în proporțiune cu timpul cât a ținut oprirea; în orice caz, indemnitatea datorită tuturor marinarilor nu va putea trece peste a treia parte din indemnitatea acordată vasului.

Articolul 542

Dacă se prelungește călătoria, suma salariului marinarilor înrolați pentru întreaga călătorie se mărește în proporție cu timpul prelungirii.

Articolul 543

Dacă descărcarea vasului se face de buna voie într-un loc mai apropiat decât cel arătat în contractul de închiriere, salariile nu sunt supuse la scădere.

Articolul 544

Marinarii înrolați cu parte la cistig sau navlu nu au dreptul la plata zilelor servite, nici la despăgubire pentru călătoria împiedicată, întârziată sau prelungită din caz fortuit sau forta majoră.

Când călătoria este împiedicată, întârziată sau prelungită prin faptul încărcătorilor, persoanele echipajului iau parte la despăgubirile ce s-ar acorda vasului. Aceste despăgubiri sunt împărțite între proprietarii vasului și persoanele echipajului în aceeași proporție în care s-ar fi împărțit între ei navlul.

Dacă împiedicarea provine din faptul căpitanului sau al proprietarilor, ei sunt datori despăgubirile cuvenite persoanelor echipajului.

Articolul 545

În caz de pradare, de sfarimare sau de naufragiu cu pierderea întreaga a vasului și a poverii, marinarii nu pot pretinde nici un salariu. Nu sunt însă obligați a restitui ceea ce li s-a dat prin anticipație.

Articolul 546

Dacă se scapa vreo parte a vasului, marinarii înrolați pentru întreaga călătorie sau cu luna sunt plătiți pentru timpul servit din rămășițele vasului sau din ceea ce s-a putut scapa de prada.

Dacă lucrurile scapate sau redobândite nu ajung sau dacă nu s-a scăpat sau redobândit decât povara, ei sunt plătiți subsidiar din navlu.

Marinarii înrolați cu participarea la navlu, sunt plătiți în proporție cu ceea ce s-a cistigat din navlu.

Marinarii, în orice condiție înrolați, au dreptul la plata zilelor servite de ei pentru scăparea rămășițelor vasului și lucrurilor inecate.

Articolul 547

Marinarul care se îmbolnăvește în timpul călătoriei, sau care e rănit în serviciul vasului, primește salariul; el este căutat și îngrijit cu cheltuielile vasului. Dacă este rănit în îndeplinirea unui serviciu comandat în interesul vasului și poverii, e căutat și îngrijit cu cheltuielile vasului și poverii.

Când căutarea sănătății cere ca marinarul să fie debarcat, căpitanul va depune la autoritatea consulară a țării, sau la autoritatea competentă a locului, suma ce se găsește necesară pentru însănătoșire și întoarcere în patrie.

În orice caz, marinarul debarcat nu are dreptul la cheltuieli de căutare a sănătății și la salariu pentru mai mult de patru luni din ziua debarcării.

Articolul 548

Dacă marinarul e rănit sau se îmbolnăvește din greșeala sa proprie, sau pe când se găsește pe uscat fără autorizare, cheltuielile pentru căutarea sănătății sunt în sarcina sa; însă căpitanul este dator să i le înainteze.

Dacă marinarul trebuie să fie debarcat, căpitanul îngrijește pentru căutarea sănătății lui și pentru întoarcerea în patrie, în modul arătat prin articolul precedent, afară de dreptul la restituire a cheltuielilor înaintate, și salariul nu i se plătește decât pe timpul servit

Articolul 549

În caz de moarte a marinarului în timpul călătoriei:

1. Dacă era înrolat cu luna, salariul ce i se cuvine se datorește moștenitorilor până la ziua morții sale;
2. Dacă era înrolat cu călătoria și moare în timpul ducerii sau în portul de destinație, salariul se datorește pe jumătate; iar când moare în timpul întoarcerii, salariul se datorește întreg;
3. Dacă marinarul era înrolat cu parte la cistig sau la navlu, i se datorește partea întreaga, când moare după începerea călătoriei.

Marinarului mort în apărarea vasului, se datorește întreg salariul pentru toată călătoria, dacă vasul a scăpat.

Articolul 550

Marinarul prins și făcut prizonier pe vas are dreptul la salariu până în ziua când a fost prins.

Dacă a fost prins și făcut prizonier pe când era trimis pe mare sau pe uscat pentru serviciul vasului, are dreptul la întregul salariu până în ziua în care și-ar fi îndeplinit serviciul. La plata ia parte și marfa încărcată pe vas, dacă trimiterea s-a făcut și în interesul ei.

Articolul 551

Dacă în timpul înrolării vasul este vândut, persoanele echipajului au dreptul la întoarcerea în patrie cu cheltuielile vasului și la plata salariilor.

Articolul 552

Căpitanul poate concedia pe marinar înaintea termenului înrolării și fără să fie obligat de a dovedi că și-a călcat datoriile; dar este dator ca odată cu concediul, să-i îlesnească și mijloacele necesare pentru întoarcerea în patrie.

Marinarul concediat fără cauza binecuvântată, afară de plată pentru serviciul îndeplinit, are dreptul și la o indemnitate.

Dacă concediul este dat în portul în care s-a făcut înrolarea și înaintea plecării, indemnitatea este egală cu salariul pe o luna. Dacă concediul este dat după plecare sau într-un port al țării altul decât acela în care s-a făcut

înrolarea, indemnitatea este egală cu salariul pentru patruzeci de zile. Dacă concediul este dat afară din apele tarii, indemnitatea este egală cu salariul pentru o luna pe coastele Mării Negre din Europa; pentru două luni pe coastele Mării Mediterane și celelalte coaste ale Mării Negre; pentru patru luni pe orice alte coaste.

În nici unul din cazurile de mai sus capitanul nu poate să pretindă de la proprietarii vasului restituirea indemnizațiilor plătite, dacă concediul nu a fost dat cu consimțământul lor.

Nici o indemnitate nu se datorește marinarului concediat înainte de închiderea rolului echipajului.

Articolul 553

Persoanele echipajului au dreptul să fie întreținute pe vas, până când li se va plăti salariile sau partea din profit ce li se cuvine.

Articolul 554

În lipsa de convențiune contrarie, persoanele echipajului după terminarea înrolării, sunt datorate a-și continua serviciul până la ajungerea la destinațiune și descărcarea vasului. În schimb au dreptul la plată și întreținere pentru tot timpul cât servesc după expirarea termenului înrolării.

Dacă în timpul carantinei vasul trebuie să plece pentru o nouă călătorie, persoana ce nu voiește a se înrola, are dreptul să fie debarcată în lazaret și plătită până când vasul va capata libera practică.

Cheltuielile pentru întreținere, carantina și lazaret, sunt în sarcina vasului.

Articolul 555

Salariile și câștigurile marinarilor nu pot fi cedate nici sechestrate decât pentru alimente datorite după lege și pentru datorii către vas, născute cu ocaziunea serviciului pe vas. În primul din aceste cazuri reținerea prin sechestru asupra salariului sau câștigului nu poate trece peste a treia parte.

Articolul 556

Dispozițiunile privitoare la salarii și îngrijirea marinarilor se aplică și la căpitan sau patron, precum și la ofițeri sau orice altă persoană a echipajului.

Titlul IV

DESPRE CONTRACTUL DE ÎNCHIRIERE

Capitolul 1

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 557

Contractul de închiriere trebuie făcut prin act scris.

Actul trebuie să cuprindă:

1. Numele, naționalitatea și capacitatea vasului;
2. Numele și prenumele inchirietorului și chiriașului;
3. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
4. Locul și timpul ce s-a stabilit pentru încărcare și descărcare;
5. Navlul (chiria);
6. Dacă închirierea se raporta la întregul vas sau numai la o parte a lui;
7. Indemnitatea ce s-ar cuveni în caz de întârziere.

Proba prin scris nu este necesară dacă închirierea are de obiect vasele și călătoriile arătate la art. 511.

Articolul 558

Schimbarea căpitanului sau a patronului arătat în act, chiar după concediul dat de proprietarul vasului nu face să înceteze efectele contractului de închiriere, dacă nu s-a convenit într-altfel.

Articolul 559

Timpul încărcării sau al descărcării vasului se stabilește prin convenția părților; în lipsa de asemenea convențiuni, el se determină de oficiul maritim local.

Articolul 560

Dacă închirierea este cu luna sau pe un timp oarecare și nu este hotărâtă când începe, ea curge din ziua când începe descărcarea lucrurilor ce sunt de transportat, până în ziua când sunt descărcate la locul de destinație.

Articolul 561

Dacă înainte de plecarea vasului, călătoria pentru locul de destinație este împiedicată prin faptul vreunui guvern străin, contractul este desființat și nici una dintre părți nu datorează celeilalte vreo despăgubire. Cheltuielile pentru încărcare și descărcare privesc pe încărcător.

Articolul 562

Dacă plecarea vasului sau continuarea călătoriei este împiedicată pentru câțva timp, din caz fortuit sau forta majoră, contractul subzistă și nu e loc de adaogire de navlu (chirie) sau la despăgubire din cauza intirzierii. Pe cât timp tine împiedicarea, încărcătorul poate descarca cu cheltuiala sa lucrurile sale, cu obligațiune însă de a le reincarca sau de a despăgubi pe căpitan; pentru îndeplinirea acestei obligațiuni el va da cauțiune.

Articolul 563

În caz de blocus al portului de destinație sau alt caz fortuit ori de forta majoră, care ar împiedica intrarea vasului în acel port, capitanul, dacă nu are ordine sau dacă ordinele primite nu se pot executa, este dator să lucreze în cel mai bun mod pentru apărarea intereselor încărcătorului, ori intrând în alt port vecin, ori intorcindu-se la portul de unde a plecat.

Articolul 564

Dispozițiunile art. 440 se aplică și la contractul de închiriere prevăzut în acest capitol.

Capitolul 2 DESPRE POLITA DE ÎNCĂRCARE

Articolul 565

Polița de încărcare trebuie să cuprindă: natura, specia, calitatea și cantitatea lucrurilor încărcate. Ea va fi datată și va arata:

1. Persoana încărcătorului și reședința sa;
2. Persoana căreia este îndreptată expedițiunea și reședința sa;
3. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
4. Numele, naționalitatea și capacitatea vasului;
5. Locul plecării și acel al destinației;
6. Navlul (chiria).

Vor fi însemnate, pe marginea poliței, mărcile și numerele lucrurilor încărcate.

Polița poate fi la ordin sau la purtător; în primul caz, formele și efectele girului sunt regulate prin dispozițiunile titlului IX al primei cărți.

Polița nu poate fi subscrisă de căpitan înainte de încărcare.

Articolul 566

Polița de încărcare va fi făcută în 4 originale, destinate căpitanului, proprietarului sau armatorului vasului, încărcătorului și persoanei căreia lucrurile încărcate trebuiesc predate.

Pe fiecare original se va arata persoana căreia este destinată.

Dacă încărcătorul are unul sau mai multe duplicate ale originalului destinat persoanei căreia sunt a se preda lucrurile încărcate, se vor aplica dispozițiunile art. 299 și 300.

Originalele destinate căpitanului și proprietarului sau armatorului vasului sunt subscrise de către încărcător, celelalte de către căpitan.

Subscrierea și predarea respectiva a originalelor vor avea loc în douăzeci și patru de ore după terminarea încărcării.

Încărcătorul va preda în același termen căpitanului, facturile lucrurilor încărcate și chitanțele de plată sau certificatele de cauțiune ale vamei.

Articolul 567

Capitanul va preda la locul de destinație mărfurile celui care-i va prezenta polița de încărcare, oricare ar fi numărul ei dacă nu i s-a notificat vreo opozițiune.

În caz de opozițiune, sau dacă se prezintă mai mulți purtători ai poliței de încărcare, capitanul, cu autorizația justiției, va depune mărfurile în locurile ce i se va desemna, el va putea să obțină autorizațiunea de a vinde o parte dintr-însele pentru plata navlului.

Articolul 568

Polița de încărcare formată în modul stabilit mai sus, face proba față cu toate părțile interesate în încărcare, precum și între ele și asiguratori.

Articolul 569

În caz de deosebire între polițele aceleiași încărcări, face proba aceea ce se afla la căpitan, dacă este scrisă în întreg de către încărcător sau de către comisionarul sau; aceea ce este prezentată de către încărcător sau de către persoana căreia este adresată expedițiunea face proba, dacă este scrisă în întreg de căpitan.

Articolul 570

Comisionarul sau destinatarul care a primit lucrurile arătate în polița de încărcare sau în contractul de închiriere, este dator, la cerere, a da căpitanului chitanța de primire; altfel este răspunzător de cheltuielile făcute și de pagubele ocazionate chiar prin întârziere.

Capitolul 3

DESPRE NAVLU (CHIRIE)

Articolul 571

Navlul se reglementează prin convenția părților și se probează prin contractul de închiriere sau prin polița de încărcare.

Navlul poate avea de obiect:

- a) Întregul vas sau o parte a lui, pentru una sau mai multe călătorii, sau pentru un timp determinat;
- b) Transportul unor lucruri determinate după număr, greutate sau volum.

Articolul 572

Capitanul care a făcut declarația ca vasul este de o capacitate mai mare sau mai mica decât cea adevărată, este răspunzător de orice daune către chiriașul vasului.

Nu se socotește ca eroare în declarație, dacă diferența nu trece peste a doua-zecea parte, sau dacă declarația este conformă actului de naționalitate.

Articolul 573

Dacă vasul este închiriat în întregul său și dacă chiriașul nu da toată povara, capitanul nu poate, fără învoirea acestuia, să încarce alte lucruri. Chiriașul se folosește de navlul lucrurilor ce completează povara.

Articolul 574

Chiriașul care, înainte de plecarea vasului, declară că nu mai face călătoria fără să fi încărcat ceva, e dator să plătească jumătatea navlului.

Dacă nu a declarat că nu mai voiește să facă călătoria sau dacă încarcă o cantitate mai mică decât cea învoită, e dator să plătească navlul întreg.

Dacă încarcă o cantitate mai mare, e dator să plătească pentru excedent, în raport cu navlul convenit.

Articolul 575

Dacă contractul de închiriere are de obiect transportul unor lucruri determinate, încărcătorul poate, înainte de plecarea vasului, să-și retragă lucrurile încărcate, plătiind însă jumătatea navlului.

În asemenea caz, cheltuielile de încărcare, de descărcare și de reîncărcare a lucrurilor ce trebuie transportate, precum și cheltuielile pentru întârziere privesc pe încărcător.

Articolul 576

Capitanul poate da afară din vas la locul încărcării lucrurile ce găsește că nu i-au fost declarate, sau să ceară pentru navlul lor cel mai mare preț care se plătește în același loc pentru lucrurile de același fel.

Articolul 577

Încărcătorul care, în timpul călătoriei, retrage lucrurile încărcate, e dator să plătească navlul întreg și toate cheltuielile cauzate de descărcare.

Dacă lucrurile sunt retrase prin faptul și din culpa căpitanului, acesta este responsabil de daune și cheltuieli.

Articolul 578

Dacă vasul întârzie la plecare, în cursul călătoriei sau la locul de descărcare, prin faptul chiriașului, acesta este răspunzător de cheltuielile întârzierii.

Dacă vasul închiriat pentru ducere și întoarcere se înapoiază neîncărcat sau încărcat în parte, se datorește navlul întreg, afară de despăgubirea ce s-ar cuveni pentru întârziere.

Articolul 579

Capitanul e dator chiriașului despăgubire, dacă prin faptul sau vasul a întârziat la plecare, în timpul călătoriei sau la locul descărcării.

Articolul 580

Dacă, din caz fortuit sau forță majoră, capitanul este silit să-și repare vasul în cursul călătoriei, chiriașul este dator să aștepte sau să plătească navlul întreg.

Dacă vasul nu se poate repara, navlul se datorește în proporție cu călătoria făcută.

Dacă pentru transportul lucrurilor încărcate la locul de destinație capitanul închiriază un alt vas, noua închiriere se socotește făcută în contul încărcătorului.

Articolul 581

Capitanul pierde navlul și e ținut la despăgubire către chiriaș, dacă acesta probează că vasul nu era în stare a naviga când a plecat.

Proba este admisă chiar contra actelor de vizită.

Articolul 582

Când s-ar interzice comerțul cu țara către care călătorește vasul, capitanul are dreptul la navlul întreg, cu toate ca vasul ar fi constrâns să se întoarcă încărcat la locul de plecare; dar dacă vasul e închiriat pentru ducere și întoarcere, se datorește jumătatea navlului întreg sau a celor două navluri socotite la un loc.

Articolul 583

Dacă vasul e închiriat pentru a merge într-un port spre a lua o povara și a o duce în alt port, și interdicțiunea de comerț supravine pe când vasul călătorește spre a lua acea povara, capitanul are dreptul la cheltuielile făcute în executarea contractului și la o indemnitate ce se va hotărî după împrejurări.

Articolul 584

Dacă vasul în cursul călătoriei este oprit din ordinul unui stat străin, sau constrâns a se adăposti într-un port pentru a-și repara stricăciunile, chiar cu voința suferite pentru scăparea comuna, nu se datorește vreun navlu în timpul opririi sau șederii în port, când vasul a fost închiriat cu luna; nici adăugire de navlu, când a fost închiriat cu călătoria.

Articolul 585

Navlul este datorat pentru lucrurile încărcate pe care capitanul a fost silit a le vinde, a le pune în gaj sau a le întrebuința pentru necesitățile urgente ale vasului.

Cu toate acestea, capitanul este dator a restitui proprietarilor valoarea ce aceste lucruri ar avea la locul descărcării, dacă vasul a ajuns bine în port.

Când vasul s-a pierdut, capitanul va restitui proprietarilor lucrurile vândute sau întrebuințate, prețul ce a luat pentru dănsese și pentru cele date în gaj suma luată în împrumut, reținând în același timp navlul arătat în polițele de încărcare.

În ambele cazuri, proprietarii au dreptul să facă abandonul.

Dacă din aceasta cauza rezultă vreo pierdere pentru proprietarii lucrurilor întrebuințate, vândute sau date în gaj, pierderea este împărțită prin contribuții asupra valorilor acestora tuturor lucrurilor ajunse la destinație, sau a celor ce au fost scapate de naufragiu, în urma evenimentelor maritime care au necesitat întrebuințarea, vânzarea sau gajul.

Articolul 586

Capitanul are dreptul la navlu asupra lucrurilor aruncate în mare pentru scăparea comuna, intrînd la contribuție după regulile arătate în titlul VII, cap. II al acestei cărți.

Articolul 587

Nu se datorește navlu pentru lucrurile pierdute prin naufragiu, rapite de pirati sau luate de inamici, și capitanul e dator să restituie navlul ce i se va fi plătit înainte, dacă nu exista convențiune contrară.

Articolul 588

Dacă vasul și lucrurile încărcate sunt răscumpărate sau sunt scapate de naufragiu, capitanul are dreptul la navlu până la locul unde vasul a fost pradat sau a naufragiat; iar dacă duce lucrurile încărcate la locul destinației lor, el are drept la navlul întreg, contribuind cu partea sa la răscumpărare.

Contribuțiunea pentru răscumpărare se face după prețul curent al lucrurilor încărcate la locul descărcării, scăzându-se cheltuielile, și asupra jumătății vasului și navlului.

Salariile marinarilor sunt scutite de contribuție.

Articolul 589

Dacă destinatarul lucrurilor încărcate refuza a le primi, capitanul poate, cu autorizația justiției, a face să se vinda cantitatea necesară pentru plata navlului și a pune în depozit ceea ce rămâne.

Dacă prețul rezultat din vânzarea lucrurilor nu ajunge pentru plata navlului, capitanul conserva dreptul sau pentru rest contra încărcătorului.

Articolul 590

Capitanul nu poate reține lucrurile încărcate în caz de neplata a navlului. Are dreptul însă, în timpul descărcării, să ceară ca ele să se depună în o a treia mină până la plata navlului.

Articolul 591

În nici un caz încărcătorul nu poate cere scăderea navlului. Încărcătorul nu poate lasă, drept prețul navlului, lucrurile încărcate scăzute în valoare, sau stricate prin viciul lor propriu, din caz fortuit sau forta majoră. Cu toate acestea, dacă vinul, uleiul sau alte lichide s-au scurs, atribuțiile ce le conțineau, rămase goale sau aproape goale, pot fi lăsate pentru navlul ce urma a se plăti pentru dinsele.

Capitolul 4 DESPRE CĂLĂTORI

Articolul 592

Contractul de închiriere pentru transport de călători, în lipsa de convenție specială, se reglementează după următoarele dispozițiuni:

Articolul 593

Când călătoria nu mai are loc, înainte de plecarea vasului:

1. Dacă călătorul nu vine pe vas la timpul oportun, se datorește navlul întreg căpitanului;
2. Dacă călătoria nu se mai face după declarația călătorului sau din cauza de moarte, boala, ori alt caz fortuit sau de forta majoră, privind persoana sa, navlul se datorează pe jumătate, scăzându-se cheltuelile de hrana pentru cît trebuia sa țină călătoria, dacă acestea au fost cuprinse în navlu;
3. Dacă călătoria se împiedica prin faptul căpitanului, călătorul are dreptul la despăgubire;
4. Dacă nu mai are loc din caz fortuit sau forta majoră privind vasul, contractul este desființat și navlul plătit înainte se restituie, dar fără drept de despăgubire, nici pentru o parte nici pentru cealaltă.

Articolul 594

Când călătoria încetează după plecarea vasului:

1. Dacă capitanul debarca în vreun port de buna voie, plătește navlul întreg;
2. Dacă capitanul nu vrea sa continue călătoria sau, prin culpa sa, face pe călător sa debarce în alt port, e dator despăgubire;
3. Dacă călătoria încetează din caz fortuit sau forta majoră, privind vasul sau persoana călătorului, navlul se datorește în proporție cu calea facuta.

Nu se plătește nici un navlu de către moștenitorii călătorului mort în naufragiu dar nici navlul plătit nu se restituie.

Articolul 595

În caz de întârziere a plecării vasului, călătorul are dreptul la locuința și chiar hrana pe bord în timpul intirzierii, dacă hrana e cuprinsă în navlu, afară de dreptul la despăgubire când intirzierea nu provine din caz fortuit sau forta majoră.

Dacă intirzierea trece peste zece zile, călătorul poate rezilia contractul; în acest caz trebuie să i se restituie navlul întreg.

Dacă intirzierea este cauzată de timp rau, călătorul nu poate desfiinta contractul decît pierzând a treia parte din navlu.

Faptul ca timpul este rau, se recunoaște și se declara de către capitanul portului respectiv.

Articolul 596

Vasul închiriat exclusiv pentru transport de călători, trebuie să-i ducă direct, ori în ce număr ar fi, la portul de destinație, oprindu-se în stațiunile anunțate înaintea contractului de închiriere sau la cele obișnuite.

Dacă vasul se abate din cale sau se oprește din voința sau faptul căpitanului, călătorii continuă a primi locuința și hrana în socoteala vasului și au drept la despăgubire, pe lângă facultatea de a rezilia contractul.

Dacă vasul, afară de călători, are încărcate mărfuri sau alte obiecte, capitanul are facultatea de a se opri, în timpul călătoriei pentru descărcare.

Articolul 597

Dacă vasul, în timpul călătoriei, intimpina vreo întârziere în urma unei opriri ordonată de un Stat străin, sau pentru trebuințe de reparațiuni:

1. Călătorul, când nu voiește sa aștepte ca sa înceteze oprirea sau ca să se facă și să se termine reparațiile, poate rezilia contractul, plătind navlul în proporție cu călătoria facuta;
2. Dacă prefera a aștepta sa continue călătoria, nu datorește nici o adaogire de navlu, dar urmează a se hrani cu cheltuiala sa, în timpul opririi sau a reparațiunilor.

Articolul 598

Hrana călătorului în timpul călătoriei se presupune ca se cuprinde în navlu; dacă s-a convenit într-altfel, capitanul este dator, în timpul călătoriei și la caz de trebuinta, sa i-o procure pe adevăratul preț.

Articolul 599

Dacă vasul este în totul sau în parte închiriat pentru a transporta călători, deși numărul lor nu e indicat, drepturile chirieșului și ale inchirietorului sunt reglementate după dispozițiunile capitolului III din acest titlu, dacă nu ar fi incompatibile cu obiectul contractului.

Articolul 600

Se aplica, în privinta lucrurilor ce călătorul aduce cu sine pe vas, dispozițiunile contractului de navlu, dar nu se datorește, dacă nu s-a stipulat altfel, plata deosebită.

Titlul V DESPRE ÎMPRUMUTUL MARITIM

Articolul 601

Contractul de împrumut maritim, în sensul codului comercial, este un împrumut făcut de către capitanul unui vas în virtutea puterilor ce-i da legea și prin care el da garanție vasul, navlul, totalitatea sau o parte din mărfurile încărcate, cu condiția ca suma împrumutată să o piardă împrumutătorul, dacă lucrurile date în garanție ar pieri; iar dacă ele vor ajunge bine în port, împrumutătorul să-și primească banii împreună și cu prima convenită între părți.

Prima convenită se numește folos maritim.

Articolul 602

Contractul de împrumut maritim trebuie făcut prin act scris, altfel rămâne simplu împrumut și nu produce de cât interese legale.

Înscrisul va cuprinde:

1. Capitalul împrumutat și suma cuvenită ca interes sau folos maritim;
2. Lucrurile asupra cărora împrumutul e asigurat;
3. Numele vasului;
4. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
5. Persoana care da banii și aceea care primește împrumutul;
6. Pentru ce călătorie și pentru cât timp e făcut împrumutul;
7. Timpul și locul plății.

Articolul 603

Împrumutul maritim asupra vasului sau asupra unei porțiuni din el, făcut în țara, se va transcrie în registrele oficiului maritim al circumscriptiei unde s-a făcut, adnotându-se și pe actul de naționalitate al vasului.

Dacă împrumutul este făcut în țara străină, va fi transcris în registrele consulatului român al locului unde este stipulat, adnotându-se și pe actul de naționalitate al vasului.

Autoritatea maritima și cea consulară a țării în străinătate, vor trimite copie după actul de împrumut la oficiul maritim unde este înscris vasul.

Actul nu va putea fi transcris în registre, dacă nu se va prezenta în același timp și actul de naționalitate al vasului.

Împrumutul maritim făcut într-o țara străină unde nu este autoritate consulară română, nici altcineva care să-i țină locul, se va adnota, prin îngrijirea căpitanului vasului, pe actul de naționalitate, de către autoritatea locală competența a da autorizațiunea, sau de un alt funcționar public din acea localitate.

Capitanul care nu dovedește îndeplinirea acestei formalități, e obligat personal la plata împrumutului maritim.

Originalul sau o copie autentică a contractului se va expedia împreună cu copia autentică a actului de autorizație autorității consulare române cea mai apropiată, care le va transcrie în registre și le va trimite oficiului maritim competent din țara.

Contractul nu se poate opune celor de al treilea, decât de a data adnotării pe actul de naționalitate.

În cazurile prevăzute de art. 499 și 519 se aplică și dispozițiunile acelor articole.

Articolul 604

Actul de împrumut maritim, dacă este la ordin, poate fi transmis prin gir.

Formele și efectele girului sunt regulate după dispozițiunile titlului IX al cărții întâi.

Garanția de plată se întinde și la folosul maritim, dacă nu este convenție contrară.

Articolul 605

Împrumutul maritim poate fi constituit:

1. Asupra întregului vas sau a unei părți din el;
2. Asupra uneltelor, instrumentelor și armamentului;
3. Asupra navlului;
4. Asupra povereii sau asupra unei părți din ea;
5. Asupra vasului, navlului și povereii împreună.

Împrumutul maritim nu se poate face asupra salariilor sau asupra participării la câștig a marinarilor și a oamenilor de mare; dacă, cu toate acestea, împrumutul are loc, împrumutătorul are drept numai la plata capitalului fără interese.

Articolul 606

Împrumutul maritim, care întrece valoarea lucrurilor asupra cărora a fost constituit, are tărie pentru acea valoare după prețuirea făcută sau convertită, iar restul sumei împrumutate se răspunde cu procente după cursul pieței.

Dacă însă a fost fraudă din partea împrumutatului, împrumutătorul are dreptul a cere anularea contractului și restituirea sumei împrumutate cu procentele de mai sus.

Profitul ce se separa asupra lucrurilor încărcate nu se socotește ca exces de valoare, dacă aceasta s-a declarat în mod expres.

Articolul 607

Împrumutul maritim nu poate fi contractat decât de proprietarii lucrurilor date în garanție sau de către împuterniciții lor speciali, afară de drepturile acordate căpitanului prin art. 517 și 519.

Articolul 608

Din ziua în care capitalul împrumutat și folosul maritim au devenit exigibile, nu se datoresc decât procentele legale la întreaga suma.

Articolul 609

Dacă călătoria s-a întrerupt înainte de începerea riscurilor, împrumutatul e dator să restituie banii cu procente legale din ziua împrumutului. Dacă însă întreruperea călătoriei a avut loc chiar prin faptul sau, el este dator procente după cursul pieței, când acesta ar fi superior procentelor legale, și deosebit de aceasta să plătească despăgubirea cuvenită asiguratorului, dacă împrumutul a fost asigurat.

Articolul 610

Împrumutătorul nu risca nimic în caz de schimbare a itinerariului, a călătoriei sau a vasului, declarate în contract, afară numai dacă schimbarea a avut loc din caz fortuit sau forta majoră.

Asemenea nu risca nimic împrumutătorul când împrumutatul se abține sau face o declarație falsă, care ar putea să micșoreze teama de pericole sau să schimbe obiectul.

Schimbarea căpitanului sau a patronului, chiar prin concediul dat de proprietarul vasului, nu face să înceteze efectele contractului, dacă nu este convenție contrară.

Articolul 611

Dacă lucrurile asupra cărora s-a constituit împrumutul maritim sunt cu totul pierdute din caz fortuit sau forta majoră, în timpul și locul pentru care împrumutătorul și-a luat răspunderea de riscuri, împrumutatul este liberat de plată.

Dacă pierderea e parțială, plata sumelor împrumutate e redusă la valoarea lucrurilor afectate împrumutului, și care au fost scapate, afară de plată cheltuielilor pentru scăpare și a creanțelor privilegiate cărora s-ar cuveni preferința.

Când împrumutul e făcut asupra navlului, plata, în caz de sinistru e redusă la ceea ce se datorește de către chiriași, scăzându-se mai întâi salariile personale ale echipajului pentru cea din urma călătorie și contribuția cheltuielilor pentru scăparea vasului.

Dacă lucrul asupra căruia s-a constituit împrumutul maritim este și asigurat, valoarea părții ce s-a scăpat se împarte între împrumutător, numai pentru capital, și asigurator numai pentru sumele asigurate, în proporție cu interesul fiecăruia.

Articolul 612

Împrumutătorul nu suferă pierderile și daunele cauzate prin vicii inerente lucrului afectat la asigurarea plății, sau pe acelea care sunt cauzate prin faptul debitorului.

Articolul 613

Timpul riscurilor, dacă nu este determinat prin contract, începe:

1. În privința vasului, accesoriilor lui și navlului, din momentul în care vasul părăsește portul, până în ziua când arunca ancora în portul de destinație;
2. În privința poverii din momentul în care lucrurile se încarcă în vas sau în barci pentru a fi transportate pe vas până în ziua când s-a descărcat pe uscat, la locul de destinație.

Articolul 614

Cel ce se împrumută pe mărfuri transportate, nu este liberat de plată prin pierderea vasului și a poverii dacă nu dovedește că se găseau pe vas lucruri încărcate pe contul sau până la concurența sumei luată cu împrumut.

Articolul 615

Împrumutătorii contribuie și ei la avariile comune spre ușurarea celor împrumutați; orice convenție contrară este nulă.

Avariile particulare nu sunt în sarcina împrumutătorilor, dacă nu s-a convenit astfel; dar dacă prin faptul unor asemenea avarii lucrurile afectate împrumutului nu ajung să satisfacă pe creditor, suferă și acesta paguba ce rezultă.

Titlul VI

DESPRE ASIGURAREA ÎN CONTRA RISCURILOR NAVIGATIUNEI

Capitolul 1

DESPRE CONTRACTUL DE ASIGURARE ȘI DESPRE OBLIGAȚIUNILE ASIGURATORULUI ȘI ASIGURATULUI

Articolul 616

Regulile stabilite în titlul XIII al cărții I, se aplică și la asigurările contra riscurilor navigației, întrucât ele nu vor fi incompatibile cu asigurările maritime și nu vor fi modificate prin dispozițiile următoare.

Societățile de asigurare mutuala, maritima, sunt supuse și dispozițiilor titlului VIII din aceeași carte.

Articolul 617

Polița de asigurare, afară de regulile stabilite prin art. 445, va cuprinde:

1. Numele, specia, naționalitatea și capacitatea vasului;
2. Numele și prenumele căpitanului sau patronului;
3. Locul unde obiectele asigurate au fost sau trebuie să fie încărcate;
4. Portul din care vasul a plecat sau trebuie să plece;
5. Porturile în care vasul trebuie să încarce și să descarce și în care are să între.

Dacă indicațiile de mai sus nu se pot face sau pentru ca asiguratul nu este în stare să le procure, sau din cauza naturii speciale a contractului, vor fi suplinite prin altele în stare de a determina obiectul asigurării.

Articolul 618

Asigurarea poate avea drept obiect:

1. Vasul, cu aburi sau pânze, gol sau încărcat, armat sau nearmat, singur sau acompaniat;
2. Mașinile, uneltele, instrumentele, armamentul, dotațiunea și proviziunile;
3. Navlul călătorilor și al lucrurilor încărcate, pe lângă care se poate prevedea și salariile oamenilor din echipaj;
4. Lucrurile încărcate;
5. Sumele date cu împrumut maritim;
6. Sumele plătite sau datorate pentru avarii comune și cheltuielile făcute sau datorate pentru avarii particulare, când nu ar fi acoperite prin un împrumut.
7. Și în general, orice lucruri care se pot prețui în bani și sunt supuse la riscurile navigației.

Asemenea poate fi făcută asupra totalității sau a unei părți din sus-zisele lucruri împreună sau deosebit.

Articolul 619

Asigurarea e nulă dacă are de obiect:

Sumele luate cu împrumut maritim.

Lucrurile care servesc drept garanție împrumutului maritim nu pot fi asigurate decât pentru partea valorii ce trece peste suma împrumutată.

Articolul 620

Dacă, fără fraudă, s-au făcut mai multe asigurări asupra acelor lucruri de către deosebiți interesați sau de către mai mulți reprezentanți ai aceleiași persoane ce au lucrat fără însărcinare specială, toate asigurările sunt valabile până la concurența valorii lucrurilor.

Cei interesați au acțiune contra oricăruia dintre asiguratori după alegere, afară de recursul asiguratorului care a plătit contra celorlalți, în proporțiune cu interesul fiecăruia.

Articolul 621

Asigurarea poate fi făcută în timp de pace sau în timp de război, înainte sau în cursul călătoriei vasului.

Poate fi făcută pentru o călătorie, sau pentru un timp determinat.

Asigurarea pentru o călătorie poate fi făcută numai pentru ducere sau numai pentru întoarcere, sau pentru ducere și întoarcere.

Asigurarea pe un timp determinat se socotește făcută pentru orice navigațiune sau stațiune a vasului în timpul convenit, afară de o convenție specială.

Articolul 622

Adaogirea de prima convenită în timp de pace pentru timpul de război ce ar putea supraveni, și a carei suma nu ar fi determinată prin contract, va fi stabilită de judecată, avându-se în vedere riscurile, împrejurările și convențiunile fiecărei polițe de asigurare.

Articolul 623

Dacă contractul de asigurare nu determina timpul riscurilor, se vor observa regulile următoare:

În asigurările pentru un timp determinat, riscurile încep de la data poliței și iau sfârșit în timpul convenit.

În asigurările pentru o călătorie, riscurile încep și se sfârșesc la timpul arătat în art. 613. Dacă însă asigurarea e făcută după începerea călătoriei, riscurile se socotesc de la data poliței.

Dacă descărcarea lucrurilor asigurate este intirziată prin culpa destinatarului, riscurile încetează pentru asigurator după o luna de la ajungerea vasului la locul de destinație.

Articolul 624

Lucrurile încărcate pot fi asigurate:

Sau pentru prețul cu care s-au cumpărat, adaogindu-se cheltuielile de încărcare și navlul;

Sau pentru prețul curent la locul de destinație, după ajungerea lor, fără avarii.

Prețuirea facută prin contract lucrurilor încărcate fără o alta explicație, se poate referi la amândouă aceste cazuri, și nu vor fi aplicabile dispozițiunile art. 453, dacă ea nu trece peste cel mai mare din prețurile menționate. O asemenea prețuire se socotește în totdeauna ca s-a făcut după declarația asiguratului, dacă nu a fost precedată de o estimatie primită de asigurator, și pentru acest cuvint ea este supusă regulei stabilită în secundul aliniat al art. 460.

Articolul 625

Dacă se stipulează prin contract ca prețul lucrurilor asigurate să fie plătit în moneda străină, lucrurile vor fi prețuite în moneda tarii după cursul ce va avea în timpul subscrierei poliței, afară de convenție contrarie.

Articolul 626

Când chiar prin faptul asiguratului, călătoria, înainte de începerea riscurilor, nu are loc, asigurarea n-are nici un efect și asiguratorul primește, în acest caz, ca indemnitate jumătate de prima stipulată și nu mai mult de o jumătate la suta din suma asigurata.

Articolul 627

Sunt în riscul asiguratorului pierderile și pagubele ce se întâmplă lucrurilor asigurate, din furtuna, naufragiu, asvarlire pe terenuri sau pe stanci, lovire intimplatoare a vaselor, schimbări silite de cale, de călătorie sau de vas, din cauza de aruncare în mare, exploziune, foc, prindere, piraterie și, în general, din cauza oricărui alt accident de mare.

Asiguratorul nu este responsabil de pierderile și pagubele provenind numai din vicii inerente al lucrului asigurat.

Articolul 628

Riscurile de război nu sunt în sarcina asiguratorului, dacă nu este convenție expresă. Dacă asiguratorul și-a luat asupra-și riscurile de război, fără a le determina precis, el răspunde de pierderile și pagubele intimplate lucrurilor asigurate din cauza ostilităților, represaliilor, opririlor, prinderilor sau vexațiunilor de orice natura din partea vreunui Stat amic sau inamic, de drept sau de fapt, recunoscut sau nerecunoscut, și în general pentru toate faptele și accidente de război.

Articolul 629

Orice schimbare de cale, de călătorie sau de vas, provenind din faptul asiguratului, nu sunt în sarcina asiguratorului, acesta are drept la prima dacă au început riscurile.

Schimbarea căpitanului sau patronului chiar prin concediul dat de către proprietarul vasului, nu face sa înceteze efectele asigurării, afară însă de dispozițiunile articolului următor.

Articolul 630

Asiguratorul nu este responsabil de culpa sau prevaricatiunile căpitanului sau oamenilor echipajului, dacă nu s-a convenit într-altfel.

O asemenea convenție însă este nulă, dacă se raporta la un căpitan anume arătat prin contract, când asiguratul îl concediază și-l înlocuiește printr-altul fără consimțământul asiguratorului.

Articolul 631

Asiguratul nu participa la cheltuielile de navigațiune, de calauzie, de ernatic, de carantina, nici la taxele de orice fel, și nici la drepturile impuse asupra vasului sau povereii.

Articolul 632

Dacă contractul are de obiect asigurarea mărfurilor pentru ducere și întoarcere, și ajungând vasul la prima destinație se întoarce gol ori neincarat deplin, asiguratorul are dreptul la două treimi din prima de asigurare convenită, dacă nu exista convenția contrară.

Articolul 633

Dacă asigurarea s-a făcut separat pentru lucruri ce trebuie încărcate pe mai multe vase cu arătare de câtă anume suma s-a asigurat în fiecare, și povara întreaga este pusă pe un singur vas sau pe un număr de vase mai mic decât cel arătat în contract, asiguratorul nu răspunde mai mult decât suma asigurata din vasul care a primit povara, deși s-ar pierde toate celelalte vase arătate; cu toate acestea, asiguratorul are dreptul la indemnitatea stabilită prin art. 626 pentru sumele în privinta cărora asigurarea rămâne fără efect.

Articolul 634

Dacă capitanul are facultatea de a intra în mai multe porturi spre a completa sau schimba povara, asiguratorul răspunde de riscurile la care sunt supuse lucrurile asigurate, numai cât timp ele sunt pe vas, afară dacă nu s-a stipulat într-alt fel.

Articolul 635

Asiguratorul nu mai răspunde de riscuri și are dreptul la prima, dacă asiguratul expediază vasul într-un loc mai departat decât cel arătat în contract, deși aflat pe aceeași cale.

Asigurarea își produce efectele, dacă călătoria se scurtează, oprindu-se vasul într-un loc mai apropiat, în care putea să staționeze.

Articolul 636

Obligațiunea asiguratorului este marginită la suma asigurată.

Dacă în timpul cât ține asigurarea, lucrurile asigurate suferă mai multe sinistre succesiv, asiguratul trebuie în totdeauna să fie socoteala, chiar în caz de abandon, de sumele ce i s-a plătit sau i se datorează pentru sinistrelor precedente.

Articolul 637

Clauza "fără de avarie" liberează pe asigurator de orice avarie comună sau particulară, exceptându-se cazurile de abandon. În aceste cazuri, asiguratul poate alege între abandon și exercițiul acțiunii pentru avarie.

Articolul 638

Pentru verificarea pagubelor de care este răspunzător asiguratorul, asiguratul este dator să-i notifice toate incunostiințele ce a primit. Notificarea trebuie făcută în trei zile de la primirea încunoștiințării, sub pedeapsa de despăgubire.

Aceeași obligație are asiguratul pentru povara, când vasul a fost declarat ca nefiind în stare să navigheze, cu toate că povara nu va fi suferit altă stricăciune din cauza sinistrului întâmplat.

Articolul 639

Asiguratul este dator să notifice asiguratorului, în trei zile de la primire, actele doveditoare că lucrurile asigurate au fost expuse riscurilor și că s-au pierdut.

Asiguratorul poate face proba contrarie celor ce rezultă din actele prezentate de asigurat.

Admiterea probei contrarii nu suspendă însă condamnarea asiguratorului la plata sumei asigurate, dacă asiguratul da cauciune.

Dacă în timp de patru ani nu a fost făcută cererea în judecată, cauciunea este liberată.

Articolul 640

În caz de pierdere de mărfuri încărcate pe vas în contul căpitanului, acesta este dator să justifice proprietatea lor cu probe admise de legea comercială, și povara cu o poliță de încărcare, subscrisă de doi dintre fruntașii echipajului.

Orice om al echipajului sau călătorul care aduce din străinătate mărfuri asigurate în țară, trebuie să consemneze polița de încărcare la consulul român din locul unde se face încărcarea, sau, în lipsă, la autoritatea locală.

Articolul 641

În orice caz de sinistru, căpitanul și asiguratul sau însărcinatul sau sunt datori să dea ajutor pentru scăparea și conservarea lucrurilor asigurate, fără prejudiciu drepturilor lor față de asigurator. Cheltuielile făcute trebuiesc plătite până la concurența valorii lucrurilor scapate.

Asiguratorii și agenții sau însărcinații lor pot, în înțelegere cu căpitanul, cu asigurații și cu însărcinații lor, sau cu fiecare din ei, să ia măsuri pentru scăparea lucrurilor asigurate și pentru conservarea lor, fără prejudiciul vreunui drept.

Articolul 642

Asiguratul, notificând asiguratorului incunostiințele primite, își poate rezerva dreptul de a cere prin act separat plata ce i se datorează prin asigurare.

Articolul 643

Asiguratorul este dator să plătească sumele datorate:

În caz de simplă avarie, în termen de treizeci zile de când i s-a notificat lichidarea relativă;

În caz de abandon, în termen de două luni de la abandon.

Asiguratul este dator însă să probeze, în aceste termene, sinistrul ce da loc acțiunii de avarie sau dreptului de abandon.

Dacă este opunere, fiecare dintre oponenți și asiguratul chiar pot cere ca suma să se consemneze la Casa de depuneri și consemnațiuni.

Capitolul 2 DESPRE ABANDON

Articolul 644

Abandonul lucrurilor asigurate poate fi făcut în cazurile:

1. De naufragiu;
2. De pradă;
3. De oprire prin ordinul unui Stat străin;

4. De oprire prin ordinul guvernului, după începerea călătoriei;
5. De imposibilitate de a continua navigațiunea, dacă vasul nu poate fi reparat, sau dacă cheltuielile necesare pentru a-l repara și pune în stare să reia călătoria se suie la trei pătrimi cel puțin din valoarea sa asigurată;
6. De pierderea sau deteriorarea lucrurilor asigurate, când pierderea sau deteriorarea se urca la cel puțin trei pătrimi din valoarea lucrurilor.

În orice caz, asiguratul nu poate cere decât despăgubire pentru avariile suferite.

Articolul 645

Asiguratul poate face abandonul chiar fără să fie ținut a proba pierderea vasului, dacă în călătoriile cu lung curs a trecut un an, și în celelalte călătorii au trecut șase luni, din ziua plecării vasului sau din ziua la care se referă ultimele știri primite.

În caz de asigurare pe timp mărginit și după trecerea termenilor de mai sus, pierderea vasului se presupune ca a avut loc în timpul asigurării.

Dacă sunt mai multe asigurări succesive, pierderea se presupune ca a avut loc a doua zi după primirea ultimelor știri.

Articolul 646

Dacă vasul s-a declarat a nu fi în stare de navigațiune, abandonul lucrurilor încărcate într-însul se poate face, dacă în termenul de trei luni de la declarația imposibilității de navigație nu s-ar fi putut găsi un alt vas pentru a reincarca lucrurile și a le transporta la locul destinației lor.

Articolul 647

În cazul prevăzut de articolul precedent și de art. 524, dacă lucrurile sunt încărcate pe alt vas, asiguratorul este obligat să plătească stricăciunile ce ele au suferit, cheltuielile de descărcare și de reîncărcare, de depozit și de paza în magazine, excedentul navlului și toate celelalte cheltuieli făcute pentru scăparea lucrurilor până la concurența sumei asigurate, și dacă aceasta nu s-a cheltuit întreaga, asiguratorul continuă a răspunde de riscuri pentru cât mai rămâne.

Articolul 648

În caz de oprire din partea vreunui Stat străin sau de prada, abandonul lucrurilor oprite sau prădate nu poate fi făcut decât după trei luni de la notificarea sinistrului, dacă aceasta s-a întâmplat în apele sau marile Europei, în canalul Suez sau Marea Roșie, și după șase luni de la notificare dacă a avut loc în alte mari.

Pentru lucrurile supuse stricăciunii, termenele de mai sus se reduc la jumătate.

Articolul 649

Abandonul trebuie făcut asiguratorilor în termenul:

De trei luni din ziua în care s-a primit stirea despre sinistru dacă acesta a avut loc în apele sau în marile Europei, în canalul Suez sau Marea Roșie;

De șase luni, dacă sinistrul a avut loc în alte mari ale Africei, în marile occidentale și meridionale ale Asiei și în marile orientale ale Americii;

În termen de un an, dacă sinistrul s-a întâmplat în celelalte mari.

În caz de oprire din partea vreunui Stat străin, sau în caz de prada, aceste termene curg de la împlinirea termenelor arătate în articolul precedent.

Odată ce aceste termene au trecut, asiguratul nu mai poate face abandonul ramanandu-i numai acțiunea pentru avarii.

Articolul 650

Asiguratul, notificând știrile ce a primit, poate face abandonul, somând pe asigurator să-i plătească suma asigurată în termenul stabilit prin contract sau prin lege, ori poate a-și rezerva dreptul de a-l face în termenele legale.

Odată cu facerea abandonului, asiguratul este dator să declare asigurările efectuate sau ordonate și împrumuturile maritime făcute. În lipsa, termenul pentru plata nu începe decât din ziua în care aceasta declarație a fost notificată; termenul însă pentru urmărirea dreptului de abandon nu se poate prelungi.

În caz de declarație falsă, asiguratul pierde toate drepturile rezultând din contractul de asigurare.

Articolul 651

Abandonul lucrurilor asigurate nu se poate face nici pentru parte din lucruri, nici sub condițiune. El cuprinde numai lucrurile ce fac obiectul asigurării și al riscurilor.

Articolul 652

Odată ce abandonul s-a notificat și primit sau declarat valabil, lucrurile asigurate devin ale asiguratorului din ziua în care a fost făcut. Asiguratul e dator să-i da toate actele privitoare la lucrurile asigurate.

Asiguratorul nu poate, sub cuvânt de întoarcere a vasului, să se sustragă de la plata sumei asigurate.

Articolul ART, 653

În caz de predare, dacă asiguratul nu a putut înștiința despre aceasta pe asigurator, poate răscumpara lucrurile predate fără a mai aștepta ordinul sau.

Asiguratul însă e dator a notifica asiguratorului învoirea ce va fi făcut pentru răscumpărare, îndată ce-i va fi cu putinta.

Asiguratorul are alegerea sau de a primi asupra-și răscumpărarea sau de a renunța la dânsa; el e dator însă a notifica asiguratului alegerea ce va fi făcut în termen de douăzeci și patru de ore de la comunicarea învoirii de răscumpărare.

Dacă declara ca primește pe contul sau răscumpărarea, asiguratorul e dator să contribuie, fără întârziere, la plata ei, conform convenției și în proporție cu partea asigurata de dînsul, neîncetând de a fi răspunzător pentru riscurile călătoriei în conformitate cu contractul de asigurare.

Dacă declara ca renunța la răscumpărare, asiguratorul va plăti suma asigurata fără a putea pretinde ceva din lucrurile asigurate.

Când asiguratorul nu a notificat alegerea sa în termenul de mai sus, se presupune ca el a renunțat la beneficiul răscumpărării.

Titlul VII

DESPRE AVARII ȘI DESPRE CONTRIBUȚII

Capitolul 1

DESPRE AVARII

Articolul 654

Se socotesc avarii toate cheltuielile extraordinare făcute pentru vas și pentru povara, pentru amândouă împreună sau pentru fiecare în parte, și toate pagubele ce se întâmplă vasului și lucrurilor încărcate, după încărcare și plecare până la întoarcere și descărcare.

Avariile sunt de doua feluri: avarii mari sau comune, și avarii simple sau particulare.

Nu sunt avarii, ci numai cheltuieli în sarcina vasului: cheltuielile ce de ordin ar se fac pentru intrarea în golfuri, riuri sau canale, sau pentru a ieși dintr-însele, și cheltuielile pentru drepturi sau taxe de navigație.

În lipsa de convenție specială între părți, avariile sunt reglementate după următoarele dispoziții.

Articolul 655

Sunt avarii comune sau mari, cheltuielile extraordinare făcute și pagubele suferite de buna voie pentru binele și pentru scăparea comuna a vasului și a poverii.

Astfel sunt:

- 1.** Lucrurile date prin învoiala și sub titlul de răscumpărare a vasului și a poverii;
- 2.** Lucrurile aruncate în mare, pentru scăparea comuna;
- 3.** Catarturile, pânzele, otgoanele și alte unelte tăiate sau sfărâmate, pentru scăparea comuna;
- 4.** Ancorele, lanțurile și alte obiecte părăsite sau aruncate în mare, pentru scăparea comuna;
- 5.** Pagubele ce prin aruncare în mare s-a cauzat lucrurilor rămase pe vas;
- 6.** Pagubele cauzate vasului prin operațiunea aruncării în mare, de bunăvoie sau de necesitate, precum și pagubele aduse vasului pentru înlesnirea scapării lucrurilor încărcate sau pentru a înlesni scurgerea și secarea apelor, și pagubele ce s-ar cauza, din aceasta, lucrurilor încărcate;
- 7.** Daunele cauzate vasului și poverii cu ocazia stingerii incendiului de pe bord;
- 8.** Cheltuielile făcute cu căutarea și hrana persoanelor ranite în apărarea vasului și cheltuielile funerarii, în caz de moarte a acelor persoane;
- 9.** Salariile și hrana persoanelor echipajului în timpul opririi sau împiedicării, când vasul este oprit în călătorie prin faptul unui Stat străin sau este constrâns a sta într-un port din cauza unui rebel ce ar supraveni sau din o alta asemenea cauza ce împiedica călătoria la portul de destinație, până când vasul și povara sunt libere de obligațiile ce le privesc;
- 10.** Cheltuielile de intrare sau ieșire și taxele de navigație plătite într-un port unde vasul a fost silit a se opri din cauza furtunei, goanei, inamicului sau piratilor, ori a intrării de apa, provenită din caz fortuit sau forta majoră;
- 11.** Salariile și hrana persoanelor echipajului într-un port de oprire silită în timpul reparațiilor necesare pentru continuarea călătoriei, când reparațiile constituie avaria comuna;
- 12.** Cheltuielile de descărcare și reîncărcare a obiectelor puse pe uscat pentru înlesnirea sau facerea sus ziselor reparații ale vasului într-un port de oprire silită; cheltuielile pentru paza și chirie a magazinelor unde acele obiecte au stat în depozit;

13. Cheltuielile făcute pentru a se obține liberarea sau restituirea vasului oprit, când oprirea nu provine dintr-o cauza ce ar privi exclusiv pe vas, persoana căpitanului sau aceea a armatorului, precum și salariile și hrana persoanelor echipajului în timpul necesar pentru obținerea unei asemenea liberări sau restituiri, dacă ea a fost obținută;

14. Cheltuielile de descărcare pentru ușurarea vasului, când a trebuit să se facă în timp furtuna sau din alta cauza privitoare la scăparea comuna a vasului sau a povereii și daunele ce vasul sau povara au suferit cu ocazia descărcării și reîncărcării;

15. Pagubele pe care vasul sau povara le-au încercat în cufundarea la mal de buna voie pentru scăparea vasului de furtuna, de prada sau de alt pericol iminent;

16. Cheltuielile făcute pentru scoaterea deasupra apei vasului cufundat în cazul mai sus, și recompensele datorite pentru lucrările și serviciile aduse în asemenea ocaziuni;

17. Pierderea și stricăciunile suferite de lucrurile puse în luntre sau barci pentru ușurarea vasului în cazurile arătate la numărul 14, cuprinzându-se partea de contribuție ce s-ar datora chiar luntrelor sau barcilor; de asemenea și pagubele suferite de obiectele rămase pe vas, întrucât asemenea pagube pot fi considerate ca avarii comune;

18. Primele și interesele împrumuturilor maritime contractate pentru a face față cheltuielilor considerate între avariile comune, și primele de asigurare ale acelorași cheltuieli, precum și pierderea ce trebuie să se plătească proprietarului mărfurilor vândute, în timpul călătoriei într-un port de oprire silită, pentru acoperirea acelorași cheltuieli;

19. Cheltuielile regulării avariilor comune.

Nu sunt considerate ca avarii comune, cu toate ca sunt făcute de bunăvoie, pentru binele și scăparea comuna: pagubele încărcate de vas sau cheltuielile făcute pentru dinsul, când provin din viciu, sau vechime a vasului, sau din culpa ori neglijența căpitanului sau a echipajului.

Obiectele de armament ale vasului aruncate în mare, ancorele, lanțurile sau alte obiecte părăsite chiar de bunăvoie, pentru binele și scăparea comuna, nu pot fi trecute între avarii, dacă nu sunt descrise în inventariul bordului ținut conform dispozițiilor art. 510.

Aruncarea în mare a proviziunilor vasului nu poate fi, nici într-un caz, considerată ca avarie comuna.

Articolul 656

Se considera ca avarii comune:

1. Prețul sau indemnitatea pentru răscumpărarea oamenilor echipajului trimiși pe uscat în serviciul vasului și făcuți prizonieri sau ținuți ca ostatici;

2. Cheltuielile unei carantine neprevăzute la facerea contractului de închiriere, dacă ea privește și vasul și povara, precum și cheltuielile cu salariul și hrana persoanelor echipajului în timpul carantinei.

Articolul 657

Dacă este necesitate de a se arunca în mare lucruri, trebuie a se începe cu cele mai puțin necesare, mai grele și de mai puțin preț, pe cât va fi cu putinta, și apoi lucrurile după intia podeala a vasului și succesiv celelalte.

Articolul 658

Sunt avarii particulare toate pagubele încercate și toate cheltuielile făcute numai pentru vas, sau numai pentru povara.

Astfel sunt:

1. Orice pierdere sau paguba suferită de lucrurile încărcate, prin furtuna, incendiu, prada, naufragiu, cufundare, sau prin orice alt caz fortuit sau de forta majoră;

2. Pierderea catartelor, pânzelor, franghiilor, ancorelor, sau orice alta paguba suferită de vas din cauzele menționate mai sus;

3. Orice paguba suferită din viciul însuși al vasului sau al mărfurilor;

4. Cheltuielile pentru orice oprire cauzată din viciul vasului, din intrare de apa provenind din vechimea lui, din lipsa de provizii pe bord, sau din orice alta cauza imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului;

5. Salariul și hrana marinarilor în timpul carantinei ordinare, sau în timpul reparațiilor provenite din viciul sau vechimea vasului, sau din o alta cauza imputabilă proprietarului, armatorului sau căpitanului, sau în timpul opririi ori șederii într-un port ce ar privi numai vasul sau numai povara, și cheltuielile pentru a obține în acest caz liberarea unuia sau altele;

6. Cheltuielile pentru conservarea mărfurilor încărcate sau pentru repararea butoaielor, lăzilor sau sacilor în care sunt puse, când aceste cheltuieli nu provin din pagube considerate ca avarii comune;

7. Excedentul navlului în cazul prevăzut de art. 580.

Pagubele intimplale mărfurilor prin accidente provenind din neglijența căpitanului sau celorlalte persoane ale echipajului sunt avarii particulare în sarcina proprietarului acelor mărfuri, având acesta dreptul de acțiune pentru despăgubire contra căpitanului, sau asupra vasului și asupra navlului.

Capitanul răspunde de pagubele cauzate proprietarilor vasului, prin lungă sau arbitrară ședere în porturi.

Capitolul 2

DESPRE, CONTRIBUTIUNE

Articolul 659

Avariile particulare se suporta și se plătesc de către proprietarul lucrului care a încercat paguba, sau a dat ocazie la o cheltuială.

Avariile comune sunt proporțional împărțite între povara și jumătate a vasului și a navlului.

Valoarea lucrurilor aruncate este cuprinsă în formarea mesei ce urmează să contribuie.

Articolul 660

Bagajele persoanelor echipajului și ale călătorilor nu contribuie la avaria comună, dacă sunt scapate; dau însă dreptul la contribuție, dacă sunt aruncate în mare, sau suferă vreo stricăciune.

Articolul 661

Lucrurile ce nu se cuprind în polița de încărcare, sau pentru care nu există declarația căpitanului, de se vor fi aruncat în mare, nu se plătesc; iar de au scăpat, contribuie.

Articolul 662

Lucrurile încărcate pe podeala de sus a vasului, contribuie întotdeauna la avariile comune, dacă nu sunt scapate.

Dacă lucrurile sunt aruncate în mare sau stricate prin aruncare, afară de cazul călătorilor prevăzute de ultimul alineat al art. 508, proprietarul nu este primit a cere despăgubire pentru pierderea sau stricarea lor, decât de la căpitanul care le-a încărcat pe podeala vasului fără învoirea scrisă a încărcătorului. În caz contrariu, o specială contribuție are loc între vas, navlu și celelalte lucruri încărcate pe podeala, deosebit de contribuția generală pentru avariile comune la toată povara.

Articolul 663

Dacă aruncarea în mare nu scapa vasul, nu e loc la contribuție. Lucrurile scapate nu sunt supuse la plata și nici la despăgubirea celor aruncate în mare sau stricate.

Dacă aruncarea în mare scapa vasul, și acesta, urmindu-și călătoria, se pierde, lucrurile scapate contribuie la aruncarea după valoarea lor în starea în care se afla, scăzându-se cheltuielile făcute pentru scăpare.

Lucrurile aruncate în mare nu contribuie în nici un caz la plata pagubelor ce se vor fi întâmplat în urma aruncării lucrurilor scapate.

Povara nu contribuie la plata vasului pierdut sau ajuns în stare de a nu mai putea naviga.

Articolul 664

În caz de pierdere a lucrurilor puse în luntre sau în barci pentru ușurarea vasului, repartitiunea pierderii se face asupra vasului și asupra întregii poveri.

Dacă vasul se pierde cu restul de poveri, nu e loc la contribuție pentru lucrurile puse în barci sau luntre, deși acestea ar ajunge bine în port.

Articolul 665

Dacă, după repartitiune, lucrurile aruncate în mare sunt redobândite de proprietarii lor, aceștia vor restitui căpitanului și persoanelor interesate ceea ce au primit din contribuție, scăzându-se pagubele cauzate prin aruncare și cheltuielile făcute pentru redobândire.

Articolul 666

Vasul contribuie pentru valoarea ce are la locul descarcării, sau pentru prețul cu care ar putea fi vândut, scăpându-se avariile particulare chiar posterioare avariei comune.

Navlul ce, prin faptul convenției arătate la art. 587, e cistigat chiar în caz de pierdere a lucrurilor încărcate, nu este supus la contribuție.

Articolul 667

Lucrurile scapate și cele aruncate în mare sau în orice alt chip sacrificate, contribuie în proporție cu valoarea ce au locul descărcării. Dacă a avut loc convenția arătată în articolul precedent, navlul nu se scade din valoare.

Articolul 668

Natura, specia și calitatea lucrurilor ce urmează să contribuie și a celor aruncate sau sacrificate, se stabilește prin polițele de încărcare, facturi și, în lipsa, prin orice mijloace de proba admise de lege.

Când în polița de încărcare calitatea sau valoarea lucrurilor încărcate nu este cea adevărată și în realitatea lucrurilor sunt de o valoare mai mare, ele contribuie după valoare mai mare, ele contribuiesc după valoarea lor reală, dacă sunt scapate, și se plătesc după calitatea și valoarea indicată, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Dacă însă lucrurile sunt de o calitate sau o valoare mai mica celei declarate prin polița de încărcare, ele contribuie după calitatea și valoarea indicată, dacă sunt scapate, și se plătesc după valoarea lor reală, dacă sunt aruncate în mare sau stricate.

Articolul 669

Capitanul va încheia proces-verbal despre orice hotărâre va lua și despre operațiunile urmate pentru scăparea comuna, îndată cu aceasta îi va fi cu putinta.

Procesul-verbal va cuprinde motivele hotărârii și va arata în mod sumar lucrurile aruncate sau stricate; va fi subscris de fruntasii echipajului sau va arata motivele nevoinei lor de a subscrie și va fi transcris în registrul vasului.

O copie de pe acest proces-verbal, subscrisă de căpitan, va fi alăturată la raportul prevăzut de art. 526.

Articolul 670

Descrierea, prețuirea și repartitia pierderilor și pagubelor va fi facuta, în locul de descărcare al vasului, prin îngrijirea căpitanului, de către experți, numiți, în țara, de președintele tribunalului respectiv și, în lipsa de tribunal, de către judecătorul de ocol; iar în țara străină, de autoritatea consulară română și, în lipsa, de autoritatea locală.

Repartitia propusă de experți va fi supusă, în țara, cercetării tribunalului respectiv sau judecătorului de ocol și, în țara străină, autorității locale competente.

Articolul 671

Acțiunea pentru avarie contra chiriașului vasului și contra destinatorului nu poate avea loc dacă capitanul a primit navlul și a predat lucrurile încărcate fără a protesta, chiar când plata navlului ar fi fost facuta înainte.

Titlul VIII

DESPRE PAGUBELE CAUZATE PRIN LOVIREA VASELOR (ABORDAJ)

Articolul 672

Dacă lovirea vaselor a avut loc din caz fortuit sau forta majoră, pagubele și pierderile provenite din aceasta cauza sunt în sarcina lucrurilor ce le-au suferit, fără drept de despăgubire.

Articolul 673

Dacă lovirea s-a intimplat din culpa unuia din vase, pagubele și pierderile sunt în sarcina vasului în culpa. Despăgubirile datorate persoanelor moarte sau ranite sunt privilegiate în caz de neajungere a sumei de împărțit.

Articolul 674

Dacă nu se dovedește căruia dintre vase se poate imputa culpa, sau dacă culpa se dovedește a fi comuna, fiecare suferă pagubele și pierderile încercate fără drept la vreo despăgubire; cu toate acestea, fiecare vas este obligat în mod solitar la plata pagubelor și pierderilor cauzate lucrurilor încărcate și a leziunilor cauzate persoanelor, conform dispozițiilor celor două articole precedente.

Articolul 675

Responsabilitatea vaselor stabilită prin articolele precedente, nu apara de răspundere pe autorii culpei către persoanele vătămate și către proprietarii vaselor.

Articolul 676

Când un vas a lovit, nu din culpa sa, pe un altul, ci pentru ca el însuși a fost lovit din culpa unui al treilea, toată răspunderea este în sarcina acestuia.

Articolul 677

Acțiunea de despăgubire, pentru daunele provenite din lovirea vaselor, nu poate fi admisă dacă nu s-a făcut, în termen de trei zile, către autoritatea locului unde s-a intimplat faptul, sau a primului port în care vasul s-a oprit. Pentru pagubele cauzate persoanelor sau mărfurilor, lipsa de protestare sau reclamație nu vătăma drepturile persoanelor care nu se găseau pe vas, sau nu erau în pozițiune a-și manifesta voința.

Titlul IX

DESPRE CREAȚELE PRIVILEGIATE

Capitolul 1

Dispozițiuni generale

Articolul 678

Privilegiile stabilite prin acest titlu trec înaintea oricărui alt privilegiu general sau special asupra mobilelor, stabilit prin codul civil.

Articolul 679

În orice caz de deteriorare sau micșorare a lucrului asupra căruia exista privilegiul, acesta se exercită pe ceea ce rămâne, sau se redobândește ori se scapa.

Articolul 680

Dacă creditorul ce are un privilegiu asupra unui sau mai multor obiecte, este primat asupra altor obiecte, cel dintâi este subrogat în privilegiul aparținând ultimului creditor.

Același drept îl au asemenea și ceilalți creditori privilegiați care suferă o pierdere în urma sus aratatei subrogatiuni.

Articolul 681

Creanțele privilegiate în același grad concura între dinsele în caz de nesuficiența a lucrului în proporție cu cât au sa ia, dacă sunt contractate în același port. Dar dacă asemenea creanțe iau naștere în urma, după reluarea călătoriei, creanțele posterioare sunt preferate celor anterioare.

Articolul 682

Dacă titlul creanței privilegiate este la ordin, girul transmite și privilegiul.

Capitolul 2

DESPRE CREANȚELE PRIVILEGIATE ASUPRA LUCRURILOR ÎNCĂRCATE

Articolul 683

Sunt privilegiate asupra lucrurilor încărcate și plătite în ordinea prevăzută prin prezentul articol, creanțele următoare:

1. Cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservatiune și de urmărire a lucrurilor;
2. Cheltuielile, indemnizațiile și primele de scăpare datorate pentru ultima călătorie;
3. Drepturile vamale datorate pentru lucruri la locul de descărcare;
4. Cheltuielile de transport și descărcare;
5. Chiria magaziilor în care lucrurile descărcate au fost depuse;
6. Sumele datorate ca contribuție pentru avariile comune;
7. Primele de asigurare;
8. Capitalul și procentele datorate pentru obligațiile contractate de căpitan asupra poverii, în cazurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;
9. Orice alt împrumut maritim când acela ce a dat banii poseda polița de încărcare.

Articolul 684

Privilegiile arătate în articolul precedent nu se conserva, dacă acțiunea nu este exercitată în termen de cincisprezece zile de la descărcare și înainte de trecerea lucrurilor încărcate în mina celor de al treilea.

Pentru sechestrarea, darea în gaj și vânzarea silită a lucrurilor supuse privilegiului, se aplică regulile generale stabilite prin codicele de procedura civilă, afară de cazurile în care codicele de comerț nu ar dispune într-alt fel.

Capitolul 3

DESPRE CREANȚELE PRIVILEGIATE ASUPRA NAVLULUI

Articolul 685

Sunt privilegiate asupra navlului și admise la plata, în ordinea aici arătată, următoarele creanțe:

1. Cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservare și urmărire;
2. Cheltuielile, indemnizațiile și primele de scăpare, datorite pentru ultima călătorie;
3. Salariile, retribuțiunile și indemnizațiile datorate persoanelor echipajului pentru călătoria în care s-a câștigat navlul;
4. Sumele datorate ca contribuție la avarii comune;
5. Primele de asigurare;
6. Capitalul și procentele datorate pentru obligațiunile contractate de căpitan asupra navlului, în cazurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescrise;
7. Pentru despăgubirile datorate chiriașilor vasului pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avarii suferite de dânsese din culpa căpitanului sau persoanelor echipajului în ultima călătorie;
8. Orice alta datorie cu împrumut maritim sau cu gaj asupra navlului, transcrisă și adnotată pe actul de naționalitate.

Capitolul 4

DESPRE CREANȚELE PRIVILEGIATE ASUPRA VASULUI

Articolul 686

Vasele sau părțile lor, chiar când s-ar afla în posesiunea unei a treia persoane, sunt supuse la plata creanțelor ce legea declara privilegiate, în modul și marginile mai jos stabilite.

Articolul 687

Sunt privilegiate asupra vasului și admise la plata asupra prețului sau și în ordinea arătată în prezentul articol, creanțele următoare:

1. Cheltuielile de judecată făcute în interesul comun al creditorilor pentru acte de conservatiune și urmărire a vasului;
2. Cheltuielile, indemnizațiile și primele pentru scăpare, datorate pentru ultima călătorie;
3. Taxele de navigațiune stabilite prin lege;
4. Salariile piloților, salariul custodelui și cheltuielile de paza a vasului, după intrarea lui în port;
5. Chiria magaziiilor pentru păstrarea uneltelor și instrumentelor vasului;
6. Cheltuielile de întreținere a vasului și a uneltelor și instrumentelor sale după ultima sa călătorie și intrare în port;
7. Salariile, retribuțiunile și indemnizațiile datorate, conform dispozițiilor titlului III al acestei cărți, căpitanului și celorlalte persoane ale echipajului pentru cea din urma călătorie;
8. Sumele datorate ca contribuție la avariile comune;
9. Capitalul și procentele datorate pentru obligațiunile contractate de căpitan la trebuințele vasului în cazurile prevăzute de art. 519 și cu îndeplinirea formalităților prescise;
10. Primele de asigurarea vasului și accesoriilor sale pentru cea din urma călătorie, dacă asigurarea a fost facuta pentru un timp determinat sau cu călătoria, și pentru vasele cu abur ce fac călătorii periodice asigurate pentru un timp determinat, primele corespunzătoare cu cele din urma șase luni, și deosebit de acestea, în asociațiunile de asigurare mutuala, reparațiunile și contribuțiunile pentru ultimele șase luni;
11. Indemnitațiile datorate chiriașilor pentru nepredarea lucrurilor încărcate sau pentru avariile suferite de dânsese din culpa căpitanului sau a echipajului, în ultima călătorie;
12. Prețul vasului datorat încă vânzătorului;
13. Creanțele arătate la numărul 9 de mai sus, ce au fost transcrise și adnotate târziu, orice alta creanta de împrumut maritim asupra vasului și creanțele pentru care vasul a fost dat în gaj.

În caz când mai multe creanțe din cele prevăzute de numărul 13 se afla în concurența, preferința se determina după data transcripțiunei titlului și adnotațiunii lui pe actul de naționalitate.

Articolul 688

Girantul, cesionarul, subrogatul sau creditorul care a primit în gaj o creanta asupra unui vas, transcrisă și adnotata, vor putea cere să se menționeze pe registrul căpitaniei portului și pe actul de naționalitate al vasului girul, cesiunea, subrogatiunea sau constituirea gajului ce a avut loc.

Articolul 689

Privilegiile arătate în articolele precedente nu se pot exercita, dacă creanțele nu sunt probate și privilegiile nu sunt conservate în modul următor:

1. Cheltuielile de judecată cu conturile lichidate de judecătorul competent, după formele stabilite prin legile de procedura;
2. Cheltuielile, indemnizațiile și primele pentru scăpare și salariile piloților, cu sentințe, cu atestate ale autorității maritime și cu celelalte probe ce autoritatea judecătorească va crede de cuviință a admite, după împrejurări;
3. Taxele de navigațiune cu recipisele autorităților competente;
4. Salariul custodelui, cheltuielile de paza arătate în numărul 4 al art. 687 și creanțele arătate în numărul 5 al art. 683 și în alineatele 5 și 6 ale art. 687 prin state aprobate de prezidentul tribunalului respectiv;
5. Salariile și retribuțiunile căpitanului și celorlalte persoane ale echipajului, cu rolurile de armament și dezarmament extrase din oficiurile autorității maritime, celelalte indemnitații cu raportul căpitanului și cu celelalte probe ale intimplarilor ce le-au dat naștere;
6. Creanțele pentru contribuțiuni la avariile comune, cu actele relative la reparațiunea lor;
7. Creanțele arătate la numărul 8 de sub art. 683, la alineatul 6 de sub art. 685 și la aliniatul 9 de sub art. 687 prin procesele-verbale subscrise de fruntasii echipajului, ordinele de autorizatiune, statele subscrise de căpitan și confirmate de experți, prin actele de vânzare și procesele verbale subscrise de el, sau prin mijlocul altor acte, dovedind necesitatea cheltuielilor;
8. Primele de asigurare, cu polițele de asigurare sau cu alte titluri subscrise de asigurat și cu extractele de pe registrele mijlocitorilor de asigurare, reparațiunile sau contribuțiunile în societățile de asigurare mutuala, cu extractele de pe registrele de admitere a navelor în societate;
9. Indemnitațiile datorate chiriașilor unui vas cu sentințele ce le-au lichidat; și dacă la timpul distribuirii prețului, sentința de condamnare la despăgubire e pronunțată, iar daunele-interese nu sunt încă lichidate, creditorii pot, după împrejurări, să fie admiși la plata despăgubirii pentru o sumă aproximativă, dând cautiune ca vor restitui

ceea ce va constata ca au primit mai mult; tot astfel vor fi admiși la plata și creditorii posteriori celor dintii, dacă vor da cauțiune de restituire;

10. Vinderea vasului cu actul de vânzare, transcris și adnotat în modul stabilit prin art. 493;

11. Creanțele arătate la numărul 9 de sub art. 683, la numărul 8 de sub art. 685 și la numărul 13 de sub art. 687, cu actele respective transcrise și adnotate în modul prescris.

Articolul 690

Afară de regulile generale pentru stingerea obligațiunilor, privilegiile creditorilor asupra vasului se sting:

1. Prin vânzarea silită, facuta sau după cererea creditorilor, sau pentru alta cauza, după formele stabilite de procedura comercială și după plata prețului asupra căruia privilegiul a trecut;

2. Prin expirarea termenului de trei luni, în caz de înstrăinare de bunăvoie a vasului.

Acest termen începe de la data transcrierii actului de înstrăinare, dacă vasul se găsește în timpul transcripțiunii în circumscripția unde e înscris; și de la data întoarcerii sale în zisa circumscripțiune, dacă transcripțiunea înstrăinării s-a făcut după plecarea vasului, cu condițiunea ca, în termen de o luna de la data transcripțiunii, vânzarea să fie notificată creditorilor privilegiați ale căror titluri se afla transcrise și adnotate pe actul de naționalitate.

Stingerea privilegiului nu poate avea loc față cu creditorul privilegiat, care înainte de expirarea termenului a chemat în judecata pe cumpărătorul vasului, pentru a obține recunoașterea privilegiului sau.

Articolul 691

Achizitorul unui vas sau unei părți din vas, pentru a-l purga de creditele creanțelor privilegiate la care nu este obligat personal, e dator să notifice creditorilor înainte de punerea în gaj sau urmărirea vasului, un act conținând:

1. Data și felul titlului sau, datele transcripțiunii titlului și adnotarii de actul de naționalitate;

2. Numele și prenumele autorului sau;

3. Numele, felul și capacitatea vasului;

4. Prețul convenit și orice alta sarcina impusa achizitorului sau valoarea ce el oferă să plătească;

5. Lista creditorilor cu arătarea numelui și prenumelui lor, a sumelor ce li se datorează; data titlurilor lor, a transcripției și adnotatiunii pe actul de naționalitate;

6. Oferta de depunere a prețului convenit sau a valorii declarate pentru a fi împărțită între creditori;

7. Alegerea domiciliului la reședința tribunalului care ar fi competente să procedadă la vânzarea cu licitațiune, dacă aceasta ar trebui să aibă loc.

Un extract sumar de pe acest act se va publică în foaia anunțurilor judiciare a locului unde se afla oficiul maritim la care vasul este înscris; aceasta va tine loc de notificatiune pentru creanțele nesupuse publicității.

Articolul 692

Orice creditor privilegiat sau fidejursorul unor asemenea creanțe, poate în termen de 15 zile de la notificarea sau publicațiunea sus arătată, să ceară vânzarea prin licitațiune publică a vasului, oferind suirea prețului cu a zecea parte și dând cauțiune pentru plata prețului și pentru îndeplinirea oricărei alte sarcini.

Aceasta cerere subscrisă de cel ce o face sau de un procurator special al său, va fi notificată achizitorului cu citatiune de înfățișare dinaintea locului unde vasul este înscris, pentru ca judecata să se pronunțe atât asupra cauțiunii, cât și asupra cererii de vânzare.

Articolul 693

Dacă vânzarea n-a fost cerută în termenul și modul stabilit prin articolul precedent sau dacă cererea este respinsă, prețul rămâne fixat definitiv și, prin depunerea lui, achizitorul obține proprietatea vasului sau unei părți din el, liberă de orice privilegiu. În acest caz privilegiile trec asupra prețului depus, care urmează a fi distribuit ca în cazurile de vânzare silită.

Dacă cererea este admisă, tribunalul, prin aceeași sentința va autoriza vânzarea vasului, care se va face conform dispozițiilor cuprinse în procedura codicelui comercial.

Articolul 694

Radierea transcripțiunilor sau a adnotarii privilegiilor nu se va putea face decât după consimțământul părților interesante sau în virtutea unei sentințe rămase definitive.

Oricine poate obține un act dovedind existența uneia sau mai multor transcripțiuni asupra unui vas sau unei părți din el, sau un certificat că nu exista nici o sarcina.

Cartea III ***

Despre faliment

Titlul I ***

Despre declarațiunea de faliment și despre efectele sale

Articolul 695 ***

Comerciantul care a încetat plățile pentru datoriile sale comerciale este în stare de faliment.

Articolul 696 ***

Singurul refuz al unor plăți, pe temeiul de excepțiuni pe care, în buna credință, debitorul îl socotește întemeiat, nu constituie o probă de încetarea plăților.

Articolul 697 ***

Tribunalul și la tribunalele cu o secțiune specială, tribunalul de comerț, încunoștințat din partea unui sau mai multor creditori despre situațiunea dificilă în care se afla un comerciant relativ la comerțul sau, și care înstrăinează în condițiuni dezavantajoase avutul sau, va putea ordona prezentarea acestui în camera de consiliu și depunerea totdeauna a registrelor, a bilanțului sau comercial și a unei liste nominative de toți creditorii săi și de sumele creanțelor cu indicarea scadențelor respective.

Tribunalul va ordona, în același timp ca creditorul sau creditorii care au făcut denunțarea să depună o cauțiune în bani sau efecte publice a carei cuantum să fie fixat de tribunal.

Această cauțiune va rămâne consemnată la Casa de Depuneri, consemnațiuni și economie până la rezolvarea definitivă a procesului de calomnie intentat de comerciantul debitor.

Cauțiunei se va restitui și în caz când comerciantul debitor nu va fi intentat acțiunea în calomnie în termen de 5 zile, din ziua respingerii cererii în mod definitiv.

În cazul când arătările creditorilor se găsesc întemeiate, sau când comerciantul, fără un just motiv nu se înfățișează, tribunalul va putea, dacă crede de cuviință, mai înainte de oricare dispozițiuni ar lua asupra punerii sale în stare de faliment, să numească, după importanța comerțului, pe unul sau mai mulți dintre creditori care, în continuarea ulterioară a comerțului, să verifice registrele și să supravegheze regularitatea operațiunilor comerciantului.

Chemarea se va face prin scrisoare închisă din partea președintelui tribunalului respectiv și cercetarea va avea loc în camera de consiliu.

Creditorul care, cu buna știință, va fi făcut o denunțare neîntemeiată, va putea fi supus pedepselor prevăzute de codul penal pentru calomnie.

Încheierea tribunalului va trebui pronunțată cel puțin în 5 zile libere de la cerere și dinsa nu va fi supusă opozițiunei.

Ea este susceptibilă de apel, în termen de trei zile de la pronunțarea ei. Tribunalul va putea însă acorda execuțiunea provizorie.

Toată procedura privitoare la modul chemării debitorului și la al judecării apelului va fi aceeași ca la tribunal.

Deciziunea Curții nu este supusă nici opoziției, nici recursului.

Articolul 698 ***

Refuzul nejustificat din partea creditorului de a primi delegarea atrage condamnarea lui la amenda de la 100 până la 500 lei.

Articolul 699 ***

Onorariul custodelui se fixează de tribunal și se achită de comerciant.

Articolul 700 ***

Aceste măsuri preventive încetează:

- a) Prin arătarea majorității creditorilor ca situațiunea afacerilor comerciantului nu le mai inspira temere și ca măsura luată nu le mai este trebuincioasă;
- b) Prin justificarea plății în mod regulat a datoriilor ajunse la scadenta;
- c) Prin declararea în stare de faliment.

Articolul 701 ***

Falimentul se declara prin hotărâre judecătorească, pronunțată după declarațiunea falitului, sau după cererea unui, ori mai multor creditori sau din oficiu.

Articolul 702 ***

Declarațiunea falimentului se pronunța de tribunalul de comerț în jurisdicțiunea căruia debitorul își are principalul sau stabiliment comercial.

Tribunalul este investit cu întreaga procedura a falimentului și va judeca acțiunea derivând dintr-însul dacă prin natura lor nu vor fi de competența jurisdicțiunii civile.

Formele de procedura în aceasta materie se reglementează prin dispozițiunile speciale cuprinse în cartea IV și prin acele ale Codicelui de procedura civilă.

Articolul 703 ***

Falitul va fi dator ca în cele trei zile de la încetarea plăților, în care se cuprinde și ziua încetării lor, să facă declarațiunea tribunalului de comerț, arătat în articolul precedent.

Declarațiunea trebuie să fie însoțită de depunerea bilanțului, datat, semnat și certificat de falit ca este adevărat și de registrele sale de comerț în starea în care se afla.

Bilanțul trebuie să cuprindă indicațiunea și estimatiunea aproximativă a tuturor bunurilor mobile și imobile ale falitului, starea datoriilor și a creanțelor cu numele și prenumele și domiciliul fiecărui creditor și, pe cât se va putea cauza fiecărei datorii, tabloul profitelor și pierderilor precum și acel al cheltuielilor personale ale falitului și familiei sale, din tot timpul exercițiului comerțului sau pe cât se va putea.

Articolul 704 ***

Orice creditor, a cărui creanta are o cauza comercială poate să ceara tribunalului competente declarațiunea în faliment a debitorului sau comerciant, probând încetarea plăților.

Nu sunt admiși a cere declarațiunea în faliment descendenții, ascendenții și soțul debitorului.

Articolul 705 ***

Dacă încetarea plăților unui comerciant este notorie sau dacă ea rezultă din alte fapte neîndoioase, tribunalul va declara falimentul din oficiu; însă va putea, de va crede necesar, să asculte mai întâi pe falit.

Articolul 706 ***

În cea dintâi zi a fiecărei săptămîni, portăreii și judecătorii de pace vor transmite președintelui tribunalului de comerț, în jurisdicțiunea cărui se afla, sau al tribunalului civil care îi ține locul, un tablou de protestele făcute în cursul săptămîinii precedente.

Acest tablou trebuie să arate data fiecărui protest, numele și domiciliul persoanelor cărora s-a făcut și care au cerut protestul, scadența obligațiunei protestate, suma datorată și motivele refuzului de plată sau de acceptare.

Un duplicat după acest tablou se va trimite Camerei de comerț respectiv pentru publicare.

Aceste tablouri se vor face pe formulare tipărite trimise de minister, și vor trebui să fie cusute în fascicule lunare și păstrate la grefa, pentru ca oricine să poată lua cunoștința de dinsele.

Portărele sau judecătorul de pace, care nu îndeplinește aceasta îndoita obligațiune, va fi supus la o amendă de la 5 până la 50 lei, pe care o va pronunța completul tribunalului în camera de consiliu și fără apel.

Articolul 707 ***

Comerciantul care s-a retras din comerț va putea fi declarat în faliment însă numai în decursul a cinci ani de la acest eveniment și numai când încetarea plăților a avut loc în timpul exercițiului comerțului, sau chiar în anul următor pentru datorii decurgînd din același exercițiu.

Se va putea încă declara falimentul după moartea comerciantului, însă numai în decursul anului de la acest eveniment.

Articolul 708 ***

Prin sentința declarativă de faliment tribunalul trebuie:

1. Să arate numele judecătorului-sindic chemat să administreze falimentul;
2. Să ordone punerea sigiliilor;
3. Să stabilească un termen, nu mai mare de 15 zile, în care creditorii trebuie să prezinte la grefa sindicatului declarațiunea creanțelor lor;
4. Să determine ziua și ora în care se va procedea, la reședința Tribunalului, la verificarea creanțelor. Acest termen nu poate fi mai departat decît cel mult cu 10 zile de la expirarea termenului prevăzut în alineatul precedent.

Sentința trebuie să cuprindă încă ordinul către falit de a infatisa pînă în trei zile, bilanțul în forma stabilită prin art. 703 și registrele sale de comerț dacă nu sunt deja depuse.

Această sentință, supusă opozițiunei și apelului, este executorie provizoriu.

Articolul 709 ***

Cînd averea unui comerciant declarat în faliment se afla și în alte localități, sindicul va interveni, printr-o comisiune rogatorie, către autoritatea judecătorească locală pentru ruperea sigiliilor și încheierea actelor constatatoare acestei operații.

Articolul 710 ***

Un extract al sentinței declarative de faliment se afișează în termen de 24 ore, la usa tribunalului, independent de publicitatea cerută de art. 943.

Articolul 711 ***

Falitul, judecat în lipsa și cel care a fost declarat din oficiu fără să fi fost chemat sau, deși chemat dar judecat în lipsa, are dreptul să facă opozițiune în contra sentinței declarative de faliment, pînă în termen de 5 zile libere de la afișarea extractului prevăzut de art. 710 sau deadreptul apel, pînă în termen de 10 zile libere de la aceeași dată.

Același drept îl au și creditorii care au cerut declararea în faliment.

Orice altă persoană interesată are dreptul să facă opoziție contra sentinței declarative de faliment, până în zece zile de la împlinirea aceleiași formalități.

Sentinta asupra opozițiunei se da contradictoriu cu judecătorul și este supusă apelului.

Articolul 712 ***

Îndată după pronunțarea sentinței declarative de faliment procurorul tribunalului va trebui sa ia cunoștința în orice caz, de toate actele din dosar, spre a vedea dacă este loc la o acțiune penală.

În acest caz președintele tribunalului trebuie, până în 24 de ore, sa comunice procurorului copie de pe sentinta declarativă de faliment, cu toate celelalte acte și informațiuni aflate în tribunal.

Articolul 713 ***

Tribunalul de comerț va ordonă deodată cu pronunțarea sentinței declarative de faliment arestarea falitului în contra căruia se ivesc indicii suficiente de fraudă, mai cu seama în cazuri de disparatiunea sau lipsa nejustificată a registrului de comerț și nedepunerea bilanțului; va putea de asemenea sa ordone și arestarea celorlalți complici ai fraudei.

Tribunalul de comerț și mai în urma în orice stare a procedurii falimentului, va ordonă arestarea falitului în contra căruia se ivesc indicii suficiente de fraudă.

Ordonanța de arestare trebuie să fie comunicată imediat procurorului, pentru executare; parchetul va fi obligat a deschide imediat acțiune publică. În asemenea caz, liberarea provizorie, cu sau fără cauțiune, nu poate fi acordată de judecătorul de instrucțiune însărcinat cu instruirea afacerii decît după ce va referi tribunalului care a ordonat arestarea.

Oricare ar fi avizul tribunalului, judecătorul de instrucțiune este în drept sa decidă cum va crede de cuviință, ramînd ca ministerul public sa exercite dreptul sau de opozițiune la Camera de punere în acuzatiune, dacă va crede aceasta necesar.

Judecătorul de instrucție va putea însă procede la arestarea falitului, când sunt grave indicii de fraudă, chiar dacă tribunalul nu va fi ordonat asemenea măsura.

Articolul 714 ***

Procedura falimentului înaintea jurisdicțiunei comerciale și instrucțiunea sau procedura penală se vor urma independent una de alta.

Judecătorul de instrucție poate culege de la tribunalul de comerț, de la judecătorul sindic, orice informațiuni și orice științe de care ar avea trebuința; poate asemenea verifica sau cere copii sau extracte de pe actele procedurii falimentului, precum și de pe registrele și hirtile falitului, dar nu poate să le ridice de la grefa tribunalului comercial.

Complectindu-se instrucțiunea, judele instructor trebuie în orice caz, să se pronunțe dacă este sau nu caz de urmărire în contra inculpaților.

Deciziunea definitivă a instanțelor penale va trebui să fie notată pe marginea sentinței declarative de faliment și se va publică ca și aceasta.

Articolul 715 ***

Numele și prenumele falitului se va înscrie într-un tablou afișat în sala tribunalului care a declarat falimentul și în sala burselor de comerț.

Acei al căror nume figurează pe acest tablou nu pot intra în localurile burselor. Aceasta dispozițiune trebuie să fie înscrisă pe tablou.

Articolul 716 ***

Până ce nu se termina procedura falimentului, falitul nu se poate departa de la domiciliul sau fără o permisiune a judecătorului sindic, și este dator să se prezinte înaintea acelui judecător ori de cîte ori va fi chemat. Însă dacă judecătorul se va convinge ca falitul este împiedicat de a se infatisa în persoana din cauze binecuvântate, poate să-l autorizeze a se infatisa prin mandatar.

Articolul 717 ***

Sentinta declarativă de faliment ridica de drept falitului, din ziua pronunțării sale, administrațiunea bunurilor sale chiar și a acelora pe care le-a dobândit în timpul falimentului.

Acțiunile care aparțin falitului nu vor putea fi exercitate decît de către judecătorul sindic, afară de acel care privesc drepturile lui exclusiv personale, sau care sunt străine falimentului.

Din ziua declaratiunei falimentului, nici o acțiune în contra falitului privitoare la bunurile sale mobile sau imobile și nici un act de executare asupra acelorași bunuri nu va putea fi intentat sau îndreptat decît în contra judecătorului sindic.

Acțiunile și executările deja începute în persoana falitului se vor continua, însă, în persoana judeului sindic.

Tribunalul, dacă găsește cu cale, poate permite sau ordonă ca falitul să fie citat în cauza, mai cu seama atunci când ar avea interese opuse cu judecătorul sindic.

Falitul are dreptul sa intervină în chestiunile din care poate să decurgă în sarcina sa o imputare de bancruta.

Articolul 718 ***

Sentinta declarativă de faliment suspenda numai față de masa creditorilor, curgerea dobinzilor, a creanțelor negarantate prin ipoteca, gaj sau alt privilegiu.

Dobinzile creanțelor garantate nu pot fi cerute decât asupra sumelor provenind din vânzarea bunurilor supuse privilegiului sau ipotecei; când însă din neajungerea acestor garanții, dreptul creditorilor se exercită asupra masei chirografare, restul creanței neacoperit se determina fără a se tine în seama dobinzile posterioare date sentinței declarative de faliment.

Articolul 719 ***

Datoriile cu scadența obligatorie în sarcina falitului și acele a căror scadenta este subordonată voinței sale, sunt considerate ca ajunse la scadenta prin efectul declarațiunei falimentului.

Din momentul declarării în stare de faliment, creanțele în contra falitului, în ceea ce privește participarea lor la deliberările falimentului, vor rămâne fixate în miinile ultimului purtător, anterior declarării în stare de faliment; asemenea și cele care se vor fi afind în circulațiune în străinătate, vor rămâne fixate în miinile ultimului purtător din țara, anterior declarării în stare de faliment.

Articolul 720 ***

Pentru chiriile datorite de falit, actele de executare asupra bunurilor mobile care servesc la comerțul sau vor fi suspendate în timp de 30 de zile de faliment, afară de măsurile conservatoare și de dreptul pe care proprietarul îl dobîndise mai dinainte pentru a reîntra în posesiunea bunurilor închiriate. Când proprietarul a obținut acest drept, suspendarea actelor de execuțiune mai sus arătate încetează de drept.

Articolul 721 ***

Dacă falitul este locatar de imobile pentru trebuințele comerțului sau, și dacă contractul trebuie să dureze mai mult de un an de la data declarării falimentului, judecătorul sindic, cu autorizațiunea majorității în sume a creditorilor ale căror creanțe au fost verificate, poate cere desființarea acelu contract dând proprietarului o dreapta despăgubire.

Articolul 722 ***

Prin sentinta declarativă de faliment sau printr-o alta posterioară, tribunalul, din oficiu sau după cererea oricărui în interesat, determina provizoriu ziua încetării plăților. În lipsa de o determinare specială, încetarea plăților se socotește ca a avut loc în ziua pronunțării sentinței care a declarat falimentul sau în ziua morții falitului sau în aceea a retragerii sale din comerț, dacă falimentul a fost declarat în urma acestor evenimente.

În nici un caz încetarea plăților nu se va putea fixa la o epoca mai departată de trei ani de la datele sus menționate.

Articolul 723 ***

În contra sentinței care determina provizoriu data încetării plăților, se poate face contestatiunea înaintea tribunalului care a pronunțat-o sub condițiune numai ca aceasta contestatiune să fie notificată cel mai mult până în opt zile de la verificarea creanțelor.

Toate contestațiunile în contra acestei sentințe se discuta contradictoriu cu judecătorul sindic și se rezolva prin una și aceeași hotărâre.

După expirarea acestui termen, sau când sentinta care s-a pronunțat asupra contestatiunei nu mai este supusă apelului, data încetării plăților rămâne irevocabil determinată în privinta tuturor creditorilor.

Articolul 724 ***

Toate actele și operațiunile falitului și toate plățile făcute de dînsul în urma sentinței declarative de faliment, sunt nule de drept.

Sunt asemenea nule, față cu masa creditorilor:

1. Toate actele și înstrăinările cu titlu gratuit făcute cu șase luni înainte de data încetării plăților;
2. Plata datoriilor neajunse la scadența, făcută în urma datei încetării plăților, fie în bani, fie prin cesiune, vînzare, compensatiune sau altfel;
3. Toate înstrăinările, cu orice titlu, însă numai de bunuri mișcătoare, făcute de falit, în interval de șase luni înainte de epoca încetării plăților, către soțul sau sotia falitului, către rudele sale în linie directă și către rudele colaterale sau aliați până în gradul al patrulea.

Articolul 725 ***

Toate actele, plățile și înstrăinările făcute în fraudă creditorilor, în orice timp ar fi fost făcute, trebuiesc să fie anulate, conform dispozițiunilor art. 975 din Codicele civil.

Articolul 726 ***

Se presuma făcute în fraudă creditorilor și, în lipsa de proba contrarie se anulează, față cu masa creditorilor, următoarele acte, dacă sunt survenite în urma datei încetării plăților:

1. Toate actele, plățile și înstrăinările cu titlu oneros, când cel de al treilea cunoștea starea de încetare a plăților în care se găsea comerciantul cu toate ca încă nu era declarat falit;
2. Actele și contractele comutative, în care valorile date sau obligațiunile luate de falit întrec cu mult ceea ce i s-a fost dat sau promis;
3. Plățile datorilor ajunse la scadenta și exigibile, care nu au fost efectuate în bani sau cu efecte de comerț;
4. Gajurile, anticrezele și ipotecile constituite asupra bunurilor debitorului.

Aceeași prezumțiune va avea loc și pentru actele, plățile și înstrăinările, cu orice titlu, făcute în cele zece zile anterioare declarațiunei de faliment, chiar în lipsa punctelor extreme, sus enunțate.

Articolul 727 ***

Inscripțiunile ipotecare, luate în virtutea unui titlu recunoscut valabil nu sunt cuprinse în dispozițiunile articolului precedente, numai să fie anterioare sentinței declarative în faliment.

Articolul 728 ***

Dacă, după încetarea plăților și înainte de pronunțarea sentinței declarative în faliment, comerciantul a plătit cambiile, acțiunea pentru restituirea banilor se va putea îndrepta cunoștința de încetarea plăților în momentul când cambia a fost trasa sau girata.

Articolul 729 ***

Dacă comerciantul a fost declarat falit după moartea sa, sau dacă moare după declarațiunea în faliment, soțul, fiii și moștenitorii săi pot să se prezinte în persoana sau prin mandatar, ca în locul defunctului, la formarea bilanțului, la cercetarea registrelor și la procedura falimentului.

Titlul II ***

Despre administrațiunea falimentului

Capitolul 1 ***

Despre persoanele însărcinate cu administrarea falimentului

Articolul 730 ***

Administrațiunea falimentelor se va exercita de un judecător sindic, așezat pe lângă fiecare tribunal sub privegherea tribunalului.

Ea are de scop conservarea și lichidarea bunurilor falitului și repartitiunea lor între creditori.

Secțiunea I

Despre judecătorii sindici

Articolul 731 ***

Pe lângă fiecare tribunal de județ se înființează unul sau mai mulți judecători sindici, însărcinați în special cu administrarea falimentelor.

Tribunalul Ilfov va avea trei judecători sindici; tribunalul Iași doi.

Numărul judecătorilor sindici se va putea spori, după necesitățile serviciului, prin decret regal, în urma unei deciziuni a consiliului de miniștri.

Articolul 732 ***

Judecătorii sindici sunt numiți prin decret regal.

Ei fac parte din corpul judecătoresc.

Ei sunt asimilați judecătorilor de ședința; sunt supuși la aceleași condițiuni de admisibilitate (art. 52 și 59 din legea organizării judecătorești) și se bucura de același rang, drepturi și avantaje.

Articolul 733 ***

Judecătorii sindici ai tribunalelor care nu au secțiune specială comercială, pot fi delegați de tribunal cu lucrări de orice natura afară de tribunal.

În caz de vacanța sau de absolută necesitate, judecătorii sindici pot fi delegați de ministrul justiției pentru a înlocui pe judecătorul tribunalului sau pe judecătorul de instrucție. Asemenea delegațiune permanentă se poate da și de președintele tribunalului, însă numai pentru termenul de 10 zile.

Articolul 734 ***

În caz de lipsa sau de recuzare a judecătorului sindic, la tribunalele cu o singură secțiune, președintele tribunalului delegează pe un alt judecător spre a-i ține locul, fie până la încetarea absentei, fie până la terminarea falimentului.

Articolul 735 ***

Tribunalul, acolo unde sunt mai mulți judecători-sindici, poate, în orice stare a falimentului să înlocuiască pe un judecător-sindic prin altul, fără arătare de motive.

Articolul 736 ***

Judecătorul sindic se poate recuza pentru aceeași motive ca și judecătorii.

Judecătorul-sindic, care cunoaște ca în persoana lui exista motiv legal de recuzare, trebuie să aducă aceasta la cunoștința tribunalului în termen de 24 ore.

Recuzarea se judeca în camera de consiliu, ascultându-se partea care propune recuzarea și judecătorul sindic.

Articolul 737 ***

În afacerile prezentind dificultăți speciale, judecătorul-sindic poate cere tribunalului să se numească avocați experți sau custozii, de ale căror servicii s-ar simți nevoie.

Tribunalul, dacă încuviințează cererea, va desemna pe avocații, experții sau custozii ce va găsi cu cale și va fixa retribuirea lor.

Judecătorul sindic este dator ca cel mai târziu în termen de trei zile de la încheierea tribunalului, să comunice celor interesați însărcinarea ce li s-a dat.

Articolul 738 ***

Judecătorul sindic este dator îndată ce hotărârea de omologare a concordatului a rămas definitivă, sau îndată ce este chemat să facă vreo distribuție între creditori să formeze statul cheltuielilor de justiție și administrație a falimentului și să ceară tribunalului aprobarea lui.

Articolul 738 ***

Cheltuielile de justiție și administrație, prevăzute în statul judecătorului sindic, aprobat de tribunal, se vor plăti de falit, sau se vor reține din patrimoniul falimentului cu preferința înaintea oricăror altor datorii.

Articolul 740 ***

Judecătorii sindici ai tribunalelor Ilfov, Iași, Covurlui, Dolj, Brăila, au unul sau mai mulți secretari-arhivari. Numărul lor se va fixa prin decizie a consiliului de miniștri.

Secretarii-arhivari au gradul de grefieri de tribunal; sunt supuși aceluiași condiții de admisibilitate și se bucură de aceleași avantaje.

Ei se numesc prin decret regal.

La celelalte tribunale, funcțiunile secretarului-arhivar se îndeplinesc de grefierul tribunalului sau de un ajutor de grefa delegat de dînsul, sub a lui răspundere și control.

Articolul 741 ***

Secretarii-arhivari sunt ținuți, înainte de a intra în funcțiune să depună o cauțiune egală cu aceea a grefierilor.

Ei sunt supuși, în afară de obligațiunile speciale ce se vor fixa prin regulament, la toate îndatoririle prevăzute de regulamentul interior al grefelor.

Articolul 742 ***

Un regulament special va determina modul de funcționare al serviciului contabilității falimentelor.

Capitolul 2 ***

Despre punerea sigiliilor și despre inventar

Articolul 743 ***

Îndată după declarațiunea falimentului, sau cel mult în 24 ore, judecătorul-sindic sau judecătorul de ocol, după delegațiunea judecătorului-sindic va procedea la punerea sigiliilor. Chiar înainte de declarațiunea falimentului, tribunalul comercial poate ordona punerea sigiliilor din oficiu punerea sigiliilor din oficiu, sau după staruinta uneia sau mai multor creditori, dacă debitorul a dosit sau dacă este sustragere chiar parțială de activ.

Articolul 744 ***

Sigiliile se vor pune pe magazine, comptoare, birouri, case de bani, portofolii, registre, hârtii, mobile și pe orice efecte ale falitului.

Când sigiliile s-au aplicat prin mijlocirea unui judecător de ocol, el va înainta actele imediat judecătorului-sindic, care l-a delegat.

Articolul 745 ***

Vestimentele, rufele și mobilele necesare falitului și familiei lui nu se vor pune sub sigilii, ci se vor lăsa falitului cu o listă descriptivă, rezervându-se dreptul tribunalului de a statua asupra reclamațiunilor ce s-ar ivi în aceasta privință din partea judecătorului-sindic sau a creditorilor.

Articolul 746 ***

Obiectele a căror vânzare a fost autorizată, nu vor fi puse sub sigilii, dacă judecătorul-sindic va cere, dar va trebui să fie imediat inventariate și prețuite. Procesul-verbal constatator se va înainta tribunalului.

Articolul 747 ***

Registrele de comerț al falitului, dacă judecătorul-sindic găsește de cuviință, nu se vor pune sub sigilii, dar vor trebui să fie imediat inventariate, încheindu-se proces-verbal cu o descriere minuțioasă a stării în care se găsesc.

Acest proces-verbal se va atașa la dosarul falimentului, iar registrele se vor ridica de judecătorul-sindic, spre a le depune imediat la grefa tribunalului.

În caz însă de acțiune de fals, judecătorul penal va putea cere remiterea temporala a registrelor, pentru trebuințele judecății.

Articolul 748 ***

Cambiile și celelalte titluri de credit cu scadența scurtă sau care ar fi de prezentat la acceptare, sau acelea în privința cărora ar fi necesar a se face acte conservatorii, pot fi ridicate de judecătorul-sindic, după o prealabilă descriere a lor printr-un proces-verbal, ce se va atașa la dosarul falimentului, pentru ca judecătorul-sindic să îngrijească a se face acele acte.

Articolul 749 ***

Atunci când judecătorul sindic găsește ca inventarul bunurilor falitului se poate face într-o singură zi, el poate să procedă imediat la facerea inventarului, și apoi să aplice sigiliile.

Articolul 750 ***

În cele trei zile de la numirea sa, judecătorul-sindic va procedea la inventarierea bunurilor falitului în prezența acestuia sau citindu-l legalmente.

Articolul 751 ***

Inventarul este scutit de formalitățile obișnuite de procedura și de taxele de timbru și înregistrare; el va trebui să fie făcut în dublu original de către judecătorul sindic, în prezența unuia sau mai multor creditori designați de către tribunal.

Inventarul trebuie să cuprindă descrierea întregului activ și pasiv al falitului și să fie e scris de toți aceia care au participat la facerea lui. Unul din originalele inventarului va trebui să fie depus în 24 ore de la terminarea lui, la grefa tribunalului.

Judecătorul-sindic se poate ajuta la facerea inventarului și la estimarea bunurilor, cu o persoană expertă numită de tribunal.

Cu toate acestea, când împrejurările speciale ale falimentului o cer, tribunalul poate prescrie reguli și precauțiuni particulare pentru facerea inventarului.

Articolul 752 ***

Inventarul odată terminat, judecătorul-sindic se constituie depozitar judiciar al mărfurilor, banilor, titlurilor de creanțe, registrelor, hirtiiilor, mobilelor și celorlalte obiecte ale falitului.

Judecătorul-sindic va putea lua, cu aprobarea tribunalului, orice măsură de asigurare pentru paza bunurilor falimentului, pentru care este constituit depozitar judiciar.

Banii trebuie să fie depuși la Casa de depuneri și recipisa la tribunal.

În ce se atinge de registrele și de hirtiiile falitului, în caz de acțiune penală pentru fals, se va urma conform art. 454 și 457 și altor dispozițiuni relative din codicele de instrucțiune criminală.

Articolul 753 ***

Dacă falimentul se declara în urma morții falitului, mai înainte de a se fi făcut inventarul moștenirii sale, sau dacă falitul moare în urma declarării falimentului, dar înainte de facerea inventarului, se procedează îndată la formarea lui conform regulilor de mai sus, în prezența moștenitorilor sau ei legalmente citați.

Capitolul 3 ***

Despre funcțiunile relative la administrațiunea falimentului

Articolul 754 ***

Judecătorul sindic, îndată după aplicarea sigiliilor, trebuie, după indicațiunile bilanțului, registrelor și hirtiiile falimentului, cum și după orice alte informațiuni ar mai putea culege, să întocmească un tablou despre creditorii falimentului și să adreseze fiecăruia din ei o înștiințare specială, cu arătarea dispozițiunilor din sentința declarativă de faliment privitoare la prezentarea declarațiunilor creanțelor și la verificare.

Articolul 755 ***

Când falitul nu a prezentat bilanțul, judecătorul sindic trebuie să-l întocmească fără întârziere, cu elementele ce a putut aduna.

Dacă bilanțul a fost prezentat de falit, judecătorul-sindic trebuie să-l verifice și să-i facă rectificările și adăugirile ce ar crede necesare.

Bilanțul astfel făcut, verificat și rectificat, trebuie depus la grefa tribunalului.

Articolul 756 ***

Dacă falitul justifica ca s-a găsit în imposibilitate fără culpa din parte-i, de a prezenta bilanțul sau registrele sale de comerț în termenul fixat de art. 703, tribunalul poate, dacă nu are nici o îndoielă ca ar fi rea credință, să-l autorizeze printr-o încheiere dată în camera de consiliu, de a prezenta bilanțul într-un termen ulterior scurt; iar după expirarea și acestui termen, se vor aplica și dispozițiunile articolului precedent. În acest scop, falitul poate să examineze registrele sale de comerț la judecătorul-sindic sau la grefa.

Articolul 757 ***

Judecătorul sindic trebuie să cheme pe falit înaintea sa ca să examineze registrele, să le reunească conținutul, să le certifice starea în care se afla, să le încheie și să le semneze în prezenta sa.

Dacă falitul nu se prezintă la invitarea făcută, va fi somat să compare cel mult în 48 ore, înaintea tribunalului.

Falitul, care se afla în stare de arestare, poate fi autorizat de tribunal să compare prin mandatar.

Articolul 758 ***

Judecătorul sindic trebuie să încaseze creanțele falitului, observând măsurile de asigurare care vor fi fost prescrise de tribunal și să dea chitanța.

El trebuie să facă toate actele conservatoare pentru drepturile falitului în contra debitorilor săi și să ia asupra bunurilor lor înscripțiunea pentru ipotecile care nu ar fi fost înscrise de falit.

Înscripțiunile se vor lua în numele masei.

Articolul 759 ***

Scrisorile și telegramele adresate falitului trebuie să fie remise judecătorului-sindic, care este autorizat a le deschide și pe unele și pe altele; falitul poate să asiste la deschiderea lor și, dacă conținutul scrisorilor și telegramelor nu privește la interesele sale patrimoniale, poate să ceară predarea lor. Judecătorul-sindic este dator să păstreze secretul.

Articolul 760 ***

Judecătorul sindic, poate fi autorizat de tribunal să vinză lucrurile supuse stricaciunii sau la micșorarea iminentă de valoare, cum și acelea a căror conservare ar fi costisitoare.

Vînzarea nu se va putea face decît prin licitație publică și după o prealabilă expertiză ordonată de tribunal.

Continuarea comerțului, în tot sau în parte, nu se poate face decît cu încuviințarea majorității în număr a creditorilor verificați.

Majoritatea creditorilor, încuviințînd continuarea comerțului va determina cu precizie timpul, limitele și condițiunile sub care se va continua și va desemna persoana care îi va face, sub răspunderea ei.

Tribunalul va putea aproba continuarea comerțului, în condițiunile arătate de majoritatea creditorilor și va prescrie măsurile necesare, pentru asigurarea mărfurilor și consemnarea prețului.

Încheierea tribunalului, atît pentru vînzare, cît și pentru continuarea comerțului, se va publică prin foaia anunțurilor judiciare sau prin Monitorul Oficial.

Articolul 761 ***

Judecătorul sindic trebuie să lucreze personal în toate afacerile în sarcina sa, dacă nu a fost autorizat de tribunal să se prezinte prin alții în unele operațiuni determinate.

El mai poate fi autorizat de tribunal, atunci cînd împrejurări particulare o reclama, ca să fie ajutat în administrațiune de una sau mai multe persoane retribuite.

El mai poate de asemenea, fi autorizat să întrebuițeze pe falit pentru a-i înlesni administrațiunea și, în acest caz, condițiunile concursului dat de falit sunt determinate de tribunal.

Articolul 762 ***

Tribunalul, asupra propunerii judecătorului-sindic, poate acorda falitului, pentru el și familia sa, ajutoarele necesare din activul falimentului, fixînd suma odată pentru totdeauna.

După verificarea creanțelor, nici un ajutor nu se mai poate da falitului și familiei sale, fără încuviințarea majorității în număr a creditorilor verificați.

Articolul 763 ***

Banii, provenind din vinzări și din încasări vor trebui să fie imediat depusi la Casa de depuneri și recipisa la tribunal.

Articolul 764 ***

Banii, depusi de judecătorul-sindic sau de alții în contul falimentului, nu pot fi retrași decît în virtutea unei încheieri a tribunalului. Dacă sunt sechestrați, judecătorul sindic trebuie mai întîiu să obțină ridicarea sechestrului.

Articolul 765 ***

Judecătorul sindic trebuie să prezinte, la finitul fiecărei luni, tribunalului un prospect sumar despre administrațiunea sa și un tablou despre depozitele efectuate cu actele justificative. Dacă împrejurările falimentului o reclama, tribunalul poate să prelungească acest termen pînă la trei luni.

Articolul 766 ***

În orice faliment, judecătorul-sindic trebuie în 15 zile de la primirea însărcinării sale, să remită tribunalului o expunere succintă a principalelor cauze și împrejurări ale falimentului și a caracterului ce el prezintă, cum și un cont sumar a stării aparente a masei.

Copie de pe acest raport se va înainta parchetului.

Articolul 767 ***

Când judecătorul-sindic încetează din însărcinarea sa înainte de a se fi terminat lichidațiunea activului după dispozițiunile titlului IV, el trebuie să predea, fără întârziere, succesorului sau, patrimoniul și actele falimentului și să-i remită contul administrațiunei sale.

Dacă facerea inventarului nu este terminată, el trebuie să intervină pentru a face să se constate predarea a tot ce el primise.

Terminându-se lichidarea, judecătorul-sindic va prezenta tribunalului un tablou general constatator de toate operațiunile făcute în cursul administrației falimentului.

Creditorii și falitul pot prezenta tribunalului observațiunile lor.

Titlul III ***

Despre lichidațiunea pasivului

Capitolul 1 ***

Despre verificarea creanțelor

Articolul 768 ***

Creditorii falitului trebuie să prezinte declarațiunea creanțelor lor și titlurile din care deriva, la grefa sindicatului tribunalului de comerț, în termenul fixat de sentința declarativă de faliment. Secretarul-arhivar al sindicatului le da chitanța și formează un tablou (stat).

Articolul 769 ***

Dacă sunt creditori care reșed în țara străină, tribunalul poate, după împrejurări, în privința acestora, să prelungească termenul pentru verificarea creanțelor lor. Despre aceasta însă, judecătorul-sindic trebuie să dea o înștiințare specială, tuturor creditorilor.

Articolul 770 ***

Declarațiunea creanțelor trebuie să arate numele și prenumele sau firma și domiciliul creditorului, suma datorată, drepturile de privilegiu, de gaj sau de ipoteca și titlul din care creanta deriva.

Ea trebuie să conțină afirmarea clară și explicită, ca creanta este adevărată și reală și trebuie să fie semnată de creditor sau de o persoană autorizată cu mandat special, să facă pentru el aceasta afirmare trebuind și în mandat să se exprime suma creanței.

Dacă creditorul nu domiciliază în comuna în care reșede tribunalul, declarațiunea trebuie să conțină și alegerea de domiciliu în aceeași comuna; altfel, toate notificațiunile posterioare se vor face creditorului la grefa tribunalului, afisându-se și la usa tribunalului.

Articolul 771 ***

Secretarul-arhivar al sindicatului tribunalului este dator ca, cu cinci zile înainte de ziua fixată pentru verificarea creanțelor, să comunice judecătorului-sindic tabloul (statul) format conform art. 768.

Judecătorul, examinând acest tablou, va putea, din oficiu sau după cererea unuia sau mai multor creditori, să dispună ca, la ziua fixată pentru verificare, să fie de față și falitul, spre a-i da cuvenitele explicațiuni asupra veracității creanțelor; poate încă să ordone comparațiunea personală a creditorului sau să-l autorizeze să compare prin mandatar, să prescrie înfățișarea registrelor de comerț ale creditorului sau a unui extract dintr-însele; va putea încă să ordone prezentarea oricărei alte persoane care ar putea să dea informațiuni sau lămuriri încheind proces-verbal. Chemările, în acest caz, se fac prin sindicatul tribunalului.

Articolul 772 ***

În ziua fixată de sentința declarativă a falimentului pentru verificarea creanțelor, judecătorul-sindic, asistat de grefierul tribunalului sau de secretarul-arhivar al sindicatului tribunalului, va procedea, contradictoriu, cu cei interesați, la verificarea creanțelor.

Creanțele se verifică în ordinea înscrierii în tablou prin confruntarea titlurilor prezentate cu registrele și hirtile falitului.

Falitul și oricare din creditori se pot opune la admiterea creanțelor.

Creanțele necontestate sau acelea pe care toți intereseții le recunosc ca justificate, sunt admise la masa falimentului.

În caz de contestațiuni, judecătorul-sindic printr-o singură sentință se pronunță asupra tuturor contestațiunilor care privesc creanțe a căror valoare nu trece peste competența judecătorului de ocol, cu rezerva apelului la

tribunal, în termen de 5 zile de la pronunțare; cît pentru celelalte creanțe, el trimite contestațiunile înaintea tribunalului, care le va judeca în prima instanță, în termen de cel mult 10 zile de la ziua verificării. Procesul verbal de verificarea creanțelor trebuie să arate cu deamănuntul toate operațiunile făcute, numele creditorului, data scadenței și cuantumul creanței; dacă suma este datorită de falit ca emitent sau ca girant și numele giranților anteriori, să arate numele persoanelor intervenite și să relateze declarațiunile lor. Judecătorul-sindic va viza creanțele admise, aratînd și suma pentru care s-au admis.

Articolul 773 ***

Creanțele datorite de falit ca girant se vor admite la pasivul falimentului în mod condițional. Ele se vor șterge din tablou, dacă emitentul la scadența a plătit suma.

Judecătorul-sindic va menționa, pe titlul și în procesul-verbal, ca admiterea nu este decît în mod condițional.

Excluderea unor asemenea creanțe se va face de către tribunal, după cererea celor interesați.

Sentința se da contradictoriu cu judecătorul-sindic și este supusă opozițiunii și apelului.

Articolul 774 ***

După închiderea procesului-verbal de verificare, declarațiunile creanțelor și opozițiunile în contra declarațiunilor sau a admițerilor de creanțe deja făcute, trebuie să fie notificate judecătorului sindic și creditorilor ale căror creanțe se ataca și să fie depuse la grefa sindicatului tribunalului, cu documentele pe care le întemeiază, cel puțin cu două zile mai înainte de audiența fixată pentru rezolvarea contestațiunilor.

În lipsa de asemenea contestațiuni, audiența trebuie să fie fixată în un termen nu mai mic de cinci zile și nici mai mare de zece zile de la închiderea susziselui proces-verbal.

Articolul 775 ***

Tribunalul examinînd toate contestațiunile deodată și împreună, contradictoriu cu judecătorul-sindic și persoanele arătate în articolele precedente, se pronunță prin o singură sentință, chiar dacă ar trebui să se ordone vreun act oarecare de instrucțiune în privința uneia sau mai multor creanțe.

Sentința tribunalului, în asemenea caz, nu este supusă apelului decît dacă creanța trece peste valoarea de 1500 lei.

Articolul 776 ***

În toate cazurile în care nu se poate pronunța sentința definitivă, tribunalul comercial poate să admită provizoriu, pentru o sumă determinată, la pasivul falimentului, creanțele contestate, pentru ca, în virtutea lor, să se poată exercita drepturile creditorului în liberatiunile falimentului, cu rezerva însă a deciziunii definitive din partea judecății asupra validității contestațiunii.

Tribunalul de comerț poate suspenda deciziunea definitivă asupra admițerii unei creanțe până la sfârșitul acțiunii penale privitoare la dînsa, sau al procedurii penale începută după dispozițiunile art. 712 și în acest caz, el determină asemenea dacă și până la ce sumă acea creanță să fie admisă provizoriu la pasivul falimentului.

Articolul 777 ***

Creditorul căruia nu i se contesta decît privilegiul sau ipoteca, va fi admis provizoriu la deliberările falimentului ca creditor chirografar până ce acea contestațiune va fi rezolvată.

Articolul 778 ***

Creanțele neproducătoare de dobînda și neajunse la scadența la data declarațiunii falimentului, vor fi admise la pasiv pentru suma lor întreaga, cu rezerva expresă însă ca plata oricărei repartitii parțiale să consistă într-o sumă la care, dacă i s-ar adăuga interesele socotite de 6% pe an, pentru timpul cît mai rămîne să curgă de la data mandatului de plată până la ziua scadenței creanței, această sumă să echivaleze cu suma cotei de repartitii.

Articolul 779 ***

Creanțele pentru declarațiunea cărora s-a prelungit termenul, conform art. 769, vor fi verificate în mod suplimentar la sosirea aceluia termen, după dispozițiunile acestui capitol.

Articolul 780 ***

Chiar după expirarea termenelor fixate prin articolele precedente, creditorii cunoscuți sau necunoscuți care nu și-au declarat încă creanțele, pot să ceară de la judecătorul-sindic să fie verificați la masa falimentului, până cînd nu s-au sfârșit repartitiunile întregului activ al falitului.

Judecătorul sindic va procedea de urgență la verificarea acestor creanțe, ascultînd și pe falit.

În caz de contestațiune, se va urma conform art. 772.

Judecătorul sindic va putea chiar să-i admită provizoriu la pasiv, conform dispozițiunilor precedente.

În caz de descoperire de fals, de dol de erori esențiale de fapt sau de descoperiri de titluri până aci necunoscute, se poate încă face opozițiune contra admițerilor de creanță deja efectuate.

Cheltuielile derivînd din declarațiunile de creanțe și opozițiunile tardive, sunt în totdeauna în sarcina acelor care le fac.

Efectele declarațiunilor și opozițiunilor tardive sunt determinate în titlul V.

Capitolul 2 ***

Despre diferite specii de creditări

Articolul 781 ***

Toți creditorii falitului au dreptul să ia parte la deliberările falimentului, cu rezerva dispozițiunilor care regulează participarea creditorilor având ipoteca, gaj sau alt privilegiu, în repartitiunea activului și intervenirea lor la concordat.

Secțiunea I

Despre creditorii având gaj sau alt privilegiu asupra bunurilor mobile

Articolul 782 ***

Judecătorul sindic poate oricând, cu autorizarea tribunalului să retragă, în profitul falimentului, lucrul dat în gaj, plătind pe creditor.

Poate asemenea să facă să se ordone de tribunal vânzarea gajului cu licitație publică și creditorul nu se va putea opune la aceasta decât numai renunțând la dreptul de a-și obține plata creanței sale asupra celorlalte bunuri nesupuse gajului.

Dacă gajul s-a vândut pe un preț mai mare decât creanta, prisosul aparține masei falimentului.

Articolul 783 ***

Dispozițiunile codicelui civil, privitoare la privilegiile asupra mobilelor, se aplică și în materie de faliment, cu rezerva dispozițiunilor speciale cuprinse în acest codice și cu modificările următoare:

- 1.** Salariul datorit lucrătorilor întrebuințați de către falit, în timpul lunii care a precedat declarația falimentului, se va admite între creanțele privilegiate, în același rang cu privilegiul stabilit în art. 1729 din codicile civil pentru salariile datorite oamenilor de serviciu. Salariul datorit baetilor din pravalie și comisilor, pentru cele șase luni care au precedat declararea falimentului, se va admite cu același rang;
- 2.** Privilegiul locatarului, prevăzut la art. 1730 codicile civil, nu se întinde asupra mărfurilor ieșite din magazine, sau din locurile unde locatarul își exercită comerțul sau industria sa, dacă cei de al treilea au dobândit drepturi asupra lor, afară de cazul de sustracțiune frauduloasă. Privilegiul are loc și pentru despăgubirea datorită locatarului după dispozițiile art. 721;
- 3.** Creanta pentru prețul neplătit al mașinilor de importanța valoare, întrebuințate într-o exploatare industrială, manufacturiera sau agricolă este privilegiată în rangul indicat la numărul 5 de sub art. 1730 codicile civil, asupra mașinilor vândute și predate falitului, în cei trei ani care au precedat declarația falimentului cu toate că ar fi devenit imobile prin destinațiune.

Acest privilegiu nu va avea nici un efect dacă vânzătorul, în cele trei luni de la predarea mașinilor în primirea cumpărătorului în țară, nu va fi făcut să se transcrie actul din care rezultă vânzarea și creanta sa în registrul de transcripțiune imobiliară al tribunalului în jurisdicțiunea căruia s-au așezat mașinile.

Articolul 784 ***

Judecătorul sindic va forma lista creditorilor care pretind a avea dreptul de gaj sau alt privilegiu asupra mobilelor. Contestațiunile asupra existenței privilegiului vor fi rezolvate după dispozițiunile art. 772 și următoarele.

Articolul 785 ***

Dacă prețul mobilelor supuse la un privilegiu special nu ajunge pentru plata creditorilor privilegiați, aceștia concursa pentru rest cu creditorii chirografari la distribuirea celeilalte părți de activ.

Secțiunea II

Despre creditorii privilegiați sau ipotecari asupra imobilelor

Articolul 786 ***

Dacă una sau mai multe repartitii ale prețului bunurilor mobile se face înainte de distribuirea prețului imobilelor, creditorii privilegiați sau ipotecari, ale căror creanțe sunt verificate, concursa la acele repartitii cu întreaga lor creanta cu rezerva deducerilor mai jos arătate.

Articolul 787 ***

Creditorii privilegiați sau ipotecari care, după vânzarea mobilelor, sunt definitiv colocați asupra imobilelor în rang util pentru totalitatea creanțelor lor nu vor primi partea din preț ce li se cuvine decât deducându-se dintr-o sume ce ei au primit deja din repartițiile masei chirografare. Sumele astfel distrase nu rămân pentru ceilalți creditori ipotecari, dar sunt atribuite masei chirografare și distribuite numai ei.

Articolul 788 ***

Dacă creditorii privilegiați sau ipotecari nu au fost colocați decât pentru o parte din creanțele lor asupra prețului imobilelor, drepturile lor asupra masei chirografare sunt definitiv regulate în proporție cu sumele pentru care ei au mai rămas creditori în urma acelei colocaliuni, și masa va fi subrogată, în locul lor, pentru aceea ce ei vor fi primit, după dispozițiunile art. 766 peste proporțiunea părții creanței necolocate.

Articolul 789 ***

În privința creditorilor privilegiați sau ipotecari, care nu au fost colocați în rang util asupra prețului, sau care nu sunt plătiți integral cu prețul imobilelor se vor aplica dispozițiile art. 788.

Secțiunea III

Despre drepturile femeii falitului

Articolul 790 ***

În caz de faliment, al bărbatului, femeia reia imobilele dotale cu dreptul de a percepe veniturile, precum și imobilele parafernale care îi aparțineau în momentul căsătoriei și pe acelea pe care le-a dobândit în timpul căsătoriei, provenind din cauze juridice anterioare sau prin efectul unei donațiuni sau de succesiuni testamentare sau legitime.

Articolul 791 ***

Femeia va relua asemenea imobile dobândite de dinsa și în numele ei, cu banii provenind din înstrăinarea bunurilor care îi aparțineau în momentul căsătoriei, sau care i-au parvenit în urma prin unul din modurile arătate în articolul precedent, cu condițiune însă numai ca, în contractul de achizițiune, să se declare expres aceasta întrebuintare și ca proveniența banilor să fie stabilită printr-un inventar sau prin orice alt act cu data certa.

Articolul 792 ***

În toate celelalte cazuri și oricare ar fi regimul sub care s-au căsătorit soții, prezumția este ca bunurile dobândite de femeia falitului aparțin bărbatului și ca au fost plătite cu banii lui, astfel încât acele bunuri trebuiesc să fie întrunite la masa falimentului, femeia însă este admisă să facă proba contrarie.

Articolul 793 ***

Bunurile mobile atât dotale, cât și parafernale cuprinse în contractul de căsătorie, sau parvenite femeii în vreunul din modurile arătate în art. 790 se pot relua de femeie în natura, dacă identitatea lor este dovedită cu un inventar sau prin orice act cu data certa.

Dacă bunurile femeii au fost înstrăinate și cu prețul lor s-au dobândit alte bunuri mobile sau imobile, femeia poate exercita asupra acestora dreptul indicat în art. 791, cu condițiunea ca proveniența banilor și noua lor întrebuintare să fie constatată printr-un act având data certa.

Toate celelalte obiecte mobile aflate în posesiunea fie a bărbatului, fie a femeii, și oricare ar fi regimul căsătoriei se presupun ca aparțin bărbatului, afară numai dacă femeia nu va proba contrariul.

Articolul 794 ***

Data certa a unui act cerută de art. 791 și 793, trebuie să fie stabilită în modurile determinate de codicele civile, dar proba achizițiunei, a posesiunei și a înstrăinării titlurilor de credit și a acțiunilor de societăți comerciale, se va putea face și cu registrele stabilimentelor publice sau ale societăților prin acțiuni.

Articolul 795 ***

Dreptul arătat în art. 790 și 791 nu poate fi exercitat de femeie decât cu sarcina datoriilor și ipotecilor de care acele bunuri au fost legalmente grevate.

Articolul 796 ***

Dacă bărbatul era comerciant la epoca celebrării căsătoriei sau dacă, neavând atunci vreo profesiune determinată, a devenit comerciant în anul următor, ipoteca legală pentru dota femeii nu se întinde, în nici un caz, asupra bunurilor dobândite de bărbat în timpul căsătoriei prin orice alt titlu, afară numai de succesiune sau donațiune.

În cazurile sus zise, femeia nu poate exercita nici o acțiune asupra masei falimentului, pentru avantajele derivând din contractul căsătoriei, și creditorii nu vor putea să se prevaleze de avantajele derivând din același contract în favoarea bărbatului.

Articolul 797 ***

Dacă femeia are contra bărbatului vreo creanță, derivând dintr-un contract cu titlu oneros, sau dacă ea a plătit pentru dinsa vreo datorie, creanța este presumată a fi constituită și datoria a fi plătită cu banii bărbatului, și femeia nu va putea exercita nici o acțiune asupra masei falimentului, decât dacă va face proba contrarie, conform dispozițiunilor art. 792.

Femeia falitului va fi admisă la pasivul falimentului, pentru prețul bunurilor sale înstrăinate în timpul căsătoriei de către bărbat, rezervindu-se însă acțiunea masei asupra sumelor ce femeia ar putea scoate conform dispozițiilor art. 1255 din codicele civil.

Secțiunea IV

Despre coobligati și despre fidejutori

Articolul 798 ***

Creditorul care posedă obligațiuni subscrise, girate sau garantate solidar de către falit și de alți coobligati, care au căzut în stare de faliment, participă la repartitii în toate masele și va fi trecut cu valoarea nominală a creanței sale până la deplina achitare.

Articolul 799 ***

Nici un regres pentru dividendele plătite nu se acordă falimentelor coobligățiunilor, unora contra altora; însă dacă creanța întreaga, capital și accesorii, a fost plătită de una sau mai multe mase coobligate, astfel ca creditorul nu mai are nici o acțiune contra celorlalte, cele dintii vor avea dreptul de regres contra celor de al doilea, în proporțiune cu partea datoriei ce au plătit și cu aceea ce cădea în sarcina respectiva a fiecăreia.

Dacă toate dividendele întrunite, ce s-au atribuit creditorului în toate falimentele coobligăților, ar trece peste suma lui datorită, restul va fi înapoiat maselor falimentelor în proporțiunea sus arătată. Dacă însă unii din coobligati erau garanții altora, prisosul aparține, după ordinea obligațiunilor maselor falimentelor, acelor coobligati care au dreptul să fie garanți.

Articolul 800 ***

Dacă creditorul posesor al unor obligațiuni solidare între faliti și alți coobligati, a primit înainte de faliment o parte din creanța sa, el nu va putea fi trecut la masa falimentului decât scăzându-se partea primită și conserva, pentru ceea ce-i mai rămâne datorit, drepturile sale contra coobligăților sau fidejusurilor.

Coobligatul sau fidejusorul falitului, care a plătit o parte din datoria solidară, va figura la masa pentru tot ce va fi plătit în descărcarea falitului; cu toate acestea, creditorul conserva dreptul de a prelua, până la plata sa integrală, dividendul destinat coobligatului, sau fidejusorului, restringindu-și în acest caz acțiunile sale contra aceluia coobligat sau fidejusor la suma pentru care va mai fi rămas încă creditor după primirea celor două dividende.

Articolul 801 ***

Coobligatul sau fidejusorul falitului care, pentru siguranța acțiunii sale de regres, are asupra bunurilor acestuia un drept condiționat de ipoteca sau de gaj, va fi cuprins în masa falimentului cu suma pentru care ipoteca sau gajul i-au fost constituite.

Dar această sumă se va confunda cu cea cerută de creditor în masa falimentului și, prin urmare, va fi computată o singură dată în calculul majorității cerute pentru validitatea deliberărilor creditorilor falimentului.

Prețul bunurilor ipotecate sau al gajului aparține creditorului, deducându-se din suma ce-i este datorită.

Articolul 802 ***

Creditorii conserva acțiunea lor pentru totalitatea creanțelor contra coobligăților sau fidejusurilor falitului, chiar dacă acesta ar fi obținut un concordat la care ar fi consimțit de bunăvoie însăși acești creditori.

Titlul IV ***

Despre lichidarea activului

Capitolul 1 ***

Mijloacele pentru a lichida activul

Articolul 803 ***

Judecătorul-sindic trebuie să procedă, sub privigherea tribunalului la lichidarea activului falimentului, fie asigurând și încasând creanțele, fie procedând la vânzarea averii mobile și imobile, îndată după trecerea celor 10 zile de la pronunțarea hotărârii, data asupra contestațiunilor la verificare.

Dacă în acest interval a intervenit o propunere de concordat, în vederea căreia s-ar crede oportun să se amine vânzarea, judecătorul-sindic va putea fi autorizat de tribunal să suspende cea vânzare, fără prejudiciul dreptului de urmărire al creditorilor având amanet, privilegiu sau ipoteca.

Tribunalul va trebui ca, înainte de a se efectua vânzarea, să facă a se estima lucrurile ce sunt de vândut, prin experți numiți de dînsul.

Această estimățiune se va depune la grefa tribunalului.

Articolul 804 ***

Vînzarea bunurilor este asemenea suspendată dacă creditorii vor decide a se continua exploatarea în tot sau în parte a patrimoniului comercial al falitului, pentru timpul, în limitele și cu condițiunile ce ei vor trebui să determine cu precizie, desemnând persoana însărcinată cu conducerea exploatarei comerțului.

Această decizie nu poate fi luată decît cu o majoritate de trei pături a creditorilor în număr și în sumă.

Creditorii dizidenți și falitul pot face opozițiune la tribunal, dar aceasta nu va suspenda executarea deciziei luate de creditori.

Articolul 805 ***

Datoriile provenind din operațiunile judecătorului-sindic vor fi plătite din activul falimentului, cu preferința asupra datoriilor anterioare; iar dacă aceste operațiuni trag după dinsele obligațiuni care ar trece peste activul falimentului, numai creditorii care le-au autorizat sunt personal ținuți peste partea lor din activ, în limita însă a autorizațiunei date. Ei vor contribui la proporțiunea creanțelor lor respective.

Articolul 806 ***

În cazul prevăzut de art. 804, creditorii trebuie să fie convocați de judecătorul-sindic. cel puțin odată pe an.

În aceste adunări judecătorul-sindic va da seama de modul cum s-a continuat comerțul și de rezultatele obținute.

Articolul 807 ***

Tribunalul va putea autoriza pe judecătorul-sindic a transige asupra tuturor contestațiunilor care interesează masa, chiar când ar fi privitoare la drepturi imobiliare.

Când obiectul tranzacțiunei are o valoare nedeterminată sau mai mare de 1.500 lei, tranzacțiunea va trebui să fie supusă la omologarea tribunalului comercial.

Omologarea nu va putea avea loc decît după ce falitul va fi fast ascultat sau chemat în regula.

Capitolul 2 ***

Despre vînzarea mobilelor și imobilelor falitului

Secțiunea I

Despre vînzarea mobilelor

Articolul 808 ***

Tribunalul poate autoriza pe judecătorul-sindic. să vînda, cu licitațiune publică, mărfurile și celelalte obiecte ale falitului, după ce mai întîi le va fi estimat conform art. 803.

Autorizațiunea trebuie să determine termenul vînzarei, să prescrie agenții prin mijlocul căreia are să se facă vînzarea și să fixeze prețul de la care are să se înceapă licitațiunea.

Această autorizațiune poate fi acordată pentru cauza binecuvîntată, chiar înainte de a fi expirat termenul indicat, la art. 803, citindu-se însă prealabil falitul.

Încheierea tribunalului se va publica prin Monitorul Oficial și orice intîmpinări se pot adresa tribunalului, în termen de trei zile libere de la publicare.

Adjudecarea trebuie să fie omologată de tribunalul comercial cel mai tirziu trei zile de la efectuarea ei.

Articolul 809 ***

Tribunalul după cererea judecătorului-sindic și citind pe falit, poate autoriza vînzarea cu licitație publică, în masă totală sau parțială, a bunurilor mobile rămase nevândute și a creanțelor neîncasate.

Actul de înstrăinare trebuie să fie omologat de tribunal.

Secțiunea II

Despre vînzarea imobilelor

Articolul 810 ***

De la data sentinței declarative de faliment, nici un creditor nu va putea proceda la exproprierea silită a imobilelor; judecătorul-sindic însă, în termenul de 30 zile de la cererea ce-i va face creditorul interesat, este dator să provoace vînzarea lor cu formele stabilite pentru vînzarea bunurilor de minori.

Cererea de vînzare va fi făcută către tribunalul civil competent, îndată după expirarea termenului indicat de art. 803.

Articolul 811 ***

Dacă urmărirea era începută înainte de a se pronunța sentința declarativă de faliment, de către un creditor avînd privilegiu sau ipoteca asupra imobilelor urmărite, judecătorului-sindic trebuie să intervină pentru ca procedura să poată fi îndeplinită fără întîrziere.

Dispozițiunile art. 513 și 523 din procedura civilă se aplică și în cazul în care afară de imobilele supuse urmăririi, falitul mai are imobile în cuprinsul jurisdicțiunei aceluiaș tribunal.

Capitolul 3 ***

Despre revendicatiune

Articolul 812 ***

Pot fi revendicate rimesele în cambiale sau în alte titluri de credit neplătite încă și pe care falitul le poseda în natura în ziua sentinței declarative de faliment dacă aceste rimese au fost făcute de proprietarul lor cu simplu mandat de a face să se încaseze valoarea ei de a o păstra în contul sau, sau dacă ele au fost destinate de proprietarul lor pentru plăți anume determinate.

Articolul 813 ***

Pot asemenea să fie revendicate, dacă se posedă în natura, în tot sau în parte, de către falit, în ziua sentinței declarative de faliment, mărfurile care i-au fost predate cu titlu de depozit spre a fi vândute în contul proprietarului, cu rezerva, însă, a dispozițiilor din acest codice relative la revendicaciunea titlurilor la purtător pierdute sau furate și ale art. 1909 din codicele civil.

Poate asemenea să fie revendicat prețul sau parte din preț al acelorași mărfuri care nu fuseseră plătite în bani sau altfel, nici trecut în cont curent între falit și cumpărător.

Articolul 814 ***

Mărfurile expediate falitului, al căror preț el nu l-a plătit încă, pot fi revendicate dacă, în ziua declarării falimentului, nu ajunseseră încă în magazinele sale sau nu fuseseră primite la dispoziția lui în magazinele publice în alt loc de depozit ori de paza ale comisionarului însărcinat să le vînda pentru contul lui.

Revendicaciunea nu este admisă dacă mărfurile înainte de sosirea lor fuseseră vîndute fără fraudă prin girarea facturii, a poliței de încărcare sau a scrisorii de carat, când acestea sunt la ordin sau prin remiterea acelor titluri, când sunt la purtător.

Acela care revendică trebuie să despăgubească masa de sumele plătite în contul lui și de toate anticipațiunile făcute pentru navlu sau port, pentru comision, pentru asigurări sau alte speze și să plătească sumele ce vor fi datorite pentru aceleași cauze.

Articolul 815 ***

Vînzătorul poate să țină mărfurile vîndute care n-au fost predate falitului sau care nu i-au fost expediate lui sau unei alte persoane pentru contul sau.

Articolul 816 ***

În cazurile prevăzute de cele două articole precedente, judecătorul-sindic, cu autorizarea tribunalului, va putea cere predarea mărfurilor, plătind vînzătorului prețul convenit.

Articolul 817 ***

Cererile de revendicare trebuie să fie propuse înaintea judecătorului sindic.

Judecătorul sindic este dator ca în 48 ore să comunice falitului și creditorilor copie, de pe acțiune, aratîndu-le și termenul de înfățișare.

Comunicarea se va face conform art. 937 din codul comercial.

Fiecare din creditori și chiar falitul sunt admiși să contesteze cererile de revendicare.

Dacă nu există contestațiune sau dacă contestațiunea, după valoarea lucrului revendicat este de competența judecătorului de ocol, revendicarea este admisă sau respinsă printr-o ordonanță a judecătorului sindic, supusă apelului la tribunal în termen de trei zile libere de la pronunțare. În caz contrariu, judecătorul trimite judecarea afacerii înaintea tribunalului de comerț.

Articolul 818 ***

Cererile de revendicaciune în natura suspendă vînzarea lucrurilor revendicate, dar nu pot anula vînzările deja efectuate.

Cererile de revendicarea prețului nu au efect asupra sumelor deja distribuite înaintea lor.

Titlul V ***

Despre repartitiunea între creditori și despre închiderea falimentului

Articolul 819***

Sumele de bani aparținînd falimentului, scăzînd cheltuielile de justiție și de administrațiune și ajutoarele acordate falitului și familiei sale, trebuie înainte de toate, să se întrebuinteze, cu autorizarea tribunalului, la plata creditorilor cu gaj sau alt privilegiu și restul va fi distribuit între toți creditorii, în proporțiune cu creanțele lor verificate.

În acest scop, judecătorul sindic trebuie să prezinte, în fiecare luna tribunalului, un stat de situațiune al falimentului și al banilor disponibili, pentru a fi repartizați. Tribunalul va ordona, de va fi loc, o repartitiune, fixînd suma de distribuit, și va îngriji ca toți creditorii să fie avizați despre aceasta.

Articolul 820 ***

Statul de repartitiune va fi format de judecătorul sindic și va deveni executoriu prin ordonanța tribunalului.

Pentru repartizarea banilor aflați în depozit, judecătorul sindic va remite fiecăruia din creditori mandatul de plată după statul de repartitiune.

Plățile se efectuează deadreptul de către cassa.

Articolul 821 ***

Nu se va proceda la repartitiune decât rezervându-se porțiunea corespunzătoare conform bilanțului la creanțele pentru care termenul verificării a fost prorogată, dacă aceste creanțe n-au fost încă admise la pasivul falimentului în momentul repartitiunii.

Dacă aceste creanțe n-au fost trecute în bilanț, pentru o sumă determinată, sau dacă creditorul pretinde o sumă mai mare decât cea trecută în bilanț, judecătorul sindic va determina suma de rezervat cu apel la tribunal.

Ordonanța judecătorului sindic este provizoriu executorie.

Articolul 822 ***

Porțiunea rezervată rămâne în depozit până la împlinirea termenelor prorogate după dispozițiunile art. 769. Dacă creditorii pentru care termenele au fost prorogate nu au făcut să li se verifice creanțele, conform dispozițiilor precedente, porțiunea rezervată se va împărți între creditorii admiși la pasiv.

Aceeași rezerva are loc și pentru creanțele în privința admiterii cărora nu s-a fost statuat definitiv.

Dacă sumele rezervate produc interese, acestea se cuvin creditorilor pentru care s-au rezervat.

În toate cazurile, depozitul este în rizicul și pe cheltuiala lor.

Articolul 823 ***

Nici un mandat de plată nu se va emite de judecătorul sindic decât numai după prezentarea titlului constitutiv al creanței.

Judecătorul sindic va menționa pe titlu mandatul de plată.

Dacă nu există titlu scris sau dacă nu este posibil a-l prezenta tribunalul va putea autoriza plata asupra prezentării extractului de pe procesul-verbal de verificarea creanțelor.

Creditorul va da chitanța pe marginea statului de repartitiune.

Articolul 824 ***

Creditorii care vor fi declarat tardiv creanțele lor, conform dispozițiilor art. 780, nu vor putea reclama în contra repartitiunilor activului deja făcute, nici să se opună la cele deja ordonate de judecătorul sindic; dar vor concura numai la repartitiunile următoare în proporțiune cu creanța lor, și când vor fi fost admiși provizoriu la pasiv, în proporțiune cu suma determinată de tribunal. Dacă însă ei justifică ca au fost în imposibilitate de a face declarațiunea creanței lor în termenele stabilite, ei vor putea fi admiși a prelua asupra activului nedistribuit încă și dividendele ce li s-ar fi cuvenit în distribuțiunile anterioare.

În caz de opozițiune tardivă în contra admiterii unei creanțe, tribunalul poate ordona ca sumele cuvenite pentru aceasta creanța în repartitiunile următoare, sau pentru partea contestată a acestei creanțe, să fie ținute în rezerva; și dacă în virtutea acelei opozițiuni creanța va fi în tot sau în parte declarată neexistență, chiar sumele pe nedrept primite în repartitiunile precedente vor trebui să fie restituite la masa.

Articolul 825 ***

După terminarea repartitiunii sumelor provenite din averea mobilă și imobilă a falitului, procedura falimentului va fi închisă; însă fiecare creditor își păstrează dreptul la plata restului creanței sale.

Cu toate acestea, procedura falimentului se va redeschide când debitorul va face o asemenea cerere, oferind creditorilor săi de a le plăti cel puțin încă o zecime din creanțele lor și dând cauțiune pentru cheltuieli. În acest caz, tribunalul va rechemă la însărcinarea sa pe judecătorul sindic, sau îl va numi din nou și va lua toate măsurile prevăzute în dispozițiunile precedente în privința conservării și a administrațiunii patrimoniului existent, cum și în privința lichidațiunii lui și în privința pasivului care ar fi survenit.

Nu se va proceda la nici o repartitiune decât numai după expirarea, în privința noilor creditori, a termenelor stabilite conform dispozițiilor art. 708.

Articolul 826 ***

Falitul, care va plăti integral în capete interese și cheltuieli, toate creanțele admise la masa falimentului, va putea obține reabilitarea sa.

Articolul 827 ***

Cererea de reabilitare se va adresa către tribunalul care a pronunțat sentința de declarare a falimentului. Președintele tribunalului, primind aceasta cerere, va ordona ca o copie identică să stea afișată în timp de două luni, pe usa tribunalului, la bursa și la Camera de comerț, publicându-se de două ori, la interval de câte o lună și în Monitorul Oficial.

Articolul 828 ***

Creditorul care nu va fi primit pe deplin plata capitalului sau cu procente și cheltuieli, cum și orice parte interesată, va putea, în curgerea timpului în care copia va sta afișată, să se opună la reabilitare printr-o petițiune depusă la grefa tribunalului, însoțită de actele pe care se întemeiază.

Oponentul nu poate figura ca parte în proces.

Articolul 829 ***

Tribunalul, la ziua fixată pentru cercetarea acestei cereri, va examina, în prima linie, dacă formalitățile mai sus arătate au fost îndeplinite; apoi, ascultând pe falit și examinând actele pe care se întemeiază cererea, intimpinarea oponentului, dacă opoziție s-a făcut și actele depuse, va putea încuviința cererea. Sentința care a respins reabilitarea va putea fi atacată, pe calea apelului, numai de către falit în termen de 15 zile de la pronunțare. Dacă cererea de reabilitare a fost respinsă, falitul nu va putea introduce din nou alta cerere decât după un an de la data sentinței.

Articolul 830 ***

Falitul va putea fi reabilitat, după moartea sa, după cererea moștenitorilor.

Articolul 831 ***

Bancrutarii frauduloși și cei condamnați pentru fals, furt, abuz de încredere, escrocherie și delapidare de bani publici, nu pot obține reabilitarea.

Cererea de reabilitare este inadmisibilă până la închiderea acțiunii penale.

Bancrutarii simpli nu pot fi reabilitați decât după ce au făcut pedeapsa la care au fost condamnați.

Titlul VI ***

Despre încetarea și suspendarea falimentului

Capitolul 1 ***

Despre neajungerea activului

Articolul 832 ***

Dacă operațiunile falimentului nu vor putea continua în mod util din cauza insuficienței activului, tribunalul, ascultând pe judecător și pe falit, va putea declara, chiar din oficiu, încetarea acelor operațiuni.

Aceasta declarațiune va reintegra pe creditorii în exercițiul drepturilor lor asupra bunurilor falitului, menținându-se în privința acestuia efectele declarațiunii de faliment.

Articolul 833 ***

Falitul și orice interesat va putea oricând cere tribunalului revocarea sentinței prin care s-a declarat încetarea operațiunilor falimentului, plătind cheltuielile judecătorești arătate în articolul precedent și dând cautiune pentru cheltuielile ulterioare.

Dacă revocațiunea este admisă, se va proceda conform primului alineat al art. 825.

Capitolul 2 ***

Despre moratoriu

Articolul 834 ***

Dacă sentința declarativă de faliment a fost pronunțată după cererea creditorilor sau din oficiu, falitul, justificând cu probe valabile ca încetarea plăților a fost consecința unor evenimente extraordinare și neprevăzute sau în alt mod scuzabile și stabilind cu documente sau cu dare de garanții îndestulătoare ca activul patrimoniului sau covârșeste pasivul, va putea să ceară tribunalului, în cele trei zile ce urmează după publicarea acelei sentințe, ca să se suspende executarea ei.

Cererea nu va putea fi primită, dacă falitul nu a prezentat sau nu prezintă împreună cu dinsa registrele sale de comerț regulat ținute, bilanțul sau comercial și o listă nominativă de toți creditorii săi, cu arătarea domiciliului și a sumelor creanțelor lor.

Articolul 835 ***

Președintele, verificând prezentarea registrelor, a bilanțului și a listei creditorilor, va ordona convocarea acestora înaintea judecătorului sindic pentru a discuta cererea de moratoriu și va fixa, la trebuință, o zi, care să nu fie posterioară zilei primei adunări ordonate prin sentința declarativă de faliment.

Această ordonanță se va notifica judecătorului-sindic și tuturor creditorilor prin îngrijirea falitului.

Această ordonanță nu va împiedica împlinirea actelor decurgând din declarațiunea de faliment în privința persoanei și bunurilor falitului.

Articolul 836 ***

Procesul-verbal al adunării trebuie să arate numele și prenumele creditorilor care au cumpărat și declarațiunile fiecăruia dintr-înșii și a judecătorului-sindic, în privința veracității și ființei fiecărei creanțe, a cererii de moratoriu și a duratei lui.

Va trebui asemenea sa arate propunerile măsurilor conservatorii necesare, modurile de lichidațiune prin buna înțelegere și persoanele cărora se poate incredinta administrațiunea sau supravegherea patrimoniului falitului în timpul moratorului.

Articolul 837 ***

La cea dintii audienta care va urma după ziua adunării sus zise, tribunalul va statua contradictoriu cu falitul, cu judecătorul-sindic și cu creditorii intervenienți asupra cererii de suspensiune, ținând mai cu seama cont de dorința exprimată de majoritatea creditorilor.

Dacă tribunalul găsește aceasta cerere admisibilă, el ia următoarele măsuri:

1. Fixează termenul moratorului, fără ca acest termen să poată trece peste 6 luni;
2. Ordonă debitorului ca, înăuntrul aceluiaș termen sa producă dovada cum ca a plătit toate datoriile sale ajunse la scadenta, sau ca a obținut de la creditorii amânarea plății;
3. Prescrie măsurile conservatorii și precauțiunile ce va crede necesare pentru a asigura integritatea patrimoniului debitorului;
4. Numește o comisie de creditorii însărcinați de a supraveghea administrațiunea și lichidarea patrimoniului căzut în faliment.

Suspendarea procedurii comerciale a falimentului nu împiedica cursul urmăririi penale.

Articolul 838 ***

Debitorul care a obținut moratoriul, are dreptul sa procedeze la lichidațiunea voluntara a activului falimentului sau, și la stingerea pasivului cu concursul comisiunei creditorilor sus numite și sub direcțiunea judecătorului-sindic.

Regulile speciale ale lichidațiunii și autorizațiunile de a vinde, de a constitui ipoteci sau gajuri, de a lua bani împrumut, de a transige, de a incasa bani sau de a face plati, sau de a face alte acte strict necesare în scopul lichidării, trebuie să fie prescrise de tribunal prin sentinta care acorda moratoriul sau prin alte sentințe ulterioare, ascultându-se și comisiunea lichidatoare.

Articolul 839 ***

În timpul moratorului nici un act de urmărire nu se va putea întreprinde sau continua contra debitorului și nici o acțiune nu se va putea intenta sau continua contra lui, dacă nu rezultă din faptele posterioare acordării moratorului.

Moratoriul nu are efect în privinta creanțelor Statului provenind din contribuțiuni, nici în privinta drepturilor creditorilor având ipoteka, gaj sau alt privilegiu.

Articolul 840 ***

Dacă în timpul moratorului intervine o înțelegere de bunăvoie cu toți creditorii, relațiunile ulterioare între aceștia și debitori se regulează conform acelei convențiuni.

Învoiala se poate de asemenea stipula în mod valabil numai cu majoritatea creditorilor care ar reprezenta cel puțin trei pătrimi din pasiv, cu condițiunile numai ca creditorii cari au consimțit sa ia asupra-le, împreună cu debitorul consecințele oricărui litigiu cu creditorii dizidenți și, la trebuinta, obligațiunea plății integrale a creanțelor.

În ambele aceste cazuri, dacă declarațiunea de faliment intervenise deja, învoiala trebuie să fie omologata de tribunal și produce efectele concordatului întrucât privește închiderea falimentului.

Articolul 841 ***

Dacă cererea de moratoriu nu este admisă, tribunalul, dacă este necesar, fixează, prin aceeași sentinta, noul termene pentru verificarea creanțelor.

Dacă, după acordarea moratorului, se descopăr, în timpul duratei sale, datorii nedeclarate de falit, sau neexistenta unora din creanțele declarate, sau dacă acesta nu îndeplinește obligațiunile care i-au fost impuse în privinta administrațiunii și lichidării patrimoniului sau, sau dacă s-a făcut culpabil de fapte de dol ori de rea credința, sau dacă activul sau nu mai oferă speranta plății integrale a datoriilor sale, tribunalul va putea revoca chiar din oficiu moratoriul și prescrie măsurile necesare pentru continuarea procedurii falimentului.

Articolul 842 ***

Chiar înaintea declaratiunii de faliment, comerciantul va putea cere un moratoriu, numai să fie în stare a justifica concursul condițiunilor prescrise de art. 834, depunind la grefa tribunalului documentele acolo arătate și suma necesară pentru cheltuieli.

Dacă justificările prezentate se găsesc suficiente, tribunalul, ascultând pe reclamant în camera de consiliu, va putea ordonă convocarea creditorilor în cel mai scurt termen posibil, fără a trece peste 15 zile, și prescrie măsurile provizorii ce le va crede necesare însărcinind pe un judecător cu direcția executării.

Sentinta va fi notificată procurorului tribunalului în scopul indicat la art. 712.

Acest moratoriu se regulează prin dispozițiunile acestui capitol care nu ar fi incompatibile cu dînsul.

Dacă tribunalul găsește ca cererea nu este justificată, sau dacă se ivește unul din cazurile prevăzute în articolul precedent, se paseste fără întârziere la declararea de faliment.

Articolul 843 ***

Oricâte ori s-a acordat un moratoriu, dacă în cursul duratei lui se dovedește a se fi plătit creditorilor anteriori o parte considerabilă din creanțele lor, sau dacă mijlocesc împrejurări speciale, tribunalul va putea, intervenind un vot favorabil al majorității creditorilor, care ar reprezenta cel puțin jumătate din restul pasivului, să ordone un al doilea moratoriu pentru un termen, care asemenea nu va trece peste 6 luni.

Articolul 844 ***

Documentele și celelalte mijloace de probațiune având de scop a lumina judecata tribunalului asupra cererii de moratoriu, pot să fie prezentate fără a fi necesar a le investi cu formalitățile prescrise de legi pentru timbru și înregistrare.

Capitolul 3 * Despre concordat *)**

*) Vezi legea pentru abrogarea legii concordatului preventiv din 1943.

Vezi dr. lege din 5 Mai 1938 care extinde disp. art. 845-865, pe întreg teritoriul țării.

Articolul 845 ***

În orice stare a procedurii falimentului, se poate încheia concordat între falit și creditorii săi, oricare ar fi cota concordatară, dacă toți consimt la aceasta.

În concordat se poate conveni încetarea sau suspendarea procesului comercial al falimentului, dar nu se poate împiedica continuarea instrucțiunii penale.

Concordatul va fi supus omologării tribunalului.

Articolul 846 ***

Dacă nu s-a obținut un concordat prin consimțământul tuturor creditorilor, judecătorul sindic este dator ca, în termen de trei zile de la verificarea creanțelor, să convoace pe creditori pentru a fi consultați asupra încheierii unui concordat.

Falitul sau număr de creditori reprezentind cel puțin a patra parte din pasivul falimentului pot cere, în același termen o convocare a creditorilor, pentru a li se propune un concordat.

Ordonanța de convocare trebuie să fie notificată creditorilor și falitului.

Propunerea concordatului nu suspenda actele întreprinse pentru lichidarea falimentului, cu rezerva dispozițiilor primului alineat din art. 803.

Articolul 847 ***

În adunarea pentru concordat, falitul trebuie să se prezinte în persoana, dar poate să fie autorizat, pentru juste motive, de către judecătorul sindic, să se prezinte printr-o altă persoană.

Judecătorul sindic trebuie să prezinte adunării o relațiune scrisă în privința stării falimentului, a îndeplinirii formalităților, a operațiunilor ce au avut loc și a măsurilor ce crede necesare a înlesni acea încheiere. Relațiunea trebuie să fie subscrisă de judecătorul sindic.

Procesul verbal al adunării va menționa tot ce s-a deliberat și decis într-însă.

Articolul 848 ***

Concordatul nu se poate face decât cu primirea majorității tuturor creditorilor ale căror creanțe au fost verificate sau admise provizoriu, cu condițiune ca creditorii aderenti să reprezinte cele trei părți din totalitatea acestor creanțe; altfel concordatul e nul.

Variațiunile în numărul creditorilor și în suma creanțelor, derivînd din sentința arătată în art. 775, nu au influența asupra validității concordatului încheiat cu majoritatea sus zisa.

Articolul 849 ***

Sotia falitului nu poate lua parte la votarea concordatului cu creanța sa dotală.

Articolul 850 ***

Pentru formarea majorității cerută pentru validitatea concordatului nu se ține socoteala de creanțele cu ipoteca, gaj sau alt privilegiu, dacă creditorii nu renunța la ipoteca sau privilegiul lor, nici de creanța dotală.

Renunțarea poate de asemenea să se refere la o parte din creanța și la accesorii numai ca suma, în capital și accesorii, pentru care ea are loc, să fie determinată, și ca această sumă să nu fie inferioară la a treia parte din creanța întreaga.

Votul dat fără nici o declarațiune de renunțare limitată, implica de drept renunțarea la ipoteca sau la privilegiu pentru întreaga creanță.

Efectele renunțării încetează de drept, dacă concordatul nu are loc sau se anulează în urma.

Deciziunile celorlalți creditori nu pot vătăma drepturile creditorilor ipotecari sau privilegiați.

Articolul 851 ***

Concordatul trebuie să fie subscris în aceeași adunare în care a fost consimțit.

Dacă concordatul s-a primit numai de majoritatea în număr a creditorilor prezenți sau de majoritatea celor trei părți a sumei totale a creanțelor, judecătorul sindic poate, dacă creditorii aderenti nu-și retrag consimțământul să amâne deliberatiunea la alta adunare sau să fixeze un termen pentru culegerea și altor adeziuni.

În caz de vreo schimbare în condițiunile concordatului, adeziunile date în prima adunare rămân fără efect.

Creditorii au dreptul să ia notite în cancelarie de pe procesele verbale ale adunării.

Judecătorul sindic nu poate acorda decât o singură convocare pentru concordat, nici nu poate acorda decât o singură amânare pentru deliberatiune de noi adeziuni.

Articolul 852 ***

Concordatul va trebui să fie supus omologării tribunalului.

Tribunalul, examinând circumstanțele falimentului, condițiunile concordatului și dacă condițiunile cerute de lege au fost îndeplinite, va putea încuviința omologarea.

Articolul 853 ***

Concordatul judiciar este inadmisibil:

1. Când falitul este dosit;
2. Când falitul este inculpat pentru bancruta frauduloasă și până ce n-a fost definitiv achitat;
3. Când falitul a mai fost în stare de faliment;
4. Când falitul nu se obliga a plăti cel puțin 60% din capitalul creanțelor;
5. Când termenul stipulat pentru plata cotei trece de 18 luni;
6. Când nu se garantează plata cotei concordatate, fie printr-o ipoteca, fie printr-un depozit în bani sau efecte, putând acoperi suma prezentată prin cota promisă.

În acest caz, falitul nu va fi pus în posesiunea activului sau decât după formarea actului autentic de ipoteca de către falit sau tertiu cu judecătorul-sindic, în numele masei credale, sau după consemnarea banilor sau efectelor la Cassa de depuneri și înaintarea recipisei la tribunalul de comerț.

Inscripțiunea ipotecară se va putea cere numai de către judecătorul-sindic în numele masei credale, care va achită și taxele de timbru și înregistrare și orice alte cheltuieli ocazionale cu facerea ipotecei.

Aceste măsuri asigurătoare vor trebui să fie efectuate înainte de omologarea concordatului.

În lipsa de asemenea garanții, falitul va putea încă să încheie concordat cu îndatorirea ca, după punerea lui în posesiunea activului și până la plata cotelor concordatate, el să gireze comerțul sub supravegherea unui delegat al creditorilor, care va putea să dea falitului și avizul sau asupra diferitelor operațiuni ale comerțului.

Dacă creditorii consimt, ei numesc, sub răspunderea lor, pe delegat, prin actul de concordat, dintre persoanele cunoscătoare în comerțul falitului, fixându-i în același timp și onorariul lunar.

Banii proveniți din încasări și vinzări, se vor remite delegatului, care îi va consemna la Cassa de depuneri, iar recipisele se vor depune la tribunal pentru a servi la achitarea cotelor.

Îndată ce plata cotelor va fi achitată, încetează însărcinarea delegatului.

Prin neplata cotelor, falitul se face pasibil de penalitățile edictate de codul de comerț pentru bancruta simplă.

Învîndu-se unul din cazurile prevăzute la numerele 1 și 2, încheierea concordatului se suspendă de drept.

Articolul 854 ***

Creditorii care n-au consimțit sau n-au intervenit la concordat, vor putea face opozițiune la omologare, în termen de 8 zile de la închiderea procesului-verbal care constată operațiunile votării concordatului sau de la expirarea termenului concedat de judecătorul-sindic.

Cererea de opozițiune va fi motivată și va trebui să fie notificată judecătorului-sindic și falitului deodată cu citațiunea pentru audiența fixată înaintea tribunalului.

Dacă termenul sus zis a trecut fără să se fi făcut vreo opozițiune, tribunalul statuează în camera de consiliu asupra omologării.

Articolul 855 ***

Dacă tribunalul încuviințează omologarea, se poate face apel în contra acelei sentințe, atât de creditorii care au votat contra concordatului, cât și de către cei care n-au intervenit la votare; iar dacă se respinge omologarea se poate face apel de către falit și de către creditorii care au votat concordatul.

Articolul 856 ***

Dacă opozițiunea la omologare a fost făcută, tribunalul se va pronunța asupra opozițiunii și asupra omologării prin una și aceeași sentință, numai cu apel pentru cei interesați.

Dacă opozițiunea este admisă tribunalul anulează concordatul față de toți interesații.

Dacă opozițiunea este respinsă, tribunalul sau Curtea va putea să condamne pe oponent la o amendă de 100 până la 5 000 lei, când opozițiunea va fi fost făcută cu rea credință și în scop invederat de a întârzia executarea concordatului.

Tribunalul, respingând opozițiunea, va putea acorda execuția provizorie pentru sentința care omologa concordatul.

Nici deciziunea Curții, care statuează asupra omologării concordatului nu este supusă opozițiunei.

Articolul 857 ***

Dacă judecarea vreunei opozițiuni depinde de rezolvarea unor chestiuni care din cauza materiei nu ar fi de competența tribunalului de comerț, acest tribunal nu se va putea pronunța decât după rezolvarea acestor chestiuni; însă va trebui să fixeze un termen scurt, înăuntrul căruia creditorul oponent va fi obligat să pornească judecata înaintea autorității competente și să justifice ca a făcut aceasta cu destepăre, în caz contrariu, se va urma judecata asupra celorlalte opozițiuni fără a se mai lua în considerație pretențiunile sale.

Articolul 858 ***

Dacă prin concordat s-a consimțit ipotecă pentru garantarea celor interesați, tribunalul, pronunțând omologarea concordatului, va trebui să fixeze un termen scurt pentru luarea înscriziunilor ipotecare.

Omologarea nu produce efect decât din ziua luării înscriziunilor.

Articolul 859 ***

Omologarea face concordatul obligator pentru toți creditorii trecuți sau netrecuți în bilanț, ale căror creanțe sunt sau nu verificate și chiar pentru creditorii care au reședința afară din țară și pentru aceia care au fost admiși provizoriu la pasiv, oricare ar fi suma definitiv lichidată în favoarea lor.

Articolul 860 ***

Îndată ce sentința de omologare a concordatului a rămas definitivă, încetează starea de faliment și totdeodată încetează funcțiunile judecătorului-sindic, cu rezerva însă a dispozițiunilor articolelor următoare.

Judecătorul-sindic va trebui să dea seama tribunalului de administrațiune să și va remite falitului toate bunurile sale, registrele, hiriile și orice alte efecte, luând descărcare, conformindu-se condițiunilor stabilite prin concordat.

Judecătorul-sindic va încheia despre toate proces-verbal și funcțiunile sale încetează.

Tribunalul va judeca contestațiunile ivite.

Neachitarea cheltuielilor de justiție și de administrațiune ale falimentului, precum și neachitarea celorlalte datorii privilegiate, în termen de trei zile de la rămânerea definitivă a hotărârei de omologare a concordatului, da drept judecătorului-sindic a cere de la tribunal autorizarea pentru a vinde, conform art. 804, parte din patrimoniul falitului, până la concurența sumelor datorite.

Articolul 861 ***

Falitul concordatar, mai înainte de îndeplinirea obligațiunilor luate prin concordat, nu va putea constitui fondul sau de comerț în gaj nici înstrăina acest fond în alt mod decât acela cerut de felul comerțului său. Orice constituire de gaj sau înstrăinare, făcute în contra dispozițiunilor acestui articol, sunt nule de drept și creditorii interesați pot cere chiar anularea concordatului și restabilirea stării de faliment.

Articolul 862 ***

Concordatul deși omologat, va putea să fie anulat de tribunal, după cererea judecătorului-sindic sau a oricărui creditor, după ce va asculta contradictoriu pe sindic și pe falit, dacă se descoperă după omologare, ca s-a exagerat în mod fraudulos pasivul sau ca s-a disimulat o parte importantă din activ. Aceasta anulare liberează de drept garanțiile date pentru concordat.

Articolul 863 ***

Dacă falitul nu îndeplinește condițiunile concordatului, unul sau mai mulți creditorii, care au luat parte la deliberatiuni și care nu au fost îndestulați cu sumele convenite prin concordat, vor putea cere rezilierea lui.

Prin faptul rezilierii concordatului se redeschid operațiunile falimentului, și creditorii neindestulați reintra în întregimea drepturilor lor față cu falitul, ținându-se însă în seama partea proporțională din creanța stinsă prin plata cotelor deja efectuate.

Rezilierea concordatului nu liberează pe fidejusori, nici nu face să înceteze ipotecile sau celelalte garanții constituite printr-însul.

Repunerea în stare de faliment, pentru neplata cotelor stipulate prin concordat, va atrage pentru falit pedeapsa prevăzută pentru bancruta simplă.

Articolul 864 ***

Asupra prezentării sentinței, care anulează sau reziliază concordatul, tribunalul va proceda conform dispozițiunilor secundului aliniat al art. 825.

Actele făcute de falit, în urma omologării concordatului și mai înainte de anularea sau rezilierea lui, nu vor putea fi declarate nule decât numai dacă vor fi fost făcute în fraudă drepturilor creditorilor.

Articolul 865 ***

Creditorii anteriori concordatului reintra în întregimea drepturilor lor numai fața cu falitul, dar nu vor putea participa la masa falimentului decât numai în proporțiunile următoare;
Dacă nu au primit nici o parte din dividend participa pentru totalitatea creanțelor lor.
Dacă au primit o parte, participa numai pentru porțiunea creanțe primitive corespunzătoare cu porțiunea de dividend promisa și neprimată.
Dispozițiunile acestui articol se aplică și în cazul când un al doilea faliment va fi fost declarat, fără ca falimentul anterior sa fi fost anulat sau reziliat.

Titlul VII ***

Dispozițiuni privitoare la falimentul societăților comerciale

Articolul 866 ***

Falimentul unei societăți comerciale se declara de tribunalul comercial în jurisdicțiunea căruia societatea își are sediul ei.

Articolul 867 ***

Falimentul unei societăți în nume colectiv sau în comandită produce și falimentul soților ilimitat responsabili. Tribunalul va declara prin aceeași sentința falimentul societății și al soților; va arata numele, prenumele și domiciliul acestora și va numi un judecător-sindic.
Cu toate acestea, patrimoniul societății va fi ținut deosebit de acel al fiecărui soț, atât la formarea inventariului, cât și în operațiunile administrațiunei și ale lichidațiunei activului și pasivului.
Numai creditorii societății iau parte la deliberațiunile care interesează patrimoniul social, dar ei concura cu creditorii fiecărui soț la deliberațiunile care interesează patrimoniul individual al fiecărui soț căzut în faliment.
Sentința declarativă de faliment produce pentru toți soții falii efectele arătate în Titlul I al acestei cărți.

Articolul 868 ***

Falimentul unui sau mai multor soți nu trage după sine falimentul societății.
Falimentul tuturor soților ilimitat responsabili în societățile în nume colectiv sau în comandită nu trage după sine falimentul societății, dacă aceasta nu se afla în stare de încetare de plati.

Articolul 869 ***

În caz de faliment al unei societăți în comandită prin acțiuni sau anonima, actele de procedura se fac contra administratorilor, directorilor și lichidatorilor. Ei sunt ținuți să compara înaintea judecătorului-sindic ori de câte ori ar fi chemați și în special a procura informațiunile necesare pentru formarea și verificarea bilanțului și pentru descoperirea cauzelor și împrejurărilor falimentului. Ei vor trebui să fie ascultați ca reprezentanți legali ai societății falite în toate cazurile în care legea prescrie ca falitul să fie ascultat.

Articolul 870 ***

Creditorii particulari ai unui soț nu sunt admiși la pasivul falimentului societății. Ei nu au drept decât asupra a ceea ce va mai rămânea soțului după indestularea creditorilor societății, exceptându-se drepturile derivând din privilegiu sau ipoteca.
Asociații în participațiune ai comerciantului falit nu sunt admiși la pasivul falimentului decât numai pentru acea parte a capitalului adus de dinsii, pe care vor putea-o proba că nu a fost absorbită de partea pierderilor ce cad în sarcina lor.

Articolul 871 ***

Dacă societatea falita a emis obligațiuni la purtător, posesorii acestor obligațiuni vor fi admiși la pasivul falimentului în raport cu valoarea de emisiune a obligațiunilor, scăzându-se aceea ce li se va fi plătit cu titlu de amortisment sau de ramburs asupra capitalului, de fiecare obligațiune.

Articolul 872 ***

Dacă soții cu responsabilitate limitată în societățile anonime sau în comandită nu efectuaseră încă, în momentul declarațiunei falimentului, vărsămintele părților luate asupra-le, judecătorul-sindic poate fi autorizat să le ceară vărsămintele ulterioare a căror necesitate va fi recunoscută de tribunal.

Articolul 873 ***

În falimentul unei societăți anonime, care nu se găsește în stare de lichidațiune, concordatul poate avea de obiect continuarea sau cedarea întreprinderii sociale și în asemenea caz, el trebuie să determine condițiunile exploatarei ulterioare.

Articolul 874 ***

În societățile în nume colectiv și în comandită creditorii pot consimți un concordat chiar în favoarea unuia sau mai multora dintre soții cu responsabilitate limitată.
În acest caz tot activul social se va supune administrațiunei și operațiunilor judecătorului sindic. Numai bunurile particulare ale soțului căruia s-a acordat concordatul sunt excluse și nici o parte a activului social nu va putea fi

întrebuințată pentru plata obligațiunilor derivând din concordat. Soțul care a obținut un concordat particular, este liberat de obligațiunea solidară către creditorii societății, dar, pentru ca să obțină sentința indicată în art. 826, el trebuie să probeze ca toate datoriile societății falite au fost plătite: capete, interese și cheltuieli.

Titlul VIII

Despre infracțiuni penale în materie de faliment

Articolul 875 ***

Acțiunea penală pentru infracțiunile cuprinse în acest titlu este de ordine publică. Ea poate fi pusă în mișcare chiar înainte de declarațiunea de faliment, când încetarea plăților este însoțită de faptul de dosire, de ascundere, de închiderea magazinelor, de darea la o parte, sustragerea sau imputinarea frauduloasă a patrimoniului în dăuna creditorilor.

În aceste cazuri, procurorul tribunalului trebuie să comunice îndată încetarea plăților președintelui tribunalului comercial pentru îndeplinirea dispozițiilor titlului I al acestei cărți.

Capitolul 1 ***

Despre bancruta

Articolul 876 ***

Este culpabil de bancruta simpla comerciantul care a încetat plățile și care se găsește într-unul din cazurile următoare:

1. Dacă cheltuielile sale personale sau acelea ale familiei sale au fost prea mari, în raport cu starea sau condițiunea sa economică;
2. Dacă a pierdut o mare parte din patrimoniul sau în operațiuni curat de noroc sau manifest imprudente
3. Dacă, în scopul de a-și întirzia falimentul a făcut cumpărări cu intențiunea urmată de fapt de a revinde lucrurile cumpărate cu prețul sub valoarea lor curentă sau dacă a avut recurs la împrumuturi, giruri de efecte sau alte mijloace ruinătoare, pentru a-și procura fonduri;
4. Dacă în urma încetării plăților, a plătit pe vreun creditor în detrimentul masei;
5. Dacă nu a ținut deloc registrele prescrise de lege, ori dacă nu le-a ținut în mod regulat sau cel puțin registrul-jurnal încheiat și vizat conform art. 27;
6. Dacă nu a plătit, la epocile stipulate prin concordat, partea promisă creditorilor săi, precum s-a zis la art. 863, ultimul aliniat.

Articolul 877 ***

Este de asemenea culpabil de bancruta simpla comerciantul care a încetat plățile și care se găsește în vreunul din cazurile următoare:

1. Dacă nu a făcut în mod exact inventarul anual sau dacă registrele și inventarele sale sunt incomplete sau neregulat ținute sau nu dau seama de adevărata stare a activului și pasivului sau chiar când n-ar fi fraudă;
2. Dacă, având contract de căsătorie, nu s-a conformat dispozițiilor art. 19 și 20;
3. Dacă, în cele trei zile de la încetarea plăților, nu a făcut declarațiunea prescrisă de art. 703 sau dacă fiind vorba de falimentul unei societăți, declarațiunea făcută nu arată numele tuturor soților solidari;
4. Dacă fără împiedicare legitimă, nu s-a prezentat în persoana înaintea judecătorului-sindic, în cazurile și în termenele prescrise, și dacă, prezentându-i-se, i-a dat informațiuni false sau dacă s-a departat fără permisiune de la domiciliul sau în timpul falimentului;
5. Dacă nu a îndeplinit obligațiunile luate într-un concordat obținut într-un faliment anterior.

Articolul 878 ***

Oricine exercitând obișnuit profesiunea de mijlocitor, va fi căzut în faliment, e culpabil de bancruta simplă.

Articolul 879 ***

E culpabil de bancruta simpla comerciantul care chiar înainte de declarațiunea de faliment și numai pentru a-și facilita obținerea unui moratoriu, și-a atribuit, cu buna știință și în contra adevărului, o parte din activ, sau a simulat datorii neexistente pentru a face să intervie în adunări creditori în tot sau în parte fictivi.

Articolul 880 ***

E culpabil de bancruta frauduloasă comerciantul falit care a sustras sau falsificat registrele sale, distras, tănuț sau disimulat o parte din activul sau și comerciantul care, într-un alt scop decât cel indicat în articolul precedent, a înfățișat datorii neexistente sau care, în registre, în scripte sau în acte autentice ori private sau în bilanț, s-a dat în mod fraudulos dator de sume ce nu datora.

Mai pot fi declarați bancrutari frauduloși, comercianții care, înainte de declararea în faliment, vor fi înstrăinat o parte însemnată din mărfuri sau activ pe prețuri reduse și mai scăzute decât costul lor, în scopul fraudulos de a frustra pe creditori.

Articolul 881 ***

Delictelor de bancruta simpla se pedepsesc cu închisoare de la 15 zile până la doi ani.

Cel ce se face culpabil de bancruta simpla va putea fi, oșebit de aceasta, declarat incapabil de a exercita profesiunea de comerciant și a i se interzice dreptul de intrare în localurile de bursa.

Articolul 882 ***

Bancruta frauduloasă se va pedepsi cu maximum închisoarei corecționale și cu interdicțiunea pe timp mărginit.

Pedeapsa închisorii chiar când judecata găsește circumstanțe ușurătoare, nu poate fi redusă la mai puțin de un an.

Cel ce este condamnat pentru faptul de bancruta frauduloasă va fi, oșebit de aceasta, declarat incapabil de a mai exercita profesiunea de comerciant și i se va interzice dreptul de intrare în localurile de bursa.

Contra acelora ce vor fi exercitat obișnuit profesiunea de mijlocitor, în caz de bancruta frauduloasă, se va aplica maximumul pedepsei.

Capitolul 2 ***

Despre delictelor altor persoane decît falitul, fără complicitate în bancruta

Articolul 883 ***

Prepusul sau reprezentantul comerciantului falit care în gestiunea lui încredințată, s-a făcut culpabil de vreuna din faptele indicate la Nr. 2, 3, 4 și 5 din art. 876 și la Nr. 1 din art. 877, sau la art. 880, se va pedepsi conform dispozițiunilor pentru bancruta frauduloasă.

Articolul 884 ***

În caz de faliment al unei societăți în comandită, prin acțiuni sau anonima, administratorii și directorii ei vor fi pedepsiți după dispozițiunile art 881, dacă falimentul a provenit din culpa lor, sau dacă nu au fost îndeplinite dispozițiunile art. 92, 93, 95, 96, 101, 104, 142, 146, 147, 148, 157, 168, 173, 174, 175, 178 179, 182, 183 și 184, sau dacă sunt culpabili de vreunul din faptele arătate la Nr. 2, 3, 4 și 5 ale art. 876 și la Nr. 1, 3 și 4 ale art. 877.

Ei se vor pedepsi cu aceeași pedeapsa, dacă sunt culpabili de vreunul din faptele indicate ia art. 830.

Asemenea și:

1. Dacă au omis cu dol de a publică contractul special și schimbările ulterioare în modurile prescrite de lege.
2. Dacă au arătat în mod fals capitalul subscris sau vărsat.
3. Dacă au distribuit societărilor dividende evident fictive și cu chipul acesta, au micșorat capitalul social.
4. Dacă cu dol au făcut preluări mai mari decît cele permise prin actul social.
5. Dacă au ocazionat cu dol, sau prin mijlociri de operațiuni doloase, falimentul societății.

Articolul 885 ***

Judecătorul-sindic al falimentului, care se va fi făcut culpabil de malversatiuni în administrațiunea să se va pedepsi cu maximumul închisoarei, iar dacă paguba cauzată este mica, închisoarea se va putea reduce până la trei luni.

Dispozițiunile acestui articol se vor aplica asemenea auxiliarilor și celor însărcinați de către judecătorul-sindic cu executarea operațiunilor falimentului.

Articolul 886 ***

Se vor pedepsi cu maximumul închisoarei acei care deși n-ar fi complici în bancruta se vor dovedi culpabili:

1. Ca într-un faliment, cu buna știință, au distras, tăinuit sau disimulat, prin declarațiuni publice sau private, bunuri mobile sau imobile de ale falitului;
2. Ca, în mod fraudulos, au produs în faliment creanțe simulate, în numele lor propriu sau prin persoane interpușe;
3. Ca au savirsit vreunul din faptele arătate în art. 889, exercitind comerțul sub numele altuia sau sub nume simulat. Aceeași pedeapsa se va aplica și comerciantului care și-a prestat numele.

Ascendenții, descendenții, afinii și soțul falitului, care cu știință vor fi distras sau tăinuit valori sau alte lucruri aparținând falimentului, se vor pedepsi cu închisoare corecțională.

Articolul 887 ***

Creditorul care va fi stipulat cu falitul sau cu altă persoană, avantaje în folosul sau propriu, pentru votul sau în deliberările falimentului, sau în cererea de moratoriu, sau acela care, prin alte moduri decît cele prevăzute în art. 88, își va fi procurat avantaje în sarcina activului falimentului, se va pedepsi cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2 000 lei.

Articolul 888 ***

În cazurile prevăzute de cele doua articole precedente sentinta penală de condamnare va trebui sa ordone:

1. Reintegrarea, dacă este cazul, la masa creditorilor, a bunurilor sau valorilor sustrate și restituirea celor în drept a sumelor ce creditorul primise, fără să-i fi datorat;
2. Despăgubirea daunelor pentru sumele cîte s-au constatat cu rezerva despăgubirii și a altor daune mai mari, dacă s-ar dovedi în urma;
3. Anularea în privința tuturor și chiar a falitului a convențiilor particulare ce vor fi fost încheiate pentru a procura creditorilor avantajele menționate în articolul precedent.

Dacă cererile pentru obiectele sus indicate nu au fost propuse în instanța penală sau dacă, fiind propuse, a intervenit o ordonanță de neurmărire sau o sentință absolutorie, acele cereri vor putea fi în urma introduse și judecate înaintea tribunalului de comerț.

***) Art. 695-888 au fost abrogate prin art. 130 din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare.

Cartea IV

DESPRE EXERCITIUL ACȚIUNILOR COMERCIALE ȘI DESPRE DURATA LOR

Titlul I

DESPRE EXERCITIUL ACȚIUNILOR COMERCIALE

Capitolul 1

DISPOZIȚIUNI GENERALE

Articolul 889

Exercițiul acțiunilor comerciale se reglementează de codul de procedura civilă, afară de dispozițiile codul de față.

Articolul 890

Apartine jurisdicțiunii comerciale a judeca:

- I. Toate contestațiunile relative la fapte de comerț între orice persoane;
- II. Acțiunile de revocare sau de confirmare a sechestrului unei nave, chiar când ar fi înființat în temeiul unei creanțe civile;
- III. Acțiunile contra capitanilor de nave, contra prepușilor sau reprezentanților, contra comisilor - călători de comerț și contra comisilor de negot, derivate din faptele de comerț cu care sunt însărcinați; precum de asemenea și în aceleași limite acțiunile acestor persoane contra patronilor lor;
- IV. Contestațiunile dintre calfe sau ucenici, băieți și servitori de magazine, comisionari de strade și lucrători cu ziua, luna sau anul, cu comerciantul sau șeful unei întreprinderi comerciale pentru îndeplinirea serviciului la care ei s-au obligat, sau pentru plata de salariu ori alta lucrare;
- V. Acțiunile pasagerului contra căpitanului sau armatorului unei nave, precum și acțiunile acestora contra pasagerilor;
- VI. Acțiunile întreprinzătorului de spectacole publice contra artiștilor teatrali, precum și acțiunile acestora contra întreprinzătorului;
- VII. Contestațiunile relative la vânzarea cu licitațiune a mărfurilor sau produselor depuse în magazine generale, dockuri ori antrepozite;
- VIII. Tot ce privește la falimente după dispozițiunile cărții III în acest cod;
- IX. Contestațiunile privitoare la calitatea de comerciant sau la existența unei societăți comerciale.

Articolul 891

Acțiunile aparținând jurisdicțiunii comerciale se vor judeca de judecătoriile comunale în ultima instanță până la valoarea de 5 lei inclusiv și cu drept de apel la judecătoria de col. respectiva până la suma de 50 lei inclusiv, capete și dobânzi; iar de către judecătoriile de ocoale în ultima instanță de la 50 de lei până la valoarea de 200 de lei inclusiv, capete și dobânzi, și cu drept de apel la tribunalul comercial, în cuprinsul căruia se afla, până la valoarea de 1500 lei inclusiv, capete și dobânzi.

Articolul 892

Dacă înaintea unui tribunal comercial se ridică un incident civil, același tribunal este competent a statua și asupra incidentului, afară de cazul când contestațiunea incidenta ar purta asupra filiațiunii, asupra calității de erede, sau asupra unui drept de proprietate sau servitute imobiliară. În aceste cazuri, tribunalul comercial va trimite pe părți, pentru judecarea incidentului, înaintea tribunalului civil competent, sau îl va judeca el însuși, dacă e de competența tribunalului civil local.

În toate cazurile în care incidentul se rezolvă de același tribunal, apelul și recursul în casatiune nu se pot face, contra hotărârei intervenite asupra incidentului, decît odată și în aceleași termene cu apelul sau recursul contra hotărârii asupra fondului.

Încheierea prin care tribunalul comercial trimite la un alt tribunal sau retine judecarea incidentului, nu este de asemenea supusă apelului sau recursului decât odată cu hotărârea asupra fondului.

Articolul 893

Chiar când actul este comercial numai pentru una din părți, acțiunile ce deriva dintr-însul sunt de competența jurisdicțiunii comerciale.

Articolul 894

Când o contestațiune de natura comercială se ivește într-un loc unde se tine un tirg sau bilciu, sau într-un port sau schela, și ea reclama o grabnică soluțiune, judecătorul de pace poate să constate orice fapt și să ordone provizoriu măsurile de asigurare, prevăzute de art. 71 și 72 din acest cod și 455 și următoarele din procedura civilă, până când se va judeca cauza de autoritate competență.

Articolul 895

Excepțiunea de incompetență a jurisdicțiunii comerciale pentru cauzele civile, și a jurisdicțiunii civile pentru clauzele comerciale, poate să fie propusă în orice stare a cauzei, și autoritatea judecătorească o poate pronunța chiar din oficiu.

Cu toate acestea, când autoritatea judiciară ce se invoca exercita amândouă jurisdicțiunile: comercială și civilă, omisiunea sau eroarea în indicațiunea uneia sau alteia nu poate da loc la o declarațiune de incompetență.

La tribunalele cu o secțiune specială, acțiunile și apelurile asupra cărților de judecată date în materie comercială se vor adresa președintelui secțiunii respective.

Articolul 896

Dacă, cu ocaziunea judecării unei afaceri comerciale, părțile sunt trimise înaintea tribunalului civil în urmarea unui incident oarecare, judecătoria comercială e în drept ca, mai înainte de hotărârea asupra incidentului, să ordone provizoriu orice măsuri folositoare în cauza.

Articolul 897

În materie comercială, acțiunile personale și mobiliare se vor putea intenta, după alegerea reclamantului:

1. La tribunalul unde cel ce s-a obligat își are stabilimentul sau comercial sau cel puțin domiciliu ori reședința;
2. La tribunalul locului unde obligațiunea a luat naștere sau unde va trebui executată;
3. La tribunalul locului unde s-a stipulat a se face plata;
4. Dacă s-a ales un domiciliu pentru executarea unui act, acțiunea se va putea intenta la tribunalul acestui domiciliu.

Articolul 898

Acțiunile personale și acțiunile reale mobiliare rezultând din operațiunile întreprinse, pe contul unei societăți pamantene sau străine, de către prepusul sau reprezentantul acestora, în afară de sediul social, se vor putea intenta de către cei de al treilea înaintea autorității judecătorești a locului unde prepusul ori reprezentantul societății exercita comerțul, sau își are reședința.

Articolul 899

Acțiunile ce nasc din contractul de transport se pot intenta înaintea autorității judecătorești a locului unde se afla stațiunea de plecare sau aceea de sosire. Sunt aplicabile șefului de stațiune dispozițiunile art. 400.

Articolul 900

Acțiunile rezultând din lovirea unui vas (abordaj) se pot intenta înaintea autorității judecătorești a locului unde faptul s-a întâmplat, sau înaintea aceleia a primului port unde vasul a ajuns ori a locului de destinațiune.

Competința capitanilor de porturi de a cunoaște de contestațiunile ce le sunt deferite prin regulamentul de la 30 Martie 1879 se menține.

Articolul 901

În toate cazurile comerciale termenul obicinuit de înfățișare fixat prin art. 78 din procedura civilă, se reduce la jumătate.

Președintele tribunalului va putea însă după împrejurări, să permită ca citațiunea să se facă pentru un termen și mai scurt, fără a fi obligat pentru aceasta să declare urgenta cauzei.

Pentru cei domiciliați afară din România, termenul de înfățișare va fi cel puțin de 40 zile de la ieșirea citațiunii.

Asupra infatisării de se va cere termen de pregătire, acel termen se va fixa de tribunal după împrejurări, ordonându-se provizoriu orice măsuri de asigurare se vor crede necesare până la judecarea afacerii.

Articolul 902

Partea condamnată în lipsa poate face opozițiune, fără a fi ținută a justifica cauzele absentei sale.

Articolul 903

În materie comercială, termenul de perempțiune este pe jumătate de cel fixat prin art. 257 din codul de procedura civilă.

Articolul 904

În materie comercială termenul de apel contra hotărârilor pronunțate în prima instanță este de 30 zile.

Acest termen începe: pentru sentințele date contradictoriu, din ziua pronunțării lor; pentru cele date în lipsa, din ziua primirii copii de pe sentința, conform art. 74 și 173 din codul de procedura civilă.

Dacă hotărârea s-a dat asupra unei opozițiuni, termenul de apel curge din ziua respingerii opozițiunii, fie ca sentința s-a pronunțat în lipsa sau contradictoriu cu oponentul.

În contra hotărârilor pronunțate în materie de faliment, termenul de apel va fi de 15 zile.

Articolul 905

Recursul în casatiune contra sentințelor sau deciziunilor pronunțate în ultima instanță va fi de 40 zile.

Acest termen va curge, pentru deciziunile sau sentințele date contradictoriu, din ziua pronunțării lor; pentru cele date în lipsa, din ziua comunicării deciziei sau sentinței.

În contra deciziunilor sau sentințelor pronunțate în materie de faliment, recursul este de 20 zile.

Articolul 906

Dispozițiunile art. 321 și 734 din procedura civilă se aplică în materie comercială și pentru cazul când înăuntrul termenului de apel sau recurs se va forma contra părții condamnate cerere de interdicțiune sau de punere sub consiliu judiciar.

Articolul 907

Partea interesată în o cauză comercială va putea, deodată cu intentarea acțiunii, să ceară să se pună sechestrul asigurator asupra averii mobile a debitorului sau, conform art. 614 și următoarele din procedura civilă, după deosebirile mai jos enunțate.

Va putea de asemenea să urmărească și să poprească pentru sumele cuprinse în titlul sau sumele sau efectele datorite debitorului sau de către un al treilea, conformându-se dispozițiilor art. 456 și următoarele din codicele de procedura civilă.

Articolul 908

Sechestrul sau poprirea nu se va putea înființa de cît numai cu dare de cautiune, afară de cazul când cererea de sechestrul sau de poprire se va face în virtutea unei cambii sau a unui alt efect comercial la ordin sau la purtător, protestat de neplata.

Judecătoria se va pronunța asupra sechestrului în camera de consiliu fără prealabilă chemare a părților.

Sechestrul asigurator nu poate fi ridicat decît dacă debitorul va consemna suma, capital, interese și cheltuieli, pentru care s-a înființat acel sechestrul.

Articolul 909

Când va fi loc să se cerceteze socoteli, înscrisuri și registre de comerț, tribunalul va putea numi în acest scop unul sau mai mulți experți socotitori, care, sub direcțiunea unui judecător delegat să asculte pe părți, să examineze socotelile, înscrisurile și registrele, să consemneze prin proces-verbal declarațiunile și recunoașterile părților, și să cerce a le împacă de va fi cu putință; iar dacă nu, să raporteze în scris tribunalului despre rezultat.

Experții vor fi numiți de părți prin comun acord, și, în caz de neînțelegere între ele, se vor numi din oficiu de tribunal în termen scurt.

Capitolul 2

DESPRE SECHESTRAREA, URMĂRIREA ȘI VÂNZAREA SILITĂ A VASELOR

Articolul 910

Orice creditor are dreptul ca, prin paza formelor mai jos arătate, să poată proceda la sechestrarea, urmărirea și vânzarea silită a unui vas sau a unei părți în diviza dintr-însul, care ar fi proprietatea debitorului sau.

Creditorii privilegiați pot exercita acest drept chiar dacă vasul, care în total sau în parte este afectat, ar fi trecut în mâinile unei a treia persoane.

Articolul 911

Vasul poate fi sechestrat în cazurile și după formalitățile stabilite în art. 907 și 908 din acest cod. Sechestrarea fiind declarată valabilă de către tribunalul de comerț competent, vânzarea, colocatiunea creditorilor și repartitiunea prețului se fac în conformitate cu regulile fixate în prezentul capitol.

Articolul 912

Vasul gata de plecare nu poate fi pus sub sechestrul și nici urmărit.

Vasul se considera ca este gata de plecare, când capitanul are asupra-și hârtiile de navigațiune necesare pentru călătorie.

Articolul 913

În orice stare a procedurii, după cererea unui creditor care are un privilegiu asupra unui vas sau a unui coproprietar al vasului și chiar a însuș debitorului, tribunalul înaintea căruia să afla cauza pendinte, poate

ordonă ca vasul să întreprindă una sau mai multe călătorii, prescriind în același timp precauțiunile ce după împrejurări, s-ar crede necesare.

Călătoria nu se poate începe până ce mai întâi sentința tribunalului care ar încuviința-o, nu va fi transcrisă în registrele autorității maritime respective și adnotată pe actul de naționalitate.

Cheltuielile necesare pentru întreprinderea călătoriei, se vor înainta de reclamant.

Navlul, după ce mai întâi se vor scădea cheltuielile, se va adăuga la prețul vânzării.

Articolul 914

Urmărirea vasului sau a unei părți dintr-însul va fi precedată de un comandament făcut debitorului, cu invitație de a plăti suma datorită în termen de 24 de ore și cu încunoștințare că în caz contrariu se va procedea la urmărire.

Dacă este pericol de sustracțiune, se poate ordona sechestrarea imediată în formele stabilite de Codul de procedură civilă.

Articolul 915

Prin comandament, creditorul își va face alegere de domiciliu în comuna de reședință a autorității judecătorești înaintea căreia are să se facă urmărirea, arătându-se persoana la care domiciliul a fost ales.

Comandamentul va fi notificat proprietarului vasului, dacă este vorba de o acțiune generală de exercitat contra lui, el va putea fi însă notificat și căpitanului, dacă urmărirea se face și în virtutea unui drept de privilegiu ce există asupra vasului.

Dacă, în termen de 30 zile de la notificarea comandamentului, creditorul nu procedează la acte de execuțiune, urmărirea nu se va putea începe decât în urma unui nou comandament.

În caz de opozițiune sau contestație contra urmăritei, termenul de mai sus va curge de la notificarea sentinței definitive care a respins contestațiunea sau opozițiunea, sau ziua când contestațiunea sau opozițiunea s-a perimat.

Articolul 916

Procesul verbal al agentului judecătoresc însărcinat cu urmărirea, afară de cele prescrise prin art. 416 din codul de Procedura Civilă, va trebui să mai cuprindă:

1. Alegerea sau declarațiunea de domiciliu ori reședință a creditorului urmărit în localitatea unde se afla autoritatea judecătorească însărcinată cu vânzarea și în localitatea unde vasul urmărit se găsește ancorat;
2. Numele, prenumele și domiciliul sau reședința proprietarului vasului și acela al căpitanului;
3. Numele, felul și capacitatea vasului;
4. Descrierea barilor, a salupelor, uneltelor, echipamentelor, armelor, munițiilor și proviziunilor sale.

Agentul judecătoresc va numi un custode asupra vasului urmărit, care va urma să subscrie procesul-verbal.

Articolul 917

Dacă proprietarul vasului urmărit are domiciliul sau reședința în comuna unde se face urmărirea, creditorul urmăritor este dator să-i notifice, în termen de trei zile, copie după procesul-verbal de urmărire să-l citeze înaintea tribunalului urmăritor, pentru ca acesta să ordone vânzarea lucrurilor urmărite.

Dacă proprietarul nu are nici domiciliul, nici reședința în localitatea unde se face urmărirea, comunicarea procesului-verbal și citațiunea se vor face căpitanului vasului urmărit, și lipsa-i, reprezentantului proprietarului sau al căpitanului.

Dacă proprietarul este străin, fără domiciliu sau reședință în România, comunicarea și citațiunea mai sus vorbita se vor face în modul stabilit prin art. 75, numerele 6 și 7 din procedura civilă.

O altă copie după procesul-verbal de urmărire se va depune de agentul judecătoresc la oficiul maritim unde vasul se găsește înscris.

Articolul 918

Tribunalul, autorizând vânzarea, stabilește condițiunile ei și trimite pe părți înaintea unui judecător delegat, pentru ca să fixeze ziua în care are să se facă vânzarea, și să procedea la celelalte operațiuni necesare. Tribunalul trebuie de asemenea să ordone portărelului de a face afișele și publicațiunile de vânzare.

Articolul 919

Urmărirea se perimă de drept și creditorul urmăritor răspunde de cheltuieli, dacă vânzarea nu se face în cele 40 zile următoare.

Nu se socotește în acest termen timpul trecut pentru opozițiunile sau contestațiunile prevăzute de art. 915.

Articolul 920

Afișele și publicațiunile vor cuprinde:

1. Numele, prenumele, profesiunea, domiciliul sau reședința creditorului urmăritor;
2. Titlul în puterea căruia se face urmărirea;
3. Suma datorită;

4. Alegerea de domiciliu facuta de creditorul urmăritor, atât în localitatea unde resade Tribunalul înaintea căruia se face urmărirea, cât și în aceea unde vasul este ancorat;
5. Numele, pronumele, domiciliul sau reședința proprietarului vasului urmărit;
6. Numele, felul și capacitatea vasului, dacă este armat sau în armare, precum și numele și pronumele căpitanului;
7. Locul unde vasul se găsește, adică dacă este ancorat în port sau în altă parte;
8. Barcile, salupele, echipamentele, uneltele, armele, munițiile, și proviziunile ce se cuprind în vânzare;
9. Numele și prenumele procuratorului creditorului urmăritor;
10. Condițiunile vinzarei;
11. Ziua fixată pentru ținerea licitațiunei.

Articolul 921

Afiptele se vor lipi:

1. Pe catartul principal al vasului urmărit;
2. La usa tribunalului unde are a se tine licitațiunea;
3. În piața principală a orașului, pe digul sau la debarcaderul portului unde vasul este ancorat și la reședința oficiului vamal din localitate;
4. În sălile bursei și Camerei de comerț, dacă vor fi.

Un extract după afipt se va publică în foaia anunțurilor judiciare a locului, cu cel puțin trei zile înainte de ziua fixată pentru ținerea licitațiunei.

Un exemplar dupe afipte se va comunica:

1. Debitorului sau căpitanului în cazurile prevăzute de art. 520;
2. Custodelui numit de către agentul judecătoresc;
3. Creditorilor privilegiați indicați în actul de naționalitate sau în registrele oficiului maritim unde este înscris vasul, și oricărui alt creditor, chiar neprivilegiat, care, printr-un act notificat creditorului urmăritor, a declarat ca voiește sa intervină la procedura urmăririi.

Articolul 922

Dacă urmărirea are de obiect un vas care ar avea o capacitate mai mare de 30 tone, se vor face trei publicațiuni consecutive din opt în opt zile, prin afipte afișate, cum mai sus se arata și publicate în foaia anunțurilor judiciare. După a treia publicațiune a afiptelor, licitațiunea se va tine la ziua fixată de către judecătorul-delegat și vânzarea se va face către cel ce va oferi un preț mai avantajos.

Articolul 923

Tribunalul, după raportul judecătorului-delegat, pentru motive grave, poate acorda și chiar ordonă din oficiu ca vânzarea sa nu aibă loc și sa încuviințeze una sau doua amânări de câte opt zile fiecare.

Amânarea va fi incunostiintata prin afipte afișate și publicate precum mai sus se arata.

Articolul 924

Oricine poate să concureze la licitațiune.

Cel ce concurează pentru contul altei persoane, trebuie să prezinte procura specială care se va atașa la dosarul cauzei.

Orice concurent este dator să depună în bani sau în efecte publice de ale Statului la purtător și după cursul zilei, a zecea parte din prețul de la care are să se înceapă licitațiunea, afară numai dacă judecătorul-delegat, ascultând și pe creditorii prezenți, nu-l va dispensa de aceasta.

Vânzarea se va face prin strigări.

Strigările se vor începe de la prețul fixat de creditor, sau de la acela pe care îl va insemna judecătorul delegat, de la sine și se vor repeta de trei ori; între fiecare strigare va fi un termen de 5 minute cel puțin sau de 15 minute cel mult.

Lucrul se va adjudeca asupra aceluia care a oferit cel mai mare preț.

Articolul 925

Judecătorul-delegat va încheia proces-verbal de cele urmate.

Adjudecatarul va subscrie de prețul cu care lucrul s-a adjudecat asupra-i și în același timp va face alegere de domiciliu în localitatea unde s-a urmat vânzarea. În caz contrariu, toate notificările ce i se vor adresa vor fi valabil făcute la grefa tribunalului.

Articolul 926

Procuratorul care va fi rămas adjudecatar pentru o persoană care ar avea a o numi mai în urma, trebuie, în cele trei zile după licitație, să depună la grefa mandatul special anterior vinzarei, dacă acela în contul căruia a concurat la licitație nu prefera de a face în persoana acceptiunea prin o declarațiune depusa la grefa; în lipsa, procuratorul va fi considerat ca adjudecatar în numele sau propriu.

Articolul 927

Adjudecatarul este dator ca, în termen de cinci zile de la adjudecare, să depună prețul cu care s-a adjudecat asupra-i vasul.

Dacă acest termen expira fără ca cumpărătorul să fi depus întregul preț, tribunalul, de la sine sau după cererea părții interesate, va pune lucrul din nou în vânzare.

Aceasta nouă licitațiune se va încunostiinta prin afișe, conform art. 921, iar afișul se va publica cu trei zile cel puțin înainte de vânzare.

Noile afișe vor cuprinde, pe lângă enunțurile prevăzute de art. 920, numele adjudecatarului ce nu a depus prețul și suma cu cât lucrul a fost adjudecat asupra-i.

Licitatiunea se va urma conform art. 924.

Dacă prețul ieșit la aceasta nouă licitațiune este mai mic, primul adjudecatar răspunde de diferența și, în ori ce caz, de toate cheltuielile ocazionate cu aceasta nouă vânzare.

Dacă primul cumpărător, înainte de începerea acestei noi licitațiuni, depune prețul cu cât lucrul s-a adjudecat asupra-i, dimpreuna cu dobânzi și cheltuieli făcute cu aceasta a doua vânzare, el va fi menținut în calitatea sa de adjudecat

Articolul 928

Dacă sunt urmărite barci, șalupe sau alte vase de o capacitate nu mai mare de 30 tone, vânzarea se va face înaintea judecătorului-delegat, după publicațiuni făcute în trei zile consecutive printr-un singur afiș lipit pe catarg sau, în lipsa, într-alt loc aparent al vasului, la usa tribunalului și pe zidul sau scara portului, fără nici o alta formalitate.

Vânzarea nu se poate face decât după trecere de opt zile de la notificarea procesului-verbal de urmărire.

Articolul 929

Urmărirea și vânzarea batelurilor destinate transportului persoanelor sau pescaritului în porturi, limanuri, canale, lacuri și riuri, precum și altor asemenea plutitoare ce se afla în aceste localități și care nu ar avea o capacitate mai mare de 10 tone, se va face conform dispozițiilor articolelor precedente cu următoarele modificări:

1. Vânzarea se va face de judecătorul de ocol;
2. Afișele nu vor mai fi publicate și în foaia anunțurilor judiciare;
3. Prețul va fi răspuns îndată după terminarea licitațiunii; iar în caz contrariu, se va procede imediat la o nouă licitațiune pe comptul adjudecatarului.

Dispozițiile acestui articol nu se aplică în caz de vânzarea batelurilor și a celorlalte plutitoare având masina cu vapor.

Articolul 930

Vânzarea vasului face să înceteze funcțiunile căpitanului, cu rezerva dreptului sau la despăgubire contra celui obligat.

Articolul 931

Adjudecatarul va primi un extract după procesul-verbal al licitațiunii în care se va indica:

1. Numele, prenumele, domiciliul sau reședința creditorului urmărit și al debitorului;
2. Numele, felul și capacitatea vasului vândut;
3. Numele, prenumele și reședința adjudecatarului, precum și prețul cu care vasul s-a adjudecat asupra-i.

Acest extract va fi semnat de judecătorul delegat sau de judecătorul de ocol și va trebui să fie transcris în registrele autorității unde va fi înscris vasul și vânzarea va trebui notată și pe actul de naționalitate.

Articolul 932

Cereri în distracțiune (separatiune) asupra vasului urmărit se vor notifica creditorului urmărit înainte de vânzare.

Dacă cererile în distracțiune nu s-au format decât după adjudecatiune, ele se vor converti de drept în opozițiuni asupra liberării prețului.

Cererea în distracțiune va conține citațiunea creditorului urmărit de a compare pentru a audiența fixă înaintea tribunalului competent, și alegerea sau declarațiunea de domiciliu sau de reședință a reclamantului în comuna de reședință a tribunalului sau judecătoriei prin care se face urmărirea.

Dacă cererea se va respinge, reclamantul, deosebit de cheltuieli și daune, poate fi osândit și la o pedeapsă pecuniară până la suma de 500 lei.

Articolul 933

Opozițiunile la distribuirea prețului rezultat din vânzarea unui vas, vor fi făcute sub pedeapsa de pierderea dreptului, în termen de trei zile socotit de la vânzare.

Creditorii oponenți sunt datori de a prezintă la grefa titlurile lor de creanțe cel mult în termen de opt zile din ziua opozițiunii, sub pedeapsa, în caz contrariu, de a se procede la distribuirea prețului, fără a se tine seama de opozițiunea ce au făcut.

Articolul 934

Colocatiunea creditorilor și distribuțiunea prețului între creditorii privilegiați se va face în ordinea prescrisă prin art. 687 și între ceilalți creditori, în proporțiune cu creanțele lor.

Articolul 935

Pentru tot ce nu este regulat prin prezentul titlu, se aplică dispozițiunile codului de procedura civilă, relative la urmărirea silită a bunurilor mobile.

Regulile stabilite în prezentul capitol se vor observa, pe cât nu vor fi incompatibile, în orice alt caz de vânzare judiciară a unui vas sau a unei porțiuni dintr-un vas.

Capitolul 3

DISPOZIȚIUNI SPECIALE DE PROCEDURA ÎN MATERIE DE FALIMENT

Articolul 936 ***

Ori de câte ori legea prescrie ca falitul sau vreu alt interesant să fie ascultat, nu se poate nimic hotărî în absenta sa, dacă nu se va constata ca a fost legalmente citat la o zi și ora fixa și dacă lipsa lui nu se va constata prin proces-verbal.

Articolul 937 ***

Ori de câte ori creditorii unui faliment urmează să fie convocați, sindicul este dator ca, afară de publicațiunile prescrise de lege sa trimită o anume încunoștiințare fiecărui creditor.

Încunoștiințarea se va face printr-o scrisoare recomandată la posta, cel puțin cu opt zile înainte de ziua fixată pentru întrunire sau pentru operațiunile pentru care s-a fixat.

Recipisa de predare la posta a scrisorii recomandate va servi ca proba ca încunoștiințarea a avut loc și va sta atașată la actele falimentului.

Scrisoarea de convocare adresată creditorului va trebui sa cuprindă chestiunile ce sunt a se supune deliberării creditorilor.

Orice deciziune luată asupra unei chestiuni necuprinsă în încunoștiințare este nulă.

Articolul 938 ***

Întrunirile creditorilor sunt prezidate de judecătorul sindic.

Deciziunile se iau cu majoritate absolută a creditorilor prezenți, afară de cazurile în care legea nu cere o anumită majoritate.

Creditorii se pot prezenta în persoana sau prin mandatar. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

Articolul 939 ***

Procesul-verbal al întrunirii creditorilor se subscie de judecătorul-sindic și de grefier sau de secretarul arhivar al sindicatului tribunalului. El cuprinde, în rezumat, dezbaterile urmate, deciziunile urmate, deciziunile luate de creditori și ordinea în care ele au avut loc și indica numirile făcute, după ordinea numărului voturilor obținute de fiecare, începând cu cel mai mare număr.

Procesul-verbal se înaintează tribunalului în termen, de cel mult trei zile spre a fi alăturat la celelalte acte ale falimentului. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

Articolul 940 ***

Dacă în ziua fixată pentru întrunirea creditorilor nu s-a putut delibera asupra tuturor chestiunilor ce erau prevăzute în actul de convocare sau în citatiune, continuarea deliberantilor se va urma de drept în ziua următoare de lucru, fără sa mai fie necesitate de vreo noua încunoștiințare specială a creditorilor prezenți sau absenți, și aceasta până la rezolvarea tuturor chestiunilor puse în deliberatiunea creditorilor.

Articolul 941 ***

Ordonanțele judecătorului-sindic nu sunt supuse apelului decît în cazurile determinate de lege. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

Articolul 942 ***

Deliberațiunile tribunalului în materie de faliment vor putea fi precedate de relațiunea judecătorului-sindic. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

Articolul 943 ***

Sentințele și încheierile tribunalului, pronunțate conform art. 708, 722, 723, 735, 826, 335, 337, 841, 842, 843, 852, 864 și sentințele de condamnare la una din pedepsele pentru unul din delictelor prevăzute în titlul VIII al cărții a III-a, se vor afișa la usa tribunalului și la alte locuri obișnuite în comuna unde resade tribunalul, în comuna unde resade Curtea de Apel, în comuna de reședință a falitului, în toate locurile unde el va avea stabilimente de comerț și în salele burselor și Camerelor de Comerț din aceste localități.

Un extract se pe aceste sentințe sau încheieri, se va publica în foaia anunțurilor judiciare ale locurilor sus arătate cu dreptul pentru judecătorul-sindic de a ordona publicarea și în alte ziare, când împrejurările falimentului ar cere o mai întinsă publicitate.

Afizarea și publicarea sus zise vor fi făcute în cel mai scurt termen posibil, adică: dacă trebuiesc făcute în localitatea unde se afla tribunalul, cel mai târziu în trei zile de la data hotărârii; dacă trebuiesc făcute în altă parte, ele trebuiesc să fie expediate pentru executarea imediată în același termen.

Judecătorul-sindic este dator să observe exactă îndeplinire a dispozițiilor cuprinse în acest articol. *)

*) Modificat prin Legea din 3 martie 1902

Articolul 944 ***

Toate sentințele date de tribunalul de comerț în materie de faliment sunt executorii.

Ele nu sunt supuse opoziției sau apelului decât în cazurile prevăzute de lege.

Când tribunalul se pronunță în prima instanță asupra contestațiilor prevăzute de art. 775, sentința este supusă apelului.

Este asemenea supusă opoziției și apelului sentința prin care tribunalul respinge declarația de faliment cerută de unul sau mai mulți creditori.

***) Articolele 936-944 au fost abrogate prin dispozițiile art. 130 din Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare.

Titlul II

DESPRE PRESCRIȚIUNE

Articolul 945

Acțiunile derivând din acte care sunt comerciale numai pentru una din părți, se prescriu pentru toate părțile contractante în conformitate cu dispozițiile legii comerciale.

Articolul 946

Prescripțiunea comercială curge chiar contra militarilor în serviciul activ în timp de răzbel în contra femeii maritate, în contra minorilor chiar neemancipați și a interzișilor, cu rezerva dreptului lor contra tutorului.

Întreruperea prescripțiunii se regulează după dispozițiile codului civil.

Cu toate acestea, în obligațiunile cambiale, actele întreruptive de prescripțiune făcute în persoana unuia din coobligati nu produc nici un efect față de ceilalți coobligati.

Articolul 947

Prescripțiunea ordinară în materie comercială este de 10 ani în toate cazurile în care prin acest cod sau prin legi nu s-a stabilit o prescripțiune mai scurtă.

Articolul 948

Acțiunea pentru revendicarea proprietății unui vas se prescrie prin trecere de 10 ani. Nu se poate opune lipsa de titlu sau a bunei credințe.

Posesorul unui vas, în virtutea unui titlu stipulat cu buna credință, titlul fiind transcris conform legii și care să nu fie nul pentru lipsa de formă, prescrie prin trecere de cinci ani, socotiți de la data transcripțiunii titlului și a adnotării lui pe actul de naționalitate.

Capitanul nu poate dobândi prin prescripțiune proprietatea unui vas.

Articolul 949

Se prescriu prin trecere de 5 ani:

- 1) Acțiunile ce deriva din contractul de societate sau din alte operațiuni sociale, dacă publicațiunile prescise în titlul VIII, cartea I, au fost regulat făcute;
- 2) Acțiunile ce deriva din cambii și din cecuri.

Termenul curge:

Pentru acțiunile prevăzute la Nr. 1 al acestui articol, din ziua când obligațiunea a ajuns la termen sau din ziua publicațiunii actului de dizolvare a societății, sau a declarațiunii de lichidare, dacă obligațiunea n-a devenit exigibilă. În cazul prevăzut de art. 103, termenul curge din ziua în care actul de dizolvare poate fi opus celor de al treilea. Pentru obligațiunile derivând din lichidarea societății, termenul începe a curge de la data aprobării ultimului bilanț al lichidatorilor.

Pentru acțiunile prevăzute la Nr. 2, termenul curge din ziua scadentei obligațiunii sau din ultima zi a termenului prevăzut de art. 282.

Articolul 950

Acțiunile rezultând din contractele de împrumut maritim sau de gaj asupra vaselor, se prescriu prin trecere de trei ani socotiți din ziua când obligațiunea a ajuns la termen.

Articolul 951

Grefierii și judecătorul-sindic sunt liberați de îndatorirea de a da compt de registrele de comerț și de hârtiile ce le sunt încredințate în procedura asupra falimentului, după trecerea de trei ani de la închiderea sau încetarea operațiunilor falimentului.

Articolul 952

Se prescriu prin doi ani, socotiți din ziua terminării afacerii, acțiunile mijlocitorilor pentru plata dreptului lor de mijlocire.

Prin același termen se prescriu acțiunile de anulare sau de reziliare a concordatului în materie de faliment. Termenul curge pentru acțiunile în anulare din ziua când dolul a fost descoperit, iar pentru acțiunile în reziliare de la expirarea termenului scadentei ultimei plăți ce falitul urma a face conform concordatului.

Articolul 953

Se prescriu printr-un an, din ziua protestului sau a reclamațiunei de care se vorbește în art. 677, acțiunile pentru plata daunelor cauzate prin lovirea unui vas, și din ziua când vasul a fost complet descărcat, acțiunile pentru contribuțiune la avariile comune.

Articolul 954

Acțiunile rezultând din contractul de închiriere al unui vas se prescriu prin trecere de la un an de la împlinirea călătorilor, și acelea derivând din contractul de inolare prin trecere de un an de la expirarea termenului convenit între părți, sau de la împlinirea celei din urma călătorii, dacă contractul a fost prelungit.

Acțiunile ce decurg din contractul de asigurare se prescriu prin trecere de un an.

În asigurările maritime termenul începe a curge după terminarea călătoriei ce a fost asigurată, și pentru asigurările cu termen din ziua în care se sfârșește asigurarea; în caz de prezumpțiune de pierdere a vasului pentru lipsa de nuvele, anul începe de la finele termenului fixat pentru prezumpțiunea de pierdere. Se exceptează termenele fixate pentru dreptul de abandon, prevăzute de titlul VI, cartea II.

În celelalte asigurări contra daunelor și asupra vietei, termenul curge din momentul când s-a intimplat faptul care a dat naștere acțiunii.

Articolul 955

Se prescriu asemenea prin trecere de un an:

I. Acțiunile pentru furniturile de proviziuni, lemnărie, combustibile și alte lucruri necesare pentru reparațiunea sau prepararea unui vas de călătorie și pentru lucrările făcute pentru aceste obiecte;

II. Acțiunile pentru plata de alimente date marinarilor și celorlalți oameni ai echipajului, din ordinul căpitanului.

Prescripțiunea începe a curge de la data furniturilor și dela facerea lucrărilor, dacă părțile nu au stipulat un termen de plată. În acest caz prescripțiunea rămâne suspendată pe timpul convenit.

Dacă furniturile sau lucrarea s-a urmat mai multe zile succesive, termenul de un an începe a curge din ultima zi.

Articolul 956

Acțiunile contra cărăușilor derivând din contractul de transport se prescriu:

I. Prin trecere de șase luni, dacă transportul a fost făcut în Europa, afară de Islanda și insulele Feroe, într-o piața maritimă a Asiei sau Africei de pe Mediterana, Marea-Neagră, canalul de Suez sau Marea Roșie, ori într-o piața de pe uscat legată prin calea ferată, cu o piața maritimă din localitățile sus-arătate;

II. Prin trecere de un an dacă transportul s-a făcut în alt loc.

În caz de pierdere totală, termenul începe a curge din ziua în care lucrurile transportate trebuiau să ajungă la destinațiunea lor; iar în caz de pierdere parțială, avarie sau întârziere, din ziua predării mărfurilor în primirea destinatarului.

Titlul III DISPOZIȚIUNI TRANZITORII

Articolul 957

Dispozițiunile legilor și regulamentelor în vigoare asupra burselor de comerț, asupra mijlocitorilor de schimb și mijlocitorilor de mărfuri, și asupra magazinelor generale, dokuri și intrepozite, vor continua a avea forta obligatorie chiar după punerea în aplicație a acestui cod, întrucât nu vor fi contrarii dispozițiunilor lui sau nu vor fi modificate prin legi ulterioare.

Articolul 958

Societățile și asociațiunile comerciale existente la epoca punerii în aplicațiune a acestui cod, vor fi regulate de legile anterioare, afară de următoarele dispozițiuni:

- 1) Societățile în comandită prin acțiuni și anonime sunt scutite de orice alta autorizațiune și supraveghere din partea guvernului și de sarcinile relative, însă sunt supuse dispozițiilor din art. 104, 142, 144, 149, 153, 155, 165 aliniatul ultim, 169, 174, 175, 176, 177, 179, 181, 182, 185, 186 187, 264, 265, 266 și 268 ale acestui cod, și acelor care se raporta la reducerea capitalului, la fuziunea și lichidarea societăților.
Ele mai sunt încă supuse dispozițiilor art. 124 privitoare la administratorii realiși sau numiți în urma punerii în lucrare a acestui cod;
- 2) Asociațiunile mutuale care nu au de obiect exclusiv asigurările maritime, sunt supuse art. 260 al acestui cod, cu rezerva dispozițiunii din numărul următor;
- 3) Societățile și asociațiunile de asigurare asupra vieții și administratoarele de tontine sunt supuse dispozițiilor art. 147 al acestui cod pentru toate primele ce le vor percepe în urma aplicațiunei sale, cu rezerva reducerii proporționale a cautiunilor date pentru operațiunile anterioare, în modurile și în termenele ce se vor stabili prin oșebit regulament;
- 4) Societățile și asociațiunile care voesc sa introducă modificări în actele lor constitutive și sa prelungească termenul fixat pentru durata lor, trebuiesc să se conformeze dispozițiilor noului cod.

Articolul 959

Pentru executarea dispozițiilor articolului de mai sus, numirea cenzorilor trebuie să fie facuta în cea dintâi adunare generală care va avea loc în cursul celor șase luni după punerea în aplicație a acestui cod, sau într-o adunare specială, care se va convoca spre acest sfârșit, în același termen, sub responsabilitatea administratorilor. Adunarea generală, dacă cel puțin jumătate din capitalul social se afla reprezentat într-însă, va putea, cu votul afirmativ a două treimi din capitalul reprezentat în adunare sa decidă ca administratorii actuali să fie, în caz de realegere, dispensați de obligațiunea de a da cauțiunea prescristă de acest cod.

Articolul 960

Cambiile și biletele la ordin emise înaintea acestui cod, girurile și acceptatiunile și avalurile făcute în orice epoca se vor regula după legile anterioare.

Cu toate acestea, din ziua punerii în lucrare a noului cod, se vor aplica acestor titluri dispozițiunile noii legi, privitoare la forma și la termenele protestului și la măsurile de luat în cazul de pierdere a acelor titluri.

Pentru cambiile și biletele la ordin, a căror scadenta va fi chiar în ziua punerii în vigoare a acestui cod, protestul se va face asemenea în forma și termenele prescrite de dînsul.

Articolul 961

Mandatul prepusului care, în ziua punerii în aplicare a noului cod, începuse deja sa exercite comerțul la care a fost prepus, trebuie să fie depus conform dispozițiilor art. 394 din acest cod, în cele trei luni de la aplicarea lui, pentru îndeplinirea formalităților prescrite de acel articol.

Articolul 962

În cele dintâi trei luni după punerea în aplicare a acestui cod, administrațiunile de cai ferate, aplicînd tarifele speciale în vigoare, nu vor fi supuse la responsabilitatea stabilită de acest cod, dacă ea ar fi mai mare decît cea existentă după reglementele lor.

Articolul 963

În cele șase luni de la punerea în aplicație a noului cod, toate vasele supuse dispozițiilor art. 510, trebuie să se conformeze lor.

Pentru vasele în curs de călătorie, în momentul punerii în lucrare a acestui codice, termenul sus zis începe a curge din ziua sosirii lor într-un port al Regatului.

Articolul 964

Privilegiile asupra vaselor dobândite mai înainte de punerea în aplicare a noului codice, după formele legii anterioare, își păstrează rangul lor chiar în privinta privilegiilor dobândite sub imperiul acestui codice.

Dispozițiunile art. 690 și următoarele ale cartei II din noul cod se aplică de asemenea la privilegiile dobândite înainte de punere lui în aplicare.

Articolul 965

Termenele pentru neadmisibilitatea acțiunii se vor regula după legea în vigoare la epoca evenimentului care da loc acțiunii.

Articolul 966

Prescripțiunile începute înainte de aplicațiunea acestui cod se regulează după legile anterioare.

Cu toate acestea, prescripțiunile începute înainte de acea punere în aplicațiune și pentru care, după legile anterioare s-ar cere încă un timp mai lung decît cel fixat prin acest cod, se vor împlini cu trecerea acestui termen mai scurt, calculandu-l din ziua punerii în aplicațiune a noului codice.

Articolul 967

Prezentul cod va intra în vigoare cu începere, de la 1 Septembrie 1887; iar dacă promulgarea lui nu se va putea face înainte de această dată, el se va pune în lucrare la o luna după data promulgării lui.

Articolul 968

Judecătorii-sindici ai tribunalelor primesc retribuțiunea judecătorilor de ședința. Pe lângă acest onorariu, judecătorii-sindici ai tribunalului de Ilfov mai primesc o diurna de 150 lei pe luna, iar judecătorii-sindici ai tribunalelor Iași, Dolj, Covurlui și Brăila o diurna de 75 lei.

Secretarii-arhivari ai judecătorilor-sindici primesc retribuțiunea grefierilor de tribunal.

Articolul 969

Pentru acoperirea retribuțiunii judecătorilor-sindici și secretarilor - arhivari și pentru cheltuelile de de cancelarie, Statul va percepe până la maximum 4 la suta din activul brut al falimentului, fără ca suma percepută de la un faliment să poată întrece cifra de 20 000 lei.

Cota perceperii, până la maximum 4 la suta se va fixa în fiecare an prin legea bugetară.

Pentru anul bugetar curent, cota se fixează la 3 la suta; ea se va face venit la tezaur, sub o rubrica specială a veniturilor ministerului de justiție.

În raport cu încasările și intrările se va deschide, prin consiliul de miniștri, ministerului de justiție creditele necesare pentru retribuțiunea personalului.

Articolul 970

Un regulament special va determina modul de percepere al contribuțiunii.

Articolul 971

Falimentele deja deschise la aplicațiunea legii celei noi vor continua a fi administrate și lichidate conform legii celei vechi.
